

Palestinier i Mellanöstern

uppehållsrätt och dokument

Om rapporten

Denna rapport är skriven i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation \(2008\)](#). Den är en opartisk presentation av tillförlitlig och relevant landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänna förhållanden eller där Lifos expert är en källa, vilket i så fall anges. För att få en så fullständig bild som möjligt bör rapporten inte användas exklusivt som underlag i samband med avgörandet av ett enskilt ärende utan tillsammans med andra källor.

Informationen i rapporten återspeglar inte Migrationsverkets officiella ståndpunkt i en viss fråga och Lifos har ingen avsikt att genom rapporten göra politiska eller rättsliga ställningstaganden.

Lifosrapport: Palestinier i Mellanöstern - uppehållsrätt och dokument

2018-10-31, version 1.0

Lifos – Center för landinformation och -analys inom migrationsområdet

© Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2018

Omslagsbild: APA images

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehåll

1. English summary.....	6
2. Introduktion.....	8
2.1. Syfte och avgränsningar	8
3. Bakgrund.....	10
3.1.1. Casablanca-protokollet.....	12
3.2. Statslösa palestinier	13
4. UNRWA.....	15
4.1. UNRWA-registrering och bistånd.....	17
5. Palestina: Västbanken, Gaza & östra Jerusalem	19
5.1. Uppehållsrätt	21
5.2. Registrering av palestinier på Västbanken och Gaza hos den palestinska myndigheten	23
5.3. Registrering av Jerusalempalestinier hos israeliska myndigheter	24
5.4. Flytt av registrering	25
5.5. Västbanken och Gaza: identitetskort	26
5.5.1. Palestinier utan identitetshandlingar	27
5.5.2. Temporära ID-kort	27
5.6. Identitetshandlingar för Jerusalempalestinier.....	28
5.7. Tillstånd.....	29
5.7.1. Biometriska och magnetiska tillståndskort	31
5.8. Pass/resedokument utfärdade av PA	31
5.8.1. 00-pass	33
5.8.2. Visum för palestinier med PA-pass.....	34
5.9. Pass/resedokument för Jerusalembor	35
5.10. Jordanska pass.....	35
5.11. Familjeåterförening.....	36
5.12. In- och utresa: Västbanken	37
5.13. In- och utresa: Gaza	39
6. Israel.....	43
6.1. Födelseregistrering	43
6.2. Medborgarskap	44
6.3. Uppehållstillstånd.....	44
6.4. Pass och resedokument.....	44
6.5. Identitetshandlingar	45
6.6. In- och utresa	45
7. Jordanien	47
7.1. Palestiniernas legala status i Jordanien	49
7.2. Palestinier med jordanskt medborgarskap.....	50
7.2.1. Överföring av medborgarskap till barn och make.....	50
7.3. Brokort.....	51
7.4. Förlust av jordanskt medborgarskap	51
7.5. Pass.....	52
7.5.1. Temporära pass (T-pass).....	52
7.6. Uppehållstillstånd.....	54
7.7. Speciella identitetskort för barn till jordansk mor.....	55
7.8. In- och utresa	56

7.8.1.	Palestinska flyktingar från Syrien	57
8.	Libanon	58
8.1.	Palestiniernas legala status i Libanon.....	60
8.1.1.	Registrerade palestinier	61
8.1.2.	Oregistrerade palestinier	61
8.1.3.	Palestinier från Syrien i Libanon.....	62
8.2.	Medborgarskap	63
8.3.	Födelseregistrering	63
8.4.	Uppehållstillstånd	64
8.5.	Libanesiska resedokument för palestinska flyktingar	64
8.6.	Identitetshandlingar	65
8.7.	In- och utresa	66
9.	Syrien	67
9.1.	GAPAR- och UNRWA-registrering av palestinier	68
9.2.	Palestiniernas legala status i Syrien.....	69
9.2.1.	Palestinier som flytt till Syrien fram t.o.m. år 1956 och deras ättlingar	69
9.2.2.	Palestinier som flytt till Syrien efter 1956 och deras ättlingar	70
9.3.	Medborgarskap	70
9.4.	Uppehålls-/ID-kort för palestinier i Syrien.....	71
9.4.1.	Palestinier som flytt till Syrien fram t.o.m. år 1956 och deras ättlingar	71
9.4.2.	Palestinier som flytt till Syrien efter 1956 och deras ättlingar	71
9.5.	Resedokument för palestinier i Syrien	72
9.5.1.	Palestinier som flytt till Syrien fram t.o.m. år 1956 och deras ättlingar	72
9.5.2.	Palestinier som flytt till Syrien efter 1956 och deras ättlingar	72
9.6.	In- och utresa	72
10.	Egypten	74
10.1.	Medborgarskap	77
10.2.	Uppehållstillstånd	78
10.3.	Egyptiska resedokument för palestinier.....	80
10.3.1.	Egyptiskt resedokument för palestinier med uppehållstillstånd	80
10.3.2.	Egyptiskt resedokument för palestinier utan uppehållstillstånd	81
10.4.	Identitetshandlingar	82
10.5.	In- och utresa	83
11.	Irak	85
11.1.	Medborgarskap	86
11.2.	Uppehållstillstånd	87
11.3.	Resedokument.....	87
11.4.	Identitetshandlingar	88
11.5.	In- och utresa	89
12.	Libyen	92
12.1.	Medborgarskap	94

12.2.	Uppehållstillstånd	95
12.3.	Resedokument.....	96
12.4.	Identitetshandlingar	97
12.5.	In- och utresa	97
13.	Gulfstaterna (GCC).....	99
13.1.	Kort om sponsorsystemet i Gulfstaterna.....	99
13.2.	Förenade Arabemiraten (FAE)	100
13.2.1.	Medborgarskap	100
13.2.2.	Uppehållstillstånd	101
13.2.3.	Resedokument	102
13.2.4.	Identitetshandlingar	103
13.2.5.	In- och utresa	103
13.3.	Kuwait.....	104
13.3.1.	Medborgarskap	106
13.3.2.	Uppehållstillstånd	106
13.3.3.	Resedokument	107
13.3.4.	Identitetshandlingar	107
13.3.5.	In- och utresa	107
13.4.	Saudiarabien.....	108
13.4.1.	Medborgarskap	109
13.4.2.	Uppehållstillstånd	110
13.4.3.	Resedokument	112
13.4.4.	Identitetshandlingar	112
13.4.5.	In- och utresa	112
14.	Sammanfattande analys.....	114
15.	Källförteckning	117
15.1.	Elektroniska källor	117
15.2.	Tryckta källor.....	134
15.3.	Otryckta- och muntliga källor.....	135

1. English summary

Palestinian refugees are one of the largest groups of refugees in the world. According to estimates, they amount to between 5,3 million and 7,3 million and are mostly dispersed in the Arab Middle East, including the West Bank and Gaza.

Most of the Palestinian refugees fled because of the Arab-Israeli war 1948 and the Israeli seizure of land, as well as in 1967 after the six-day war (the second Arab-Israeli war). Palestinians refugees also came in between the wars and after 1967 due to other situations of unrest. In the beginning, and in accordance with the Arab Leagues' Casablanca-protocol of 1965, Palestinian refugees in most host countries in the Middle East were granted many benefits, however not citizenship. Many of the benefits were gradually reduced due to changes in government or policy towards Palestinians. However, in Lebanon for example, they have always been marginalized and restricted in a number of areas, from housing (most live in refugee camps) to where they can work as they are prohibited from working in a number of professions.

The Palestinian Authority (PA) was established following the Oslo Accords. In 1995 the PA began issuing documents to Palestinian residents in West Bank and Gaza, as well as external use only, so called 00-passports, to stateless Palestinians without other travel documents. Palestinian refugees living outside the PA hold documentation from their country of residency, such as Lebanon, Syria, Iraq, Jordan (temporary T-passports). Egypt, that granted few Palestinians residency in the country, does however issue travel documents to non-residing Palestinians. The reasons for this is that Gazans received Egyptian travel documents under the Egyptian administration 1949-1967.

Most of the countries have not integrated nor naturalized Palestinian refugees and migrants, with the exception of Jordan (and although a different situation, Israel who granted the "indigenous" Palestinians residing on land that became Israeli). However, there are individual and exceptional cases where Palestinian residents were granted citizenship. Residency and documentation for identification and travel purposes differs for Palestinian depending on their country of residence, and in many cases, on when they arrived to the country. Therefore, Palestinian refugees residing in the same country may have different types of documentation, or are they valid for different periods. In the case of the Gulf countries, Palestinians do not generally enjoy refugee status but their stay is conditioned upon their work and having a sponsor.

The aim of this report is to clarify the status and the documentation provided to Palestinians in the Middle East, as well as the procedures pertaining to issuance of these documents in the various countries hosting Palestinian residents. It is limited to the documents of Palestinians in these countries,

and therefore the report does not intend to provide information about how documents are issued in general. The report does not cover every country in the Middle East but only countries hosting the majority of Palestinian residents over time. The countries that the report focuses on are therefore: Palestine (West Bank, Gaza and East Jerusalem), Israel, Jordan, Lebanon, Syria, Egypt, Iraq, Libya, United Arab Emirates, Kuwait and Saudi Arabia. However, Palestinians also reside in other countries in the Middle East, such as in North Africa and in additional Gulf countries.

2. Introduktion

Palestinska flyktingar är en av de största flyktinggrupperna i världen. Efter massflykten 1948 från det som då blev Israel, bosatte sig många palestinier främst i andra arabländer i Mellanöstern. Efter sexdagarskriget 1967 utlöstes en ny flykttåg av palestinier och de har också flytt på grund av andra oroligheter och konflikter i sina närmiljöer. De flesta länder har inte integrerat palestinerna och gett dem medborgarskap, Jordanien undantaget, och deras uppehållsrätt och dokument varierar beroende på vilket land i Mellanöstern de befinner sig i. De behandlas också generellt sämre än medborgare, och i vissa länder är restriktionerna för palestiniers omfattande och påverkar deras möjligheter till att kunna försörja sig, utbilda sig mm.

Palestinska flyktingar från Mellanöstern är en stor grupp som förekommer i Migrationsverkets ärenden. Många av dem är statslösa. De handlingar de uppvisar kan vara utställda av olika länder och variationen gällande de dokument de kan innehålla är stor, likaså dess utfärdande. Lifos avsikt är att denna rapport ska bringa klarhet i vilken status och vilka dokument palestinier i Mellanöstern har i respektive land som rapporten behandlar samt hur dokumenten utfärdas.

2.1. Syfte och avgränsningar

Rapporten syftar i första hand till att ge en samlad ingång till information om palestiniers generella status, möjligheter att uppehålla sig, erhålla officiella dokument från, samt resa in i och ut till de stater i Mellanöstern de är bosatta i. Varje kapitel börjar med en kort introduktion till historien för palestinier i landet och hur deras situation är där. Därefter följer en redogörelse för procedurerna för palestinier att få medborgarskap, uppehållstillstånd, resedokument, ID-kort samt möjligheten att resa in och ut ur landet/området. Rapporten behandlar inte återvändande specifikt även om en del information kring detta framkommer av informationen i kapitlen om in- och utresa. För mer detaljerad information om återvändande hänvisas till Migrationsverkets enhet för återvändandesamordning och deras dokument i Lifos databas.¹ För vissa länder som av olika skäl särskiljer sig gällande handlingar som palestinerna har kan redogörelsen för dokumenten avvika något från det generella upplägget i övriga land-kapitel. Det gäller bl.a. Palestina, Jordanien, och Libanon.

Syftet är inte att ge en heltäckande bild av hur respektive land utfärdar dokument till sina medborgare eller till andra kategorier av flyktingar eller migranter. Därför kommer inte generella regler och procedurer kring utfärdande av dokument för medborgare eller andra migrantgrupper att redogöras för.

Rapporten har avgränsats till att behandla Palestina, Israel, Jordanien, Libanon, Syrien, Egypten, Irak, Libyen, Förenade Arabemiraten, Kuwait

¹ Dokumenten har åtkomstbegränsning – handläggningsstöd, vilket innebär att endast personal vid Migrationsverket kan öppna dokumentet och att dokumenten inte kan öppnas av allmänheten som söker på externa Lifos från internet.

och Saudiarabien. Rapporten täcker därmed inte alla länder i Mellanöstern (vars definition i sig är varierande), utan de länder som har eller har haft flest palestinska flyktingar/migranter och där tillräcklig information har funnits att tillgå är de som behandlas i rapporten. Palestinier återfinns dock även i andra länder i Nordafrika och i Gulfen/GCC-regionen som rapporten inte tar upp.

Rapporten använder sig av diverse olika primär och sekundärkällor. Lifos och norska Landinfos tidigare publikationer är viktiga sådana men materialet är brett och många andra primär- och sekundärkällor har använts. I detta ingår även material från möten som Lifos har deltagit i under utredningsresor i Palestina, Förenade Arabemiraten och Saudiarabien samt telefonintervjuer och konversationer per epost med initierade källor i bl.a. Egypten, Libyen, Irak och Palestina. Bland dessa kan nämnas det palestinska inrikesministeriet och palestinska ambassader i olika länder, israeliska MR-organisationer, forskare m.fl.

3. Bakgrund

År 1917 ställdes det område som kallades Palestina under brittiskt styre efter att tillhört det ottomanska riket under 400 år. Judiska invandrare hade börjat komma i allt större antal till Palestina från 1900-talets början som då främst var bosatt av araber. Britterna gav stöd till ett judiskt nationalhem i Palestina genom de så kallade *Balfourdeklarationen*, men tog också hänsyn till Palestina-arabernas oro och begränsade den judiska invandringen och jorduppköpen. Trots det anlades under 1920-talet allt fler judiska bosättningar. Det arabiska missnöjet med den judiska invandringen ledde till en revolt 1936-1939 som slogs ner av britterna med våld.²

Frågan om Palestinas framtid överläts till FN som 1947 kom med en delningsplan där Palestina skulle delas i en judisk stat, motsvarande 55 procent av Palestina, och i en arabisk stat, 44 procent. Jerusalem skulle ställas under FN:s förvaltning. Judarna accepterade resolutionen men det gjorde inte araberna. Strider utbröt i mellan araber och judar.³

På våren 1948 utropades den judiska staten Israel. Flertalet arabiska stater, bl.a. Egypten, Jordanien, Syrien och Irak gick till angrepp.⁴ Under kriget intog Israel de områden som de var tilltänkta enligt FN:s delningsplan samt ungefär hälften av territoriet i de palestinska delarna av planen.⁵

Efter vapenstilleståndet 1949 hade Israel 77 procent av den yta som tidigare utgjort Palestina. Jordanien ockuperade Västbanken, inklusive östra Jerusalem, och Gazaremsan ställdes under egyptiskt styre. Västra Jerusalem blev en del av Israel.⁶

Kriget 1948 utlöste en massflykt/emigration av palestinier från de områden som tidigare varit palestinska och som nu lades under Israel. Palestinierna kallar denna händelse för *Al(an)-Nakba*, "katastrofen". Efter eldupphöret år 1949 hade ca 700 000⁷ palestinier lämnat det område som utropats som staten Israel, motsvarande 55 procent av Palestinas dåvarande befolkning. De flesta av dessa bosatte sig på Västbanken eller i Gaza, 500 000 respektive 200 000, samt i grannländerna Syrien, Libanon och Jordanien.⁸

² Utrikespolitiska institutet, *Landguiden: Palestina – Äldre historia* [betaltjänst], 2016-06-17, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/palestina/aldre-historia/> (hämtad 2018-08-29).

³ Ibid.

⁴ Ibid.

⁵ Sören Wibeck, *Ett land, två folk*, Historisk media, Lund, 2009, s. 180–185.

⁶ Utrikespolitiska institutet, 2016-06-17.

⁷ Uppgifter på mellan 700 000 och över 900 000 förekommer hos olika källor.

⁸ Badil, *Closing Protection Gaps: Handbook on Protection of Palestinian Refugees in States Signatories to the 1951 Refugee Convention*, 2015-02-01, s. 6-8, <http://www.badil.org/phocadownloadpap/badil-new/publications/Handbook-art1d/Art1D-2015Handbook.pdf> (hämtad 2018-08-29). Norwegian Refugee Council (NRC), *Undocumented and Stateless: The Palestinian Population Registry and Access to Residency and Identity Documents in the Gaza Strip*, s. 16-17, 2012-01,

Ca 150 000 - 165 000 palestinier blev efter 1949 kvar inom det område som Israel kontrollerade. Ytterligare ca 30 000 av dessa tvingades dock att lämna Israel.⁹ De som blev kvar och deras avkomlingar utgör idag ca 1,6 miljoner, motsvarande ca 20 procent av Israels befolkning.¹⁰

Sexdagarskriget 1967 utlöste ytterligare en våg av palestinska flyktingar om ca 250 000, uppgifterna om antal går isär.¹¹ Efter kriget kom Israel att ockupera hela det område som tidigare varit ockuperat av Jordanien, dvs. Västbanken och östra Jerusalem. Dessutom ockuperades Gaza¹² som tidigare varit under egyptiskt styre. Israel annekterade även östra Jerusalem varför detta område inte överfördes till de palestinska myndigheterna efter att självstyret införts år 1994.¹³ Senare konflikter såsom de libanesiska inbördeskrigen och interna stridigheter mellan palestinska milisgrupper har också genererat ytterligare palestinska flyktingar i Mellanöstern.¹⁴

Ett mindre antal palestinier flydde i samband med krigen till Egypten och Irak och ett antal reste på 1950- och 1960-talen till Gulfstaterna eller andra länder i Mellanöstern för att arbeta.¹⁵ I samband med Osloavtalet på 1990-talet återvände även ca 100 000 palestinier till Palestina.¹⁶

Palestinska flyktingar och migranter utanför Palestina har också tvingats fly igen på grund av olika omständigheter. De har b.la deporterats från Kuwait och Libyen av politiska skäl och flytt från Libanon i samband med inbördeskriget samt krigen med Israel. Det mest uppenbara nutida exemplet

<https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/undocumented-and-stateless.pdf> (hämtad 2017-11-27).

⁹ Lex Takkenberg, *The Status of Palestinian Refugees in International Law*, Oxford: Clarendon Press, 1998; Badil, 2015-02-01, s. 7– 8.

¹⁰ Utrikespolitiska institutet, *Landguiden: Palestina – Befolkning* [betaltjänst], 2016-06-17, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/palestina/befolkning/> (hämtad 2018-09-03). Utrikespolitiska institutet, *Landguiden: Israel – Befolkning och språk*, 2016-06-07, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/israel/israel-befolkning-och-sprak/> (hämtad 2018-09-03).

¹¹ Al Monitor, *Will 1967 Palestinian refugees ever return?*, 2016-09-22, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/09/israel-palestinians-uprooted-in-1967-ignored.html> (hämtad 2018-01-10).

¹² Sedan 2005 har Israel lämnat Gaza. Israel kontrollerar dock fortfarande luftrummet, havsgränserna samt all införsel av människor och gods till och från Gaza (jfr t.ex. karta, UN OCHA Opt, *Gaza Strip Access and Movement – August 2017*, 2017-08-31, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_a0_28_08_2017_draft8.pdf).

¹³ Landinfo, *Palestinerna på Vestbredden og i Gaza: Folkeregistrering og identitetsdokumenter*, 2011-02-10, s. 21, https://landinfo.no/asset/1543/1/1543_1.pdf (hämtad 2018-01-10).

¹⁴ Landinfo, *Bakgrunnsnotat om de palestinske flyktningene i Midtøsten*. 2010-05-21, s. 6–7, http://landinfo.no/asset/1257/1/1257_1.pdf (hämtad 2018-10-25).

¹⁵ Landinfo, 2010-05-21, s. 7.

¹⁶ European University Institute, Migration Policy Centre, *Migration Facts Palestine*, april 2013, http://www.migrationpolicycentre.eu/docs/fact_sheets/Factsheet%20Palestine.pdf (hämtad 2018-09-03).

på sekundärflykt för palestinier är det stora antalet palestinier som tvingas fly från Syrien på grund av kriget där.¹⁷

Det finns ingen säker källa gällande antalet palestinska flyktingar. United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) hade i sina register dryga 5,3 miljoner Palestinaflyktingar¹⁸ vid 2017-års början men UNRWA:s definition täcker inte in flyktingar från 1967-års krig eller senare konflikter (se mer under kapitel 4 nedan om [UNRWA](#)).¹⁹ Den palestinska organisationen Badil som arbetar med flyktingfrågor uppskattar istället siffran till 7,3 miljoner (år 2015) och då räknar man in palestinier och deras avkomlingar vars hem var Palestina och som tvingats bosätta sig utanför Israel, Västbanken och Gaza. Dvs, palestinska flyktingar i Palestina och Israel räknas inte in.²⁰

3.1.1. Casablanca-protokollet

I en anda av *panarabism*²¹, antog Arabförbundet år 1965 det så kallade Casablanca-protokollet som reglerar hur medlemsstaterna ska behandla de palestinska flyktingarna i sina länder. Medlemsstaterna skrev under på att ge palestinerna rätt att arbeta, rörelsefrihet inom och mellan arabländerna, rätt att få resedokument och uppehållstillstånd.²² Dock skulle man inte ge palestinerna medborgarskap bl.a. eftersom man ville betona palestiniernas rätt till en egen stat och identitet.²³ Jordanien var undantaget, och många palestinier fick medborgarskap där.²⁴ Även Palestinian Liberation Organization (PLO) verkade för att bevara palestiniernas flyktingidentitet och för att förhindra Israel att friskriva sig sitt ansvar.²⁵

Vissa länder, som Libanon och Saudiarabien reserverade sig mot protokollet, och har inte applicerat det. Andra länder, såsom Egypten som först ratificerade protokollet och gav palestinerna långtgående rättigheter har sedan i praktiken dragit sig ur protokollet och tagit tillbaka många privilegier och inte hört sammat Arabförbundets resolutioner om att likställa

¹⁷ Badil, 2015-02-01, s. 9.

¹⁸ Begreppet Palestinaflyktingar används då det rör sig om palestinska flyktingar enligt UNRWA:s definition, se mer under kapitel 4.

¹⁹ UNRWA, *UNRWA in Figures 2017*, 2017-01-01, https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/unrwa_in_figures_2017_english.pdf (hämtad 2018-09-03).

²⁰ Badil, 2015-02-01, s. 6–8.

²¹ Panarabismen strävar efter att politiskt och kulturellt förena araberna och arabstaterna.

²² League of Arab States, *Protocol for the treatment of Palestinians in Arab States (Casablanca Protocol)*, 1965-09-11, <http://www.refworld.org/docid/460a2b252.html> (hämtad 2018-01-22).

²³ UNHCR, *The State of the World's Refugees – A Humanitarian Agenda*, 1997, <http://www.unhcr.org/3eb7ba7d4.pdf> (hämtad 2018-08-30).

²⁴ Human Rights Watch (HRW), *Treatment and Rights in Arab Host States*, 2002-04-23, <https://www.hrw.org/news/2002/04/23/treatment-and-rights-arab-host-states> (hämtad 2018-01-22).

²⁵ Landinfo, 2010-05-21, s. 3, 10; Migrationsverket, Landprofil – palestinska områdena, 2009-11-11, s 5 ff.

palestiniernas rättigheter med medborgarnas.²⁶ Med tiden har flera av rättigheterna för palestinerna som infördes i arabländerna inskränkts eller tagits bort, dock inte utfärdandet av resehandlingar.²⁷

3.2. Statslösa palestinier

De palestinska flyktingarnas status i Mellanöstern varierar, men de flesta av dem har inte medborgarskap i det land de bor i och är därför statslösa. I Libanon, Syrien, Irak och Egypten blev palestinerna registrerade som flyktingar och fick uppehållstillstånd men inte medborgarskap. Deras integration och rättigheter varierar och deras status har även förändrats över tid på grund av yttre omständigheter och politiska förhållanden. Till Gulfstaterna kom palestinerna framförallt som arbetsimmigranter och deras uppehållstillstånd är, i likhet med andra utländska medborgare, avhängiga deras arbeten. Den stora majoriteten av dem har inte medborgarskap.²⁸ I Jordanien blev de palestinska flyktingarna integrerade och många fick medborgarskap och har det än idag, även om Jordanien senare också fråntagit medborgarskapen från tusentals palestinier.²⁹ De flesta av de palestinier som idag bor inom Israels erkända gränser³⁰ har israeliskt medborgarskap.

På grund av palestiniernas varierande status i olika länder där de har sin hemvist, och på grund av att statslösa palestinier beräknas olika, är det exakta antalet statslösa palestinier svårt att uppskatta.³¹

Statslösa palestinier kan idag grovt sett delas in i tre kategorier gällande de resehandlingar de har:

1. Innehavare av resedokument som utfärdats av framförallt Syrien, Libanon, Egypten och Irak,
2. Innehavare av temporära jordanska pass,
3. Innehavare av palestinska pass utfärdade av den palestinska myndigheten (PA) för palestinier registrerade på Västbanken eller

²⁶ Abbas Shibliak, "Stateless Palestinians", i *Forced Migrations Review*, nr 26, , aug. 2006, <http://www.fmreview.org/sites/fmr/files/FMRdownloads/en/palestine/shibliak.pdf> (hämtad 2018-03-20); Ayman Zohry, "Egypt: Immigration to Egypt", i Segal, Elliott & Mayadas (red.), *Immigration Worldwide: Policies, Practices, and Trends*, University Press, Oxford, 2010.

²⁷ Landinfo, 2010-05-21, s. 9-10.

²⁸ Landinfo, 2010-05-21, s. 10.

²⁹ Human Rights Watch (HRW), *Stateless again: Palestinian origin Jordanians deprived of their nationality*, s. 1-3, feb. 2010, <https://www.hrw.org/report/2010/02/01/stateless-again/palestinian-origin-jordanians-deprived-their-nationality> (hämtad 2018-02-22).

³⁰ Västbanken, Gaza och östra Jerusalem ingår inte i detta. Östra Jerusalem har dock annekterats och införlivats i Israel, dock utan att detta har erkänts internationellt, USA undantaget. Personer som bor i östra Jerusalem har dock möjlighet att ansöka om israeliskt medborgarskap, varav de flesta väljer att inte göra det. Inte alla som söker får heller medborgarskap, se bl.a. HRW, 2017-08-08.

³¹ Institute on Statelessness and Inclusion, *The World's Stateless*, dec. 2014, s. 127 ff., <http://www.institutesi.org/worldsstateless.pdf> (hämtad 2018-05-16); Brookings, *The State of Statelessness in the Middle East*, 2015-05-15, <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2015/05/15/the-state-of-statelessness-in-the-middle-east/> (hämtad 2018-08-30).

Gaza eller palestinska så kallade 00-pass för palestinier som *inte* är registrerade på Västbanken eller Gaza.³²

Fram till Sveriges erkännande av staten Palestina den 30 oktober år 2014 ansågs alla palestinier med hemvist i Palestina som statslösa och registrerades som detta hos Migrationsverket. Sedan Sverige erkänt Palestina som stat, anses personer som gör sannolikt att de är registrerade i Västbanken, Gaza eller östra Jerusalem som medborgare i Palestina, även om Palestina saknar medborgarskapslagstiftning. Medborgarskapet bedöms samtidigt ha sådana brister att medborgarna i vissa sammanhang får anses vara de facto statslösa. Övriga palestinier, som saknar medborgarskap i annat land, anses av Migrationsverket fortsättningsvis vara statslösa palestinier.³³

³² Shiblak, aug. 2006, s. 8.

³³ Se Migrationsverket, *Rättsligt ställningstagande angående de migrationsrättsliga konsekvenserna av Sveriges erkännande av Palestina* (11/2015); 2015-03-27, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=34414> (hämtad 2018-01-23).

4. UNRWA

Med hänsyn till det humanitära behov som uppstått i de länder dit flyktingarna anlant etablerades United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) i december 1949. UNRWA:s mandat är att förse flyktingarna med husrum, kläder, hälsovård och utbildning. I avsaknad av en slutlösning på ”Palestinafrågan” ger UNRWA service till palestinska flyktingar i mandatområdet Västbanken, Gaza, Jordanien, Libanon och Syrien. Palestinska flyktingar är enligt UNRWA personer som bodde i Palestina mellan juni 1946 och maj 1948 och som förlorat sina hem och möjligheter till leverne som ett resultat av konflikten 1948.³⁴ Drygt 700 000 palestinier flydde på grund av den arabisk-israeliska konflikten 1948.³⁵ Antalet Palestinaflyktingar, inklusive deras ättlingar, och i praktiken även s.k. fördrivna personer efter senare konflikter i regionen (se nedan) som har tillgång till UNRWA:s service i mandatområdet har idag naturligt ökat till dryga 5 miljoner.³⁶ Både statslösa palestinier och de som har ett medborgarskap i något land kan hamna under UNRWA:s mandat så länge de faller inom ramen för UNRWA:s definition av vad som är en Palestinaflykting.³⁷

UNRWA driver utbildning, hälsovård och olika sociala tjänster i 58 flyktingläger i mandatområdet, genom avtal med värdländerna, men administrerar inte lägren och ansvarar inte för säkerheten. I dessa läger bor ca en tredjedel av de palestinska flyktingarna. Lägren var i början tältläger men har utvecklats till att bli mer permanenta bostadsområden där UNRWA driver infrastrukturen.³⁸

I alla officiella UNRWA-läger administreras invånarnas registreringar och diverse problemställningar genom UNRWA Camp Services Officers (CSO) och respektive områdes centrala fältkontor.³⁹

UNRWA-registrerade flyktingar räknas inte som flyktingar i förhållande till 1951 års flyktingkonvention och UNRWA:s och UNHCR:s mandat är

³⁴ UNRWA, *Who we are*, (odaterad) <https://www.unrwa.org/who-we-are> Den exakta definitionen lyder: "Palestine refugees are persons whose normal place of residence was Palestine between June 1946 and May 1948, who lost both their homes and means of livelihood as a result of the 1948 Arab-Israeli conflict. UNRWA's services are available to all those living in its area of operations who meet this definition, who are registered with the Agency and who need assistance. The descendants of the original Palestine Refugees are also eligible for registration." Se mer i UNRWA, *Consolidated eligibility and registration instructions*, 2009-01-01, s. 3 ff.,

<https://www.unrwa.org/userfiles/2010011995652.pdf> (hämtad 2018-08-24).

³⁵ Se resonemang om antalet palestinska flyktingar under kapitel 3, Bakgrund.

³⁶ Se vidare, UNRWA:s hemsida, <https://www.unrwa.org/> (med länkar till detaljerad information om definitioner och vart och ett av länderna inom mandatområdet).

³⁷ Institute on Statelessness and Inclusion, s. 127.

³⁸ Landinfo, 2010-05-21, s. 8. UNRWA, *Frequently asked questions*, <https://www.unrwa.org/who-we-are/frequently-asked-questions> (hämtad 2018-08-28).

³⁹ Migrationsverket, *Landprofil – palestinska områdena*, 2009-11-11, .s. 6, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=21882> (hämtad 2018-01-22).

därmed olika.⁴⁰ Om UNRWA:s stöd däremot skulle upphöra eftersom personen i fråga lämnat UNRWA:s mandatområde på grund av omständigheter som vederbörande inte råder över, eller om sådana omständigheter skulle ha uppkommit efter att personen lämnat UNRWA:s mandatområde, *kan* denne på grund av detta *ipso facto* omfattas av FN:s flyktingkonvention.⁴¹

Palestinier i alla länder/områden där UNRWA opererar registrerar sig vanligtvis hos UNRWA för att ta del av UNRWA:s sociala tjänster och för att bibehålla deras anspråk på ”rätten att återvända” till Palestina.⁴² I en undersökning av de främsta fördelarna som palestinska flyktingar såg med UNRWA-registreringen i hela mandatområdet, visade sig det att de flesta ansåg att registreringen som ett bevis på flyktingstatus var den främsta fördelen. Därefter kom tillgång till UNRWA:s tjänster. Det kan dock vara värt att notera att i Gaza var ansåg flyktingarna att registreringen och UNRWA:s sociala tjänster nästan var lika viktiga.⁴³

UNRWAs befinner sig för närvarande i en ekonomisk kris som ser ut att bli mycket svår att lösa. USA har per 1 september 2018 meddelat att de kommer dra in hela det amerikanska biståndet till organisationen. Detta efter att tidigare ha reducerat sitt stöd kraftigt.⁴⁴ USA var tidigare UNRWA:s främste finansiär och även om andra länder skjuter till medel är det mycket svårt att täcka upp de enorma summor som uteblir när USA drar in sitt bistånd. Skolorna är i nuläget endast finansierade september ut.⁴⁵ Experter varnar nu för de humanitära, politiska och säkerhetsmässiga konsekvenser som kan följa om UNRWA:s resurser och verksamhet även i förlängningen skulle förbli kraftigt reducerade.⁴⁶

⁴⁰ Landinfo, 2010-05-21, s. 8

⁴¹ Se mer i Migrationsverkets handbok, *Handläggningsstöd för asylutredningar och beslutsskrivning* (internt dokument), <https://verksnatet.migrationsverket.se/toppmeny/styrning/handbocker/handlaggningsstodfor-asylutredningarochbeslutsskrivning/inklippstexter/flyktingstatusforklaringunrwa.4.51afbd1614c17a8b44b93b8.html> (hämtad 2018-09-26) samt Migrationsverket, *Rättsligt ställningstagande angående prövningen av ansökningar om asyl för statslösa personer efter Migrationsdomstolens avgörande MIG 2018:3* (SR 13/2018), 2018-03-29, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41062> (hämtad 2018-09-26).

⁴² Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT), *DFAT Thematic Report: Palestinians in Jordan and Lebanon*, 2015-03-02, s. 9, <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-lebanon-jordan-thematic.pdf> (hämtad 2018-09-20)

⁴³ Hussein, Bocco & Brunner, *The Legal Status of Palestinian Refugees in the Near East: Formal Aspects and Perceptions*, aug. 2007, <https://www.cmi.no/file/?120> (hämtad 2018-10-08).

⁴⁴ Dagens Nyheter (DN), *USA:s biståndsbeslut rör upp känslor i Palestina*, 2018-09-01, <https://www.dn.se/nyheter/varlden/usas-bistandsbeslut-ror-upp-kanslor-i-palestina/> (hämtad 2018-09-03).

⁴⁵ Utrikespolitiska institutet, “Palestinska flyktingar: humanitär kris och avbrutna förhandlingar” [seminarium], 2018-08-30.

⁴⁶ DN, 2018-09-01.

4.1. UNRWA-registrering och bistånd

UNRWA kategoriserar palestinier i två olika kategorier: de som både kan registreras i UNRWA:s registreringssystem och få bistånd från UNRWA samt de som endast kan få bistånd av UNRWA men ej registreras.⁴⁷

I den första gruppen ingår de som möter UNRWA:s definition av en ”Palestinaflykting” och vissa som inte gör det men ändå har rätt att registreras. Flyktingskapet går i arv på pappans sida men inte på mammans så barn till en manlig Palestinaflykting, inklusive adopterade barn, får flyktingstatus men inte barn till kvinnor som är flyktingar om inte barnens pappa också är det. En fru till en manlig Palestinaflykting får inte heller flyktingskap via sin man. UNRWA registrerar dock och ger service till dem. Det finns även ytterligare kategorier av personer som kan vara UNRWA-registrerade enligt detta.⁴⁸ För mer information om dessa, samt mer detaljer gällande UNRWA:s kriterier, se UNRWA, [Consolidated eligibility and registration instructions](#).

UNRWA ger även bistånd till palestinier som inte är registrerade hos dem då de inte uppfyller eller kan påvisa att de uppfyller kriterierna för en Palestinaflykting. I denna grupp ingår bl.a. palestinier som flytt på grund av kriget 1967, icke-registrerade personer som bor i flyktinglägren, humanitära fall, personer som ingår i UNRWA:s särskilda nödprogram m.fl. Trots att det inte är formellt registrerade hos UNRWA har organisationen uppgifter på dessa personer i sina system.⁴⁹

En person som registrerar sig för första gången hos UNRWA som Palestinaflykting måste personligen inställa sig på något av UNRWA:s kontor och visa dokumentation som stödjer att hon eller han uppfyller UNRWA:s kriterier för Palestinaflyktingar. En sådan person kan inte registrera sig någon annan stans än i UNRWA:s mandatområde. När barn ska registreras ska födelseattest lämnas in. Om ättlingar till en Palestinaflykting bor utanför UNRWA:s område, ska kopior på personens pass eller uppehållstillstånd lämnas in.⁵⁰

Personer som finns registrerade som flyktingar hos UNRWA erhåller registreringskort där följande uppgifter finns: förnamn och efternamn, registreringsnummer, ev. tidigare registreringsnummer, ursprung, registreringsort, nuvarande adress, personuppgifter på kärnfamiljsmedlemmars som är medregistrerade (namn, kön, civilstånd och relation till den registrerade flyktingen).⁵¹

⁴⁷ UNRWA, *Consolidated eligibility and registration instructions*, s. 3 ff, 2009-01-01, <https://www.unrwa.org/userfiles/2010011995652.pdf> (hämtad 2018-08-24).

⁴⁸ Ibid, s. 3-6.

⁴⁹ Ibid, s. 6-8.

⁵⁰ Ibid, s. 10-15.

⁵¹ Migrationsverket, 2009-11-11, s. 56 samt Lifos initierad källa.

UNRWA:s registreringssystem innehåller familjedata om den registrerade palestinern: namn på familjens överhuvud (head of family), nationalitet, religion, var personen ursprungligen kommer ifrån i Palestina, var personen är bosatt, om personen bor i flyktingläger eller inte. Den innehåller också individuella uppgifter: namn, kön, födelsedatum, civilstånd och relation till familjens överhuvud.⁵²

Palestinier i UNRWA:s mandatområde har olika legal status i deras värdland. UNRWA-registreringen kan påverka deras legala status, men det är inte generellt givet. Se mer under kapitel [5](#), [7](#), [8](#) och [9](#) i denna rapport.

Förfrågningar rörande huruvida en specifik individ finns registrerad hos UNRWA kan kontrolleras (med samtyckesunderlag av vederbörande) genom att vända sig till UNRWA.⁵³ En förutsättning för framgång i detta förfarande är att kompletta och korrekta personuppgifter lämnats av sökanden.⁵⁴

⁵² UNRWA, 2009-01-01, s. 15–16. För information om vilka dokument som personen ska uppvisa vid registrering samt flytt eller borttagning av registrering, se s. 10– 11 & 16– 18 i samma rapport.

⁵³ Se UNRWA & Lifos, *Verification of Palestine Refugee registration in the UNRWA mandate area (Jordan, Lebanon, Syria, West Bank and Gaza* [åtkomstbegränsning], 2017-08-18, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40041> (hämtad 2017-11-25).

⁵⁴ Dvs. helst med stöd av annan ID-relaterad dokumentation (Lifos kommentar).

5. Palestina: Västbanken, Gaza & östra Jerusalem

Palestina är ingen internationellt erkänd stat med fastställda gränser även om många av världens stater har erkänt Palestina, däribland Sverige. Palestina har heller ingen medborgarskapslagstiftning.⁵⁵ Israel ockuperar sedan 1967 det palestinska området som utgörs av Västbanken inklusive östra Jerusalem och Gaza, vilket Sverige erkände som staten Palestina år 2014. Israel annekterade också Jerusalem och har därmed det administrativa styret över staden, men deras suveränitet över Jerusalem har inte erkänts internationellt.⁵⁶ Israel kontrollerar alla in- och utpassager från och till Palestina.⁵⁷

Uppskattningsvis fem miljoner palestinier bor i Palestina idag. Cirka tre miljoner bor på Västbanken, inklusive östra Jerusalem, och ca två miljoner bor Gaza.⁵⁸ Av den palestinska befolkningen på Västbanken är ca 44 procent flyktingar.⁵⁹ Motsvarande siffra för Gaza är närmare 70 procent.⁶⁰

Vid den israeliska ockupationens början kunde palestinier från Västbanken och Gaza resa nästan helt fritt. Israel ökade dock sina säkerhetsåtgärder efter den första intifadan som bröt ut i 1987. År 1991 ändrade Israel sin policy och började kräva att varje palestinier som skulle ta sig till Israel eller östra Jerusalem, eller resa mellan Västbanken och Gaza, skulle ha ett tillstånd från de israeliska myndigheterna. Denna policy bidrog till att dela det palestinska området i tre geografiskt separata entiteter: Västbanken, östra Jerusalem och Gaza.⁶¹ Området anses dock fortfarande som ett territorium av palestinerna.⁶²

Osloavtalet slöts år 1994 och efter detta lämnade Israel delvis över styret av Palestina till den palestinska myndigheten (PA) som styrs av Fatah-partiet

⁵⁵ European University Institute.

⁵⁶ OCHA, *East Jerusalem*, odaterad, <https://www.ochaopt.org/location/east-jerusalem> (hämtad 2018-09-10). I princip är den internationella hållningen att Jerusalems status ska lösas genom fredsförhandlingar mellan parterna. Möjligtvis kan man tolka det amerikanska beslutet att flytta sin ambassad till Jerusalem som att de har tagit ställning i frågan. Se mer i Migrationsverket Lifos. *Lägesanalys: Palestina efter USA:s erkännande av Jerusalem som Israels huvudstad*, 2018-01-17, <https://lifos.migrationsverket.se/nyhetsarkiv/2018-01-18-lagesanalys-palestina-efter-usas-erkannande-av-jerusalem-som-israels-huvudstad.html> (hämtad 2019-09-20).

⁵⁷ B'Tselem, *Restrictions on movement*, 2017-11-11, https://www.btselem.org/freedom_of_movement (hämtad 2018-09-04).

⁵⁸ Haaretz, *How many Palestinians live in Gaza and the West Bank?*, 2018-03-28, <https://www.haaretz.com/israel-news/how-many-palestinians-live-in-gaza-and-the-west-bank-it-s-complicated-1.5956630> (hämtad 2018-09-03).

⁵⁹ OCHA, *West Bank Access Restrictions 2017*, 2017-01, <https://www.ochaopt.org/content/west-bank-access-restrictions-january-2017> (hämtad 2018-09-26).

⁶⁰ UNRWA, *Where We Work, Gaza Strip*, 2016-10-31, <https://www.unrwa.org/where-we-work/gaza-strip> (hämtad 2018-09-26).

⁶¹ B'Tselem, 2017-11-11; Nasser Al-Qadi, *The Israeli Permit Regime: Realities and Challenges*, The Applied Research Institute-Jerusalem (ARIJ), 2018, <https://www.arij.org/files/arijadmin/2018/permits1.pdf> (hämtad 2018-10-09).

⁶² Palestinska inrikesministeriet, möte i Ramallah, 2016-10-30.

och president Abbas.⁶³ Israel drog tillbaka sin närvaro från Gaza år 2005. De kontrollerar dock luftrummet, kusten och gränskontroller mot Västbanken och Israel samt all in- och utförsel av varor och personer.⁶⁴ Gaza styrs sedan 2007 av Hamas och den palestinska myndigheten har ingen auktoritet över området.⁶⁵ De båda palestinska faktionerna ligger i konflikt med varandra och den senaste försoningsprocessen som pågick under hösten 2017 har gått i stöpet.⁶⁶

Västbanken är administrativt uppdelad i tre zoner sedan Osloavtalet: A, B och C.⁶⁷ Den palestinska myndigheten har kontroll i område A på Västbanken som framförallt utgörs av de större palestinska städerna. B utgörs av uppbyggda områden. Där har PA civil kontroll och Israel har kontroll över säkerheten. A och B motsvarar knappa 40 procent av Västbanken men har majoriteten av den palestinska befolkningen. Område A och B är uppdelade på över 200 separata enheter av land som ligger utspridda och är omgivna av område C. Israel kontrollerar vägarna mellan de palestinska enklaverna. I område C, resterande dryga 60 procent, har Israel nästan full civil och militär kontroll. Där finns också de flesta israeliska bosättningarna.⁶⁸

Säkerhetssamarbetet mellan PA och Israel är omfattande men också mycket ifrågasatt av palestinier i allmänhet. PA:s säkerhetsstyrkor ska ansvara för den interna säkerheten för palestinerna medan israeliska säkerhetsstyrkorna (IDF) ska hantera externa hot och den generella säkerheten för israeler.⁶⁹ Israel har tillgång till område A vid behov men enligt israeliska myndigheter låter man oftast PA:s säkerhetstjänst hantera en person som t.ex. ska arresteras.⁷⁰ Det är dock också vanligt att israeliska styrkor själva går in i område A.⁷¹ Israel kan också bevilja PA:s säkerhetstjänst access till område C vid förfrågan.⁷²

⁶³ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, *Temarapport: Våld mot kvinnor i Palestina och möjligheter till skydd*, 2017-05-05, s. 7-9, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39419> (hämtad 2018-03-21).

⁶⁴ Se bl.a. OCHA, *Gaza Strip: Access and movement*, 2016-08, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_a0_2016_draft_16_08_2016_final.pdf (hämtad 2018-09-26).

⁶⁵ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2017-05-05, s. 7-9,.

⁶⁶ Migrationsverket, Lifos, *Lägesanalys: Palestina efter USA:s erkännande av Jerusalem som Israels huvudstad*, 2018-01-17, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40785> (hämtad 2018-03-21).

⁶⁷ Se OCHA, *West Bank Access Restrictions 2017*, 2017-01, <https://www.ochaopt.org/content/west-bank-access-restrictions-january-2017>.

⁶⁸ Migrationsverket, Lifos och Landinfo, 2017-05-05, s. 7-9.

⁶⁹ European Institute for Security Studies (EUISS), *Israeli-Palestinian security cooperation: what next?*, 2017-05, s. 1, https://www.eiss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Alert_12_Israel_and_Palestine.pdf (hämtad 2018-10-25).

⁷⁰ Coordination of Government Activities in the Territories, COGAT, [israeliska myndigheter], intervju i Beit El, 2016-11-02.

⁷¹ EUISS, 2017-05, s. 2.

⁷² Ibid; Migrationsverket Lifos & Landinfo, 2017-10-19, s. 10.

Efter den andra intifadan som började år 2000 då också ett antal palestinska självmordsattacker inträffade, införde Israel stora restriktioner för palestiniers möjligheter att röra sig och resa, även inom Palestina. De började installera ett antal militära vägspärrar och fysiska hinder. En del av dessa har idag tagits bort och en del har blivit permanenta. År 2002 började Israel att bygga muren som separerar Västbanken från Israel men också ringar in israeliska bosättningar på Västbanken. Den utgör idag ett stort hinder för rörelsefriheten för palestinier.⁷³ Israel har uppfört den längs den gröna linjen, den tänka gränsen, men den löper till 85 procent inne på Västbanken och anses därför också oförenlig med internationell rätt.⁷⁴ Det finns också militära vägspärrar (*checkpoints*) av permanent och icke-permanent slag där palestinier ska visa upp sitt ID och tillstånd för att få passera. I januari 2017 fanns det 98 stycken varav de flesta befinner sig inne på Västbanken. Till detta kommer ett antal så kallade tillfälliga avspärningar som försvårar rörelsefriheten för palestinier. Tillstånd krävs från israeliska myndigheter för att resa in och ut ur Jerusalem och Israel samt inom vissa områden på Västbanken, framförallt de som är omgärdade av muren, och till israeliska bosättningar på Västbanken.⁷⁵ Tillstånden kan även fråntas på grund av säkerhetsskäl utan att anledning anges. Vägspärrar kan också stängas ad hoc av olika skäl. Ett skäl för att stänga en checkpoint är t.ex. om det har skett en säkerhetsincident i närheten. Detta skäl har blivit vanligare efter att de så kallade ensamvargsattackerna började, utförda av icke-organiserade palestinier gentemot framförallt israeliska soldater och civila.⁷⁶

Palestiniers uppehållsrätt och dokument i Palestina varierar beroende på var de bor. Palestinier är antingen registrerade på Västbanken, i Gaza eller i östra Jerusalem. Registreringar kan inte förflyttas utan godkännande av Israel och för att röra sig mellan dessa områden krävs särskilda tillstånd från de israeliska myndigheterna.⁷⁷

5.1. Uppehållsrätt

Israel genomförde år 1967 en folkräkning på Västbanken och Gaza, östra Jerusalem undantaget (för Jerusalem-palestiniers uppehållsrätt, se [kapitel](#)

⁷³ BBC, *Analysis: Palestinian Suicide Attacks*, http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/3256858.stm (hämtad 2018-10-09), B'Tselem, *Restrictions on movement* 2017-11-11; Nasser Al-Qadi, *The Israeli Permit Regime: Realities and Challenges*, The Applied Research Institute-Jerusalem (ARIJ), 2018, <https://www.arij.org/files/arijadmin/2018/permits1.pdf> (hämtad 2018-10-09).

⁷⁴ Ir Amim, s. 6.

⁷⁵ Ibid.

⁷⁶ B'Tselem, *Restrictions on movement*, 2017-11-11. COGAT, 2016-11-02. Se mer om ensamvargsattackerna i Migrationsverket, Lifos. *Lägesanalys. Israel och Palestina*, 2015-10-19, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35944> (hämtad 2018-10-09).

⁷⁷ B'Tselem, *Restrictions on movement*, 2017-11-11.

5.3).⁷⁸ Nära en miljon palestinier registrerades i folkräkningen⁷⁹ och blev upptagna i det palestinska befolkningsregistret. Detta medförde en laglig rätt att permanent uppehålla sig på Västbanken och Gaza, dock ej medborgerliga rättigheter. Mellan ca 250 000 och 400 000⁸⁰ palestinier var frånvarande vid folkräkningen, bl.a. palestinska flyktingar, och dessa blev exkluderade från befolkningsregistret och gavs inga rättigheter till uppehälle på Västbanken eller i Gaza. De enda möjligheterna att bli tillagd till befolkningsregistret har sedan 1967 varit genom födsel av minst en palestinsk förälder som själv har uppehållsrätt eller genom familjeåterförening, som de senaste drygt tio åren inte beviljas (se mer under [Familjeåterförening, 5.11](#)).⁸¹

Mellan 1967 och 1994 blev även ca 250 000 palestinier, varav ca 100 000 från Gaza och ca 140 000 från Västbanken, av med sina uppehållstillstånd och möjligheten att återvända för att de varit utanför de palestinska områdena för länge. Detta gäller bl.a. en del palestinier som flyttade till Gulfstaterna för arbete, studenter vid utländska universitet, företagare m.fl.⁸² Efter Osloavtalet och bildandet av den palestinska myndigheten upphörde Israel att frånta uppehållsrätten och idag finns ingen tidsbegränsning för personer från Västbanken och Gaza att vistas utomlands.⁸³ Det gäller dock ej Jerusalempalestinier som förlorar sin särskilda uppehållsrätt om de är utanför staden i mer än sju år (se mer under [registrering av Jerusalempalestinier, 5.3](#) och [identitetshandlingar för Jerusalempalestinier, 5.6](#)).⁸⁴

Mellan 1995 och år 2000 gav emellertid Israel uppehållsrätt till några tusen palestinier med kopplingar till den nybildade PA som tidigare befunnit sig utomlands samt till några av dem som tidigare förlorat sin uppehållsrätt.⁸⁵

Enligt det palestinska inrikesministeriet kom även ca 50 000 palestinier från diasporan på besök till Västbanken och Gaza efter Osloavtalet och stannade kvar. Till en början fick de inte uppehållsrätt men det palestinska inrikesministeriet menar att Israel har släppt denna fråga och har låtit dem stanna. De flesta har också fått uppehållsrätt men ca 10 000 – 15 000 har inte fått det och lever fortfarande illegalt och utan dokument i Palestina.⁸⁶

⁷⁸ NRC, s. 4.

⁷⁹ B'Tselem, *Residents without Status*, 2013-07-21, https://www.btselem.org/gaza_strip/stateless (hämtad 2018-09-04).

⁸⁰ NRC uppger 250 000 medan Landinfo anger 400 000 personer, en siffra tagen från Takkenberg 1998.

⁸¹ NRC, s. 4 ff.

⁸² B'Tselem, 2013-07-22; Haaretz, *Israel Admits It Covertly Canceled Residency Status of 140 000 Palestinians*, 2011-05-11, <https://www.haaretz.com/1.5010328> (hämtad 2018-09-15).

⁸³ NRC, s. 5-6. Även om man kan se uppgifter på att detta fortfarande skedde en bra bit in på 2000-talet, dock är fallet ej så idag att palestinier kan fråntas uppehållsrätt vid längre utlandsvistelse.

⁸⁴ Gisha, e-post, 2018-05-27.

⁸⁵ NRC, s. 22; Haaretz, 2011-05-11.

⁸⁶ Information från palestinska inrikesministeriet, Ramallah, 2015-03-03, erhållet via e-post från Landinfo 2018-09-11, vilka genomfört intervjun.

Det finns inget separat dokument eller liknande för uppehållstillstånd och endast palestinier upptagna i folkbokföringen/befolkningsregistret har uppehållsrätt. Beviset för uppehållsrätten är ett ID-kort som är obligatoriskt för alla över 16 år (se mer under [identitetskort, 5.5](#)). Till detta behövs ett tillstånd för att resa mellan - och ibland inom - olika områden, vilket söks och utfärdas av Israel (se mer under [tillstånd, 5.7](#)). Dessa kan även nekas eller dras in av olika anledningar, ofta av säkerhetsskäl.⁸⁷

5.2. Registrering av palestinier på Västbanken och Gaza hos den palestinska myndigheten

År 1995, i samband med Osloavtalet, övertog den palestinska myndigheten administrationen av det palestinska befolkningsregistret och utfärdar handlingar till palestinier registrerade på Västbanken och Gaza. Till en början hade PA rätt att göra olika typer av ändringar i registret men sedan år 2000 får PA bara registrera födselar och dödsfall och kan endast utfärda nya dokument till palestinska barn som nått 16 års ålder samt förnya dokument för vuxna. De får inte utfärda ID-dokument till statslösa eller godkänna familjeåterföreningar (se mer under [familjeåterförening, 5.11](#)).⁸⁸ PA har heller ingen auktoritet att bestämma vem man ska utfärda ett ID-kort till och kan endast utfärda till dem som finns med i befolkningsregistret vilket Israel har en kopia på. Israel ska också godkänna alla nyregistreringar, ändringar och tillägg innan de kan träda i kraft.⁸⁹ Den som blir registrerad och folkbokförd erhåller ett identitets-/registreringsnummer som tillhandahålls av Israel. Samma nummer ska förekomma på det personliga ID-kortet och alla andra handlingar som utfärdas av det palestinska inrikesministeriet.⁹⁰

Följande personuppgifter finns registrerade i folkbokföringsregistret: förnamn, efternamn, faderns namn, moderns namn, farfaderns namn, födelsedatum, kön, religion, plats och datum för utfärdande av identitetskort, adress, civiltillstånd, namn på make/maka och barn samt registreringsnummer på dessa.⁹¹

PA:s inrikesministerium utfärdar även födelse- och dödsattester.⁹² För registrering av barn gäller vidare att ett barn som är fött i Palestina av palestinsk far eller mor ges palestinskt ID och uppehållsrätt.⁹³ Enligt israeliskt regelverk har barn som bor utomlands och som har en palestinsk far eller mor och är 16 år eller yngre, rätt att ansöka om och erhålla ett ID-/registreringsnummer.⁹⁴ Endast familjemedlemmar som är fysiskt närvarande i de palestinska områdena kan bli införda i befolkningsregistret

⁸⁷ European University Institute, 2013-04; B'Tselem, *Restrictions on movement*, 2017-11-11.

⁸⁸ B'Tselem, 2013-07-21.

⁸⁹ Landinfo, 2011-02-10, s. 6-7.

⁹⁰ Migrationsverket, 2009-11-11, s. 53 ff.

⁹¹ Ibid.

⁹² Ibid.

⁹³ Palestinska inrikesministeriet, 2016-10-30.

⁹⁴ Migrationsverket, 2009-11-11, s. 53 ff; palestinska inrikesministeriet, 2016-10-30.

och få ID-nummer. Sökande som befinner sig utanför Palestina måste därför även söka visum för att få rätt att resa in i de palestinska områdena och fullfölja en ansökan. Detta gäller även barn födda i utlandet.⁹⁵ Om föräldrarna är palestinier men saknar palestinskt ID finns inte heller någon möjlighet för barnet att få en palestinsk ID-handling.⁹⁶

5.3. Registrering av Jerusalempalestinier hos israeliska myndigheter

Östra Jerusalem blev år 1967 annekterat och införlivat i Israel, trots att den östra delen av staden ligger inom det palestinska ockuperade området. Östra Jerusalem ingår således inte i det palestinska självstyret och PA har ingen auktoritet där. Palestinierna anser samtidigt att östra Jerusalem är en del av Palestina och huvudstaden i en framtida palestinsk stat.⁹⁷ I östra Jerusalem bor ca 370 000 palestinier.⁹⁸

Registrering och utfärdandet av handlingar för palestinier bosatta i östra Jerusalem (Jerusalempalestinier) sköts av Israel. Jerusalempalestinierna omfattas inte heller av det palestinska befolkningsregistret utan av det israeliska och har därmed israeliska ID-nummer och erhåller födelsebevis från det israeliska inrikesministeriet.⁹⁹

Sedan år 2005 gäller att en person registreras som Jerusalempalestinier om en av föräldrarna är född och registrerad i Jerusalem.¹⁰⁰ Tidigare gällde att båda föräldrarna skulle vara registrerade i Jerusalem, men detta har ändrats.¹⁰¹ Uppehållsrätten ärvs inte automatiskt till en Jerusalempalestiniers barn eller förvärvas maka/make om inte denna är Jerusalembo.¹⁰²

Jerusalempalestinierna får ett särskilt permanent uppehållstillstånd för Jerusalemområdet och tillåts arbeta i Israel, betalar skatt till Israel och täcks av det israeliska utbildnings- och hälsosystemet. De tillåts fri rörlighet inom Israel, Västbanken och Jerusalem men riskerar att förlora sitt

⁹⁵ Landinfo, 2011-02-10, s. 14-15.

⁹⁶ Palestinska inrikesministeriet, 2016-10-30.

⁹⁷ Reuters, *Abbas wins renewed EU backing for Palestinian capital in East Jerusalem*, 2018-01-22, <https://www.reuters.com/article/us-usa-israel-abbas/abbas-wins-renewed-eu-backing-for-palestinian-capital-in-east-jerusalem-idUSKBN1FB1NR> (hämtad 2018-9-10).

⁹⁸ B'Tselem, *East Jerusalem*, 2017-11-11, <https://www.btselem.org/jerusalem> (hämtad 2018-10-09).

⁹⁹ Landinfo, 2011-02-10, s. 21-22; Migrationsverket, 2009-11-11, s. 53 ff.

¹⁰⁰ Times of Israel, *EU: Jerusalem residency law could make Palestinians' status "precarious"*, 2018-03-09, <https://www.timesofisrael.com/eu-jerusalem-residency-law-could-make-palestinians-status-precarious/> (hämtad 2018-09-27); Hamoked, *Ministry of Interior denies permanent residency to Palestinian schoolchildren in Jerusalem*, 2010-11-24, <http://www.hamoked.org/document.aspx?did=updates1065> (hämtad 2018-10-01).

¹⁰¹ Se bl.a. Migrationsverket, 2009-11-11, s. 54. Dessa uppgifter är därmed också inaktuella.

¹⁰² HRW, 2017-08-08.

uppehållstillstånd om de lever utanför Jerusalem under mer än sju år (se mer under [ID-handlingar för Jerusalempalestinier, 5.6](#)).¹⁰³

5.4. Flytt av registrering

Palestinier med ID-kort från Gaza kan inte flytta till Västbanken utan ett särskilt tillstånd från de israeliska myndigheterna vilket generellt är svårt att få.¹⁰⁴ Personer från Gaza som påträffas utan tillstånd på Västbanken skickas tillbaka till Gaza. Efter en dom i Israels högsta domstol ska de israeliska myndigheterna inte utvisa någon som flyttat från Gaza före 2005 och man uppdaterade ett antal personers adresser som hade flyttat från Gaza till Västbanken. Dock finns fortfarande enligt organisationen B'Tselem tiotusentals palestinier som bor på Västbanken men är registrerade i Gaza och som de israeliska myndigheterna inte accepterar som bosatta på Västbanken. De måste gå igenom en lång och byråkratisk process för att få en laglig status där, med ovisst utfall. En Västbankenregistrerad person som vill flytta till Gaza har lättare att göra så, så länge de lovar att de bosätter sig där permanent.¹⁰⁵ Man behöver också söka tillstånd hos de israeliska myndigheterna för att besöka familj i Västbanken om man bor i Gaza och vice versa.

För PA spelar det ingen roll var personen är registrerad eftersom man anser att Västbanken och Gaza är samma territorium. Det är alltså främst Israel som gör denna skillnad. Generellt kan därför också personer som flyttat från Västbanken till Gaza eller tvärtom, göra det utan åtgärd från de palestinska myndigheterna (om inte Israel specifikt kräver att PA hanterar en särskild person). Detta gäller också personer som har blivit av med sitt Jerusalem-ID och bosatt sig på Västbanken.¹⁰⁶

Lifos har tagit del av uppgifter om att myndighetspersoner från PA och personer i PA:s säkerhetstjänst har tillåtits att flytta sin registrering från Gaza till Västbanken i samband med Hamas maktövertagande år 2007. Detta är troligtvis motiverat av att det har förelegat en hotbild gentemot dessa personer. Uppgifterna har inte kunnat bekräftas av ytterligare källor.¹⁰⁷

¹⁰³ Finnish Immigration Service, *Palestinians in the West Bank*, 2015-08-20, s. 4, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35534> (hämtad 2018-01-25).

¹⁰⁴ B'Tselem & Hamoked, *So Near and Yet So Far: Implications of Israeli-Imposed Seclusion of Gaza Strip on Palestinians' Right to Family Life*, jan. 2014, https://www.btselem.org/publications/summaries/201401_so_near_and_yet_so_far (hämtad 2018-06-27), Immigration and Refugee Board of Canada, *Israel and Palestine: Whether a Palestinian who has lived outside of the Occupied Palestinian Territory (OPT) for a number of years can return to reside in the OPT; whether the returnee requires an Israeli-issued identity card and whether it is possible to obtain the card from abroad; whether someone born in Gaza faces particular challenges returning to the OPT*, 2016-04-26, <http://www.refworld.org/docid/585a7db14.html> (hämtad 2018-08-16).

¹⁰⁵ B'Tselem & Hamoked, jan. 2014.

¹⁰⁶ Gisha, möte i Tel Aviv, 2016-11-02.

¹⁰⁷ Palestinsk advokat, Ramallah, 2018-08-03.

Möjligheten att flytta över sin registrering till östra Jerusalem för palestinier som är registrerade i Gaza eller på Västbanken är mycket begränsad, inte ens av familjeskäl. Israel godkänner i princip inga ansökningar om familjeåterförening sedan 2002 med undantag för ett förhållandevis stort antal som godkändes under en period 2008 (se mer under [Familjeåterförening, 5.11](#)).

5.5. Västbanken och Gaza: identitetskort

Identitetskort söks hos det palestinska inrikesministeriet på Västbanken. I Gaza ansöker man om ID-kort hos PA:s Civil Affairs Committee (CAC).¹⁰⁸ För att ansöka om och hämta ut ID-kort krävs personlig inställelse så man kan ej ansöka och få ett ID-kort från utlandet. ID-kort kan utfärdas till palestinier från 16 års ålder, men är obligatoriska från 18 års ålder.¹⁰⁹ Uppgifterna på ID-kortet måste matcha uppgifterna som finns i de israeliska registren, annars riskerar personen att få problem vid israeliska kontroller och problem att röra sig mellan orter, även inom Västbanken.¹¹⁰

Ett palestinskt ID-kort för invånare i Gaza eller på Västbanken efter år 1995 är gröna. ID-kort som utfärdades innan 1995 utfärdades av Israel och är orange-färgade och med uppgifter på hebreiska. De flesta av dessa är utbytta idag mot de palestinska gröna men kan fortfarande förekomma, dock är det inte så vanligt.¹¹¹ De gröna ID-korten innehåller personlig information om kortets innehavare på arabiska och hebreiska på den högra sidan och ett foto av innehavaren på den övre vänstra sidan¹¹². Övriga uppgifter som finns på kortet är: ID-kortets nummer, innehavarens fullständiga namn, faderns namn, farfaderns namn, moderns namn, kön, födelsedatum, födelseort, datum för utfärdande och ort. På så vis framgår det om personen är från Västbanken eller Gaza.¹¹³

Baksidan är ljusrosa och visar ett serienummer. Numret på ID-kortet ska börja med någon av siffrorna 4, 8 eller 9. Temporära ID-kort börjar med siffran 7 (se mer under [Temporära ID-kort, 5.5.2](#)). Om ID-kortet börjar med någon annan siffra är det antingen en förfalskning eller avser en person som inte finns registrerad som bosatt på de palestinska områdena.¹¹⁴ Siffran 4 gäller för de personer som återvänt och fått ID-kort efter Osloprocessen. Enligt en palestinsk advokat som Lifos talat med, ges siffran 8 till palestinier från Jerusalem medan siffran 9 ges till palestinier från Västbanken eller Gaza.¹¹⁵ Andra källor menar dock att både 8 och 9 ges till

¹⁰⁸ NRC, s. 40.

¹⁰⁹ Migrationsverket, 2009-11-11, s. 54 - 55.

¹¹⁰ NRC, s. 41.

¹¹¹ Landinfo 2011-02-10, s. 8, not 6; Palestinsk advokat, 2018-08-30. Jämför orange-färgade temporära ID-kort från de palestinska myndigheterna under 2.3.3.1.

¹¹² Bild på ID-korten finns i NRC, s.40-41.

¹¹³ Immigration and Refugee Board of Canada, 2016-04-26; Palestinsk advokat, 2018-08-30.

¹¹⁴ Migrationsverket 2009-11-11, s. 54 - 55.

¹¹⁵ Palestinsk advokat, 2018-08-30.

Gaza och Västbanksbor. Lifos har inte kunnat verifiera med andra källor varför information ovan är osäker.

Med ID-kortet följer alltid en vit talong, av vilken familjemedlemmar och civilstånd framgår, och som fortlöpande kompletteras. Av denna kan man utläsa namn, fadersnamn, namn på maka/make och barn samt deras respektive ID-nummer. Barnens kön och födelsedatum finns också angivna. Barnen kan vara införda i båda föräldrarnas talonger.¹¹⁶ Även personens registrerade adress framgår av den vita talongen (och därmed också om personen är registrerad på Västbanken eller Gaza), och eventuella adressförändringar.¹¹⁷ Samtliga uppgifter på talongen framgår även vid en slagning i dataregistret. Avseende religionstillhörighet, så anges endast om innehavaren är muslim eller kristen, andra alternativ saknas. Om en person saknar religionstillhörighet anges föräldrarnas tillhörighet. Varken ID-kort eller födelsebevis kan erhållas på distans, utan personlig inställelse krävs.¹¹⁸ ID-korten måste förnyas vart tionde år.¹¹⁹

5.5.1. Palestinier utan identitetshandlingar

Det finns ett antal personer utan identitetshandlingar på Västbanken och i Gaza. I Gaza beräknas det röra sig om 40 000 till 50 000 personer.¹²⁰ Till denna grupp tillhör bl.a. palestinier som inte var närvarande vid folkräkningen 1967 men återkommit till Palestina, personer som är i processen för att ansöka om familjeåterförening (se mer under [Familjeåterförening, 5.11](#)), personer som flyttat mellan de palestinska områdena utan israeliska tillstånd, barn som ännu ej rapporterats in till befolkningsregistret m.fl. Dessa är bara en grupp av palestinier utan dokumentation. Det finns inga siffror men ca 10 000 temporära ID-kort ska ha utfärdats i Gaza till personen utan dokumentation.¹²¹

5.5.2. Temporära ID-kort

Palestinska myndigheter utfärdade 2006 och 2007 temporära ID-kort med orange bakgrund istället för ljusgrön för palestinier som inte har permanent uppehållstillstånd från Israel.¹²² Kortens registreringsnummer inleds med siffran 7. Kortet utfärdades utan israeliskt samtycke men gav dess ägare möjligheter att registrera sig i skolor, gå till banken och hantera lokala myndigheter.¹²³ Dessa ID-kort hade inte samkörts med israeliska register, varför de endast kan nyttjas för intern förflyttning på respektive område och för att identifiera sig inför palestinsk polis. De kan inte brukas vid passering av israelisk gräns eller vägspärr.¹²⁴ Personer som innehar sådana ID-kort kan därför inte röra sig mellan olika städer inom Västbanken utan måste

¹¹⁶ Migrationsverket, 2009-11-11, s. 54 - 55; palestinsk advokat, 2018-08-30.

¹¹⁷ Landinfo, 2011-02-10, s. 8 - 9; palestinsk advokat, 2018-08-30.

¹¹⁸ Migrationsverket, 2009-11-11, s. 54.

¹¹⁹ Palestinsk advokat, 2018-08-30.

¹²⁰ B'Tselem, 2013-07-21.

¹²¹ NRC, s. 43.

¹²² Landinfo, 2011-02-10, s. 9.

¹²³ NRC, s. 42 - 43.

¹²⁴ Migrationsverket, 2009-11-11, s. 55.

hålla sig till ett område för att undvika risk för deportation eller arrest vid israeliska checkpoints.¹²⁵ Enligt information från Landinfo ska de inte ha utfärdats efter 2007, men det är oklart om detta gäller både Västbanken och Gaza eller bara Västbanken och att kortet därmed utfärdats längre i Gaza.¹²⁶ Det palestinska inrikesministeriet i Ramallah gör gällande att det har utfärdats ett temporärt ID-kort i Gaza men man kan inte lämna Gaza med ett sådant. På Västbanken rör sig istället om ett identifikationspapper som fyller liknande funktion, att personen t.ex. ska kunna öppna ett bankkonto och skaffa försäkring.¹²⁷ Över 10 000 ID-kort ska ha utfärdats i Gaza till personer som saknar registrering.¹²⁸ Personer som saknar personnummer/registreringsnummer kan få ett ID-kort i Gaza men får inte lämna Gaza.

5.6. Identitetshandlingar för Jerusalempalestinier

Palestinierna bosatta i östra Jerusalem har israeliska personnummer och identitetskort som liknar de som utfärdas till israeler (se mer under [Israel, Identitetshandlingar, 6.5](#)).¹²⁹ De skiljer sig dock på så sätt att det under rubriken nationalitet står ”araber” och att rubriken angående medborgarskap är blank. Dessa palestinier är nämligen inte israeliska medborgare. Jerusalem-ID erhålles om en av personens föräldrar är registrerade i Jerusalem. Det framkommer vidare att personens hemadress är Jerusalem och att ID-kortet är utfärdat i östra Jerusalem.¹³⁰ ID-kort för invånare i Jerusalem utfärdas av israeliska inrikesministeriet och innehåller inga uppgifter om religionstillhörighet.¹³¹

Jerusalempalestinier har ett särskilt tillstånd för att bo i Jerusalem och de kan röra sig fritt inom Jerusalemområdet och Västbanken men deras ID och tillstånd kontrolleras ofta vid militära vägspärrar när de förflyttar sig mellan områdena eller inom Jerusalem. Dock kan de förlora sitt ID-kort och uppehållstillstånd i Jerusalem om de är bosatta utanför stadens gränser under mer än sju år.¹³² Detta kan t.ex. gälla personer som har en make eller maka från Västbanken och som inte får bosätta sig i Jerusalem, eller personer som arbetar eller studerar i annat land. Mellan 1967 och 2016 återkallade Israel Jerusalem-statusen från minst 14 500 palestinier.¹³³

I mars 2018 antogs en lag i Israel som ger utökade möjligheter att återkalla Jerusalempalestiniernas permanenta uppehållstillstånd. I och med lagen kan

¹²⁵ Palestinsk advokat, 2018-08-30.

¹²⁶ Landinfo, 2011-02-10, s. 9.

¹²⁷ Information från det palestinska inrikesministeriet 2015-03-03, erhållet via e-post från Landinfo 2018-09-11, vilka genomfört intervjun.

¹²⁸ NRC, s. 42-43.

¹²⁹ Landinfo, *Israel: Folkeregistrering og utstedelse av ID- og reisedokumenter*, 2012-02-28, s. 9, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=27056> (hämtad 2012-01-19).

¹³⁰ Landinfo, 2011-02-10, s. 21 – 22.

¹³¹ Migrationsverket, 2009-11-11, s. 54.

¹³² Landinfo, 2011-02-10, s. 21 – 22.

¹³³ HRW, 2017-08-08.

statusen återkallas om personen fått sin status genom falska premisser, om personen utgör allmän fara eller säkerhetsrisk (t.ex. vid terrorhandlingar eller annat) eller om personen förråder staten Israel. Detta vid sidan av de tidigare bestämmelserna om att uppehållstillståndet kan återkallas för att en person har bott utanför stadens gränser. Lagen har stött på mycket kritik, bl.a. för att den kräver palestinsk lojalitet mot Israel och att den är ett politisk redskap för att tömma Jerusalem på palestinier. Lagen är applicerbar på alla Jerusalem-palestinier oaktat hur länge de har bott i staden. Inrikesministeriet behöver enligt lagen ge personen en alternativ status (t.ex. rätt att bo på Västbanken istället) om inte personen kan vidarebosättas i ett annat land.¹³⁴ Hur detta sker har dock Lifos i dagsläget ingen information om.

De som blivit av med sin uppehållsrätt i Jerusalem riskerar att arresteras och deporteras från Jerusalem om personen påträffas i staden. Personen kan inte heller arbeta, registrera barn i skolan, ta del av sjukvård etc.¹³⁵ Personen kan bo kvar illegalt i Jerusalem med de risker de medför, eller inofficiellt flytta till Västbanken eller Gaza eftersom omregistreringar ska godkännas av israeliska myndigheter. PA utfärdar inte dokument till Jerusalempalestinier även om de fått sina ID-handlingar återkallade.¹³⁶

5.7. Tillstånd

Tillstånd krävs från israeliska myndigheter för palestinier från Västbanken och Gaza att resa in och ut ur Jerusalem och Israel. Tillstånd krävs även inom vissa områden på Västbanken, framförallt de som är omgärdade av muren, och till israeliska bosättningar på Västbanken.¹³⁷ Palestinier som ska resa mellan Västbanken och Gaza behöver också dessa tillstånd. Jerusalempalestinier behöver inte tillstånd för att resa eftersom de har permanent uppehållstillstånd i Israel.¹³⁸ Gällande tillstånd för Gazabor, har de på senare år utfärdats undantagsvis (se mer under [Palestina, In- och utresa Erez, 5.13](#)).¹³⁹

Tillstånden utfärdas för olika anledningar, t.ex. av medicinska skäl, utbildning, turism, arbete, för att besöka familj med mera. Israel har dock krav som palestinier måste möta för att få tillstånd och de kan också dras tillbaka när helst den israeliska säkerhetstjänsten anser att det behövs.¹⁴⁰ Som ett exempel ges bara tillstånd till palestinier som ska arbeta i Israel om

¹³⁴ Haaretz, *Israel Passes Law Allowing It to Revoke Permanent Residency of East Jerusalem Palestinians*, 2018-03-07, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-israel-can-now-revoke-permanent-residency-status-of-palestinians-1.5886477> (hämtad 2018-07-05).

¹³⁵ HRW, 2017-08-08.

¹³⁶ Middle East Eye, *Saudi Arabia bars 600,000 Palestinians from Hajj and Umrah with passport ban*, 2018-09-19, <https://www.middleeasteye.net/news/saudi-arabia-bans-issuing-visas-600000-palestinians-visiting-mecca-929133513> (hämtad 2018-09-24).

¹³⁷ Ir Amim, s. 13.

¹³⁸ Al-Qadi, 2018, s. 8..

¹³⁹ B'Tselem, 2017-11-11.

¹⁴⁰ Al-Qadi, 2018, s. 8.

de är gifta och är över 22 år.¹⁴¹ Detta används till synes godtyckligt. Enligt tidningen Haaretz har 70 procent av de fall då palestinier överklagat att de har blivit förbjudna inresa i Israel/Jerusalem på grund av säkerhetsskäl, vunnit och förbuden har tagits bort.¹⁴²

Tillstånden är tillfälliga och inte permanenta. Ansökan lämnas till *Israeli Civil Administration Authority*, med uppgift att koordinera den israeliska verksamheten i det palestinska området, (som är den del av *Coordinator of Government Activities in the Territories*, COGAT, som ligger under det israeliska försvarsministeriet) som sedan lämnar den vidare till *Palestinian liaison office*.¹⁴³ Enligt uppgifter finns 48 typer av tillstånd. Tillstånden är oftast begränsade till att gälla ett specifikt område utfärdad och innehavaren kan därför inte resa omkring fritt i t.ex. Israel med det.¹⁴⁴

Ofta har de israeliska myndigheterna en kvot och ger bara ett max antal tillstånd per månad. De utfärdas på olika längd i relation till behoven. T.ex. kan olika bönder få olika längd på sinatillstånd för att skörda från sina jordbruksmarker. Även endagstillstånd är vanligt.¹⁴⁵ Längden på tillståndet beror också på säkerhetsläget i allmänhet och på personens bakgrund med avseende på säkerhetsincidenter. Det är vanligt förekommande att tillstånd dras in utan varsel, eller slutar beviljas plötsligt. Ofta beror det på säkerhetsskäl som inte vidare specificeras.¹⁴⁶ COGAT, menade i ett möte med Lifos att det också ligger i PA:s intresse vem som får tillstånd eller inte.¹⁴⁷ Det är också vanligt förekommande att checkpoints är helt stängda för alla palestinier under judiska helgdagar och religiösa högtider. Detta kan även påverka gränspassagera mot Jordaniens öppettider.¹⁴⁸

¹⁴¹ Times of Israel, *Israel eases entry criteria for West Bank Palestinians*, 2015-03-15, <https://www.timesofisrael.com/israel-eases-entry-criteria-for-west-bank-palestinians/> (hämtad 2018-10-25)

¹⁴² Haaretz, *The Yearnings for a Magnetic Card*, 2007-05-09, <https://www.haaretz.com/1.4819750> (hämtad 2018-10-09).

¹⁴³ Tidigare var det tvärtom, att ansökan lämnades till det palestinska kontoret först, och som sedan gav det vidare till det israeliska.

¹⁴⁴ Al-Qadi, s. 8.

¹⁴⁵ Coordination of Government Activities in the Territories, COGAT, *Procedure for issuing entry permits - Temporary Procedure*, 2013-06-13, <http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/general/49en.pdf> (hämtad 2018-10-09).

¹⁴⁶ Al-Qadi, s. 13.

¹⁴⁷ COGAT, 2016-11-02.

¹⁴⁸ Middle East Eye, *For Palestinians, Jewish holidays means uncertainty, closed roads and lost income*, 2018-09-21, <https://www.middleeasteye.net/news/palestinians-jewish-holidays-mean-uncertainty-closed-roads-and-lost-income-1490753711> (hämtad 2018-10-18); Haaretz, *Israel to close West Bank, Gaza during upcoming holidays*, 2018-09-06, <https://www.timesofisrael.com/israel-to-close-west-bank-gaza-during-upcoming-holidays/> (hämtad 2018-10-18); Amman 2 Jerusalem, *Crossing the Border FAQs*, odaterad, <http://www.amman2jerusalem.com/crossing-allenby-king-hussein> (hämtad 2018-10-25).

Sedan mars 2015 har de israeliska myndigheterna infört vissa lättnader gällande rörelserestriktionerna. Kvinnor över 50 år och män över 55 år kan resa in i Israel och Jerusalem utan tillstånd.¹⁴⁹

5.7.1. Biometriska och magnetiska tillståndskort

Tillståndet har traditionellt getts i form av ett papper men har sedan några år tillbaka¹⁵⁰ i allt större utsträckning börjat ges i form av ett magnetiskt kort som innehåller biometrisk data om dess innehavare.¹⁵¹ Det har en bild på innehavarens ansikte och hand från båda sidor, ett fingeravtryck och ett ögonavtryck.¹⁵² Via kortet samlar och lagrar Israel information om alla innehavare av det och på så vis har Israel biometrisk data för en stor andel palestinier på Västbanken och Gaza.¹⁵³

Tillstånd i pappersform utfärdas också fortfarande men det verkar som att de håller på att fasas ut. I dagsläget finns inget datum för när de magnetiska korten ska ta över och bli obligatoriska för alla.¹⁵⁴ Sedan år 2005 är de dock obligatoriska för alla palestinier som arbetar inne i Israel och cirka 70 procent av alla palestinier har ett magnetiskt kort idag. Kostnaden på 100 NIS (ca 250 SEK) betalas av den som ansöker om kortet.¹⁵⁵

Israel introducerade ett nytt system år 2016 där palestinier blir tilldelade ett visst antal inresor till Israel och Jerusalem. Varje gång kortet dras vid en vägspärr, räknas en resa bort ur saldot. Kortet är oftast giltiga i ett år men kan i vissa fall användas i två år.¹⁵⁶ År 2016 tilläts palestinska bärare av det biometriska magnetkortet/tillståndet 200 inresor till Israel och Jerusalem per år. Det kan innebära en begränsning för Västbankspalestinier som bor nära Jerusalem och måste åka in dit på grund av arbete eller andra ärenden. Det är inte heller tillåtet för en palestinier att stanna över natten i Jerusalem eller Israel, även om man kan ansöka om särskilda undantag (t.ex. av medicinska skäl).¹⁵⁷

5.8. Pass/resedokument utfärdade av PA

Den palestinska myndigheten började utfärda pass år 1995, strax efter Osloavtalet, och i enlighet med det. Palestinska pass/resedokument för invånare i Gaza eller på Västbanken utfärdas av PA i princip enligt samma mönster som ID-korten (även informationsöverföring till Israel på samma

¹⁴⁹ Al-Qadi, s. 2; Times of Israel, 2015-03-15.

¹⁵⁰ Kortet har funnits sedan 1988 men användes först mer begränsat. Sedan år 2005 är det biometriskt. Se Haaretz, 2007-05-09.

¹⁵¹ Al Monitor, *Magnetic card system restricts Palestinian visits to Jerusalem*, 2017-05-17, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/05/palestinian-movement-israel-checkpoints-entry-cards.html#ixzz5TQh2zgBc> (hämtad 2018-10-09).

¹⁵² Haaretz, 2007-05-09.

¹⁵³ Applied Research Institute - Jerusalem (ARIJ), *Israeli Occupation: A Business Enterprise - The case of Magnetic Cards and Permits of Entry to Israel*, juni 2013, <https://www.arij.org/files/admin/latestnews/MAGNETIC.pdf> (hämtad 2018-10-09).

¹⁵⁴ Al Monitor, 2017-05-17.

¹⁵⁵ ARIJ, s. 6-7.

¹⁵⁶ Haaretz, 2007-05-09.

¹⁵⁷ Al Monitor, 2017-05-17; ARIJ, s. 5.

sätt, se ovan). Skillnaden är att det inte krävs personlig inställelse hos det palestinska inrikesministeriet, även om det är det normala, utan ansökan kan göras genom ombud med hjälp av giltigt ID-kort och födelsebevis.¹⁵⁸ Passhandlingen innehåller följande uppgifter: registrerings-nummer (ID-nummer), innehavarens fullständiga namn, moderns namn, födelsedatum och plats, kön, yrke, resehandlingens nummer och utfärdandedatum samt ett foto på innehavaren. Ovanför fotot står det sju-siffriga passnumret. Pärmutsidan kan vara olivgrön eller svart:, grön för pass utfärdade 1995 - 2008 med gröna sidor och svart för pass utfärdade efter 1 januari 2008 med röd-rosa sidor inuti. På sidan två ska också innehavarens signatur finnas och på sidan tre en signatur från den som auktoriserat passet.¹⁵⁹

För Gazabor gäller att de ansöker om pass hos det palestinska inrikesministeriet i Ramallah genom en fullmakt. Hamas-myndigheterna utfärdar inte giltiga pass och det finns inte några PA kontor i Gaza som kan utfärda pass på plats. De kan ofta göra detta genom en advokat och det brukar bara ta lite längre tid än vid utfärdandet av vanliga pass.¹⁶⁰ Det finns privata passkontor i Gaza som har specialiserat sig på att hantera ansökningar av pass via fullmakt. Ansökningarna skickas till fullmaktsinnehavaren via post som sedan tar med den till inrikesministeriet i Ramallah där passet utfärdas. Det skickas därefter tillbaka till kontoret i Gaza.¹⁶¹

Ansökan om pass kan också göras vid palestinska ambassader utomlands. Om passet gått ut eller förlorats kan den sökande bli tvungen att ansöka om nytt pass hos det palestinska inrikesministeriet i Ramallah via fullmakt till anhörig på Västbanken. Fullmaktstagare från Gaza godkänns i regel inte eftersom det krävs fullmakt även för ansökan från Gaza. Fullmakten i original skickar sedan sökanden själv ned till fullmaktstagaren på Västbanken.¹⁶² För mer information om vad som krävs för att utfärda pass via den palestinska ambassaden i Stockholm, se [Migrationsverket, Återvändande och resehandlingar – Gaza](#).

Palestinska ambassader har blivit mer restriktiva med att utfärda nya pass till personer som har mist sitt gamla. Anledningen till detta är att det palestinska inrikesministeriet misstänker att många som anger att de har

¹⁵⁸ Migrationsverket, 2009

¹⁵⁹ Keesings document checker, *Palestinian Authority passport*, <https://lifosintern.migrationsverket.se/externa-tjanster/keesing-documentchecker.html> (hämtad 2018-02-02).

¹⁶⁰ Palestinska inrikesministeriet, 2016-10-30.

¹⁶¹ Landinfo, 2011-02-10, s. 10-12. Mer utförlig beskrivning av denna procedur kan hittas i Landinfos rapport.

¹⁶² För mer information, se Migrationsverket, *Återvändande och resehandlingar – Gaza* (åtkomstbegränsning), 2018-07-09, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=25824> (hämtad 2018-09-20) samt Migrationsverket, *Återvändande och resehandlingar – Palestinska området Västbanken* (åtkomstbegränsning), 2018-05-03, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=25825> ((hämtad 2018-09-20).

tappat bort sitt pass i själva verket har pass. Man tror att dessa palestinier inte vill att europeiska migrationsmyndigheter ska veta att de har ett pass då det innehåller ett Schengen-visum.¹⁶³ Enligt Lifos kännedom förnyar inte i dagsläget den palestinska ambassaden i Stockholm pass som har gått ut, då inga handlingar utfärdas av ambassaden utan sköts av hemlandsmyndigheterna.¹⁶⁴

En kvinna som fyllt 18 år har rätt att erhålla resehandlingar utan sin förmyndares (make/far/bror/farbror eller annat manligt överhuvud) samtycke. I praktiken kan det dock hända att utfärdande myndighet, inrikesministeriet, kräver att kvinnan visar upp ett skriftligt medgivande från sin förmyndare.¹⁶⁵

5.8.1. 00-pass

Palestinska myndigheten utfärdar även resedokument för palestinier bosatta utanför de palestinska områdena, till palestinier som *inte* är folkbokförda i Palestina, och som följaktligen inte har ett palestinskt identitetsnummer.¹⁶⁶ De utfärdas framförallt till statslösa palestinier som är födda och lever i andra arabländer och saknar medborgarskap men också till personer som lever i diaspora i västländer.¹⁶⁷ Dessa brukar kallas ”00-pass” på grund av att numret i fältet för ID-/registreringsnummer vanligen inleds med två nollor då innehavaren inte har ett ID-nummer från de palestinska områdena. Detta är ett fiktivt ID-nummer.¹⁶⁸ I övrigt är de identiska med vanliga pass.¹⁶⁹

Dessa 00-pass utfärdas inte till palestinier som finns registrerade eller vistas i de palestinska områdena. Inga 00-pass utfärdas heller någonstans till andra än palestinier. Undantagen från regeln är endast en handfull dignitärer som på presidentdekret fått palestinska 00-pass som en hedersbetygelse från presidenten. Det går inte nödvändigtvis att med hjälp av 00-passet se i vilket land en person har uppehållstillstånd, sifferkombinationen på passet innehåller ingen information om detta.¹⁷⁰

Precis som med vanliga pass, går det att ansöka om 00-pass via palestinska ambassader och konsulat.¹⁷¹ Utfärdaren är inrikesministeriet i Ramallah vilket också står angivet i passet som ort för utfärdande. Det är således helt normalt att en palestinier bosatt i t.ex. Damaskus som är statslös och inte kan resa in- och ut till Västbanken har ett pass utfärdat i Ramallah.¹⁷² En

¹⁶³ Landinfo, 2011-02-10, s. 12.

¹⁶⁴ Migrationsverket, 2018-07-09; Migrationsverket 2018-05-03.

¹⁶⁵ Migrationsverket 2009. S. 55 ff.

¹⁶⁶ Landinfo, *Temanotat: Palestinske flyktninger i Syria: Identitetsdokumenter*, 2016-11-23, s. 11, https://landinfo.no/asset/3470/1/3470_1.pdf (hämtad 2018-09-17).

¹⁶⁷ NRC, s. 44 - 45.

¹⁶⁸ Landinfo, 2016-11-23, s. 11.

¹⁶⁹ Migrationsverket 2009. s. 55 ff.

¹⁷⁰ Ibid.

¹⁷¹ NRC, s. 44 - 45.

¹⁷² Palestinska inrikesministeriet, 2016-10-30.

ansökan följer en strikt procedur och personens identitet måste valideras med hjälp av den palestinska säkerhetstjänsten liksom deras behov av att ha passet.¹⁷³ Sökande måste bevisa att hen är palestinier genom att exempelvis visa upp resedokument från Libanon eller Egypten, underlag från UNRWA eller födelsebevis.¹⁷⁴ Det görs även en säkerhetskontroll av personen ifråga. Om de saknar dokument försöker den palestinska ambassaden att efterforska identiteten.¹⁷⁵

Enligt uppgifter från Landinfo ska 00-passen inte utfärdas till palestinier som har medborgarskap i ett annat land, som kan få resedokument utfärdat av annan stat eller till palestinier som sökt asyl i ett tredje land. Som exempel utfärdades 00-pass till palestinier i Irak när de hade svårt att få irakiska resedokument. Som huvudregel ska dock inte palestinier med resedokument från Egypten, Syrien, Libanon etc. få 00-pass utställda.¹⁷⁶

En person med ett 00-pass är med andra ord inte medborgare i staten Palestina. 00-passen kan ej användas för att resa in till eller ut ur de palestinska områdena eftersom Israel inte erkänner dessa pass. Det palestinska inrikesministeriet uppgav även i möte med Lifos i oktober 2016 att denna typ av pass också har getts av humanitära skäl till personer i konfliktzoner som förlorat sina pass. Om de inte kan styrka sin identitet med en handling kan den palestinska ambassaden utreda deras identitet. Enligt det palestinska inrikesministeriet i Ramallah erkänns dessa pass av alla stater utom av Israel.¹⁷⁷ Dock menar palestinska ambassaden i Kairo att Egypten inte heller erkänner 00-pass och att en person med 00-pass inte tillåts att passera Egyptens gränser.¹⁷⁸ Äldre uppgifter från Landinfo från 2011 gör också gällande att Syrien inte erkänner passen och att de därför inte kan användas för in- och utresa till/från Syrien.¹⁷⁹

Enligt uppgifter utfärdar den palestinska ambassaden i Sverige endast 00-pass till personer med ett svenskt uppehållstillstånd.¹⁸⁰

5.8.2. Visum för palestinier med PA-pass

För palestinier som innehar pass från den palestinska myndigheten krävs oftast visum när de ska resa. *Henley passport index* är ett globalt index över resfrihet som listar alla länder i relation till hur ofta visumkrav ställs på innehavare av deras pass.¹⁸¹ I 2018 års index hamnar PA-passet på delad plats 96 av 100 där länder med höga poäng möter fler visumrestriktioner än

¹⁷³ Ibid.

¹⁷⁴ Ibid.

¹⁷⁵ Ibid.

¹⁷⁶ Landinfo, 2011-02-10, s. 13.

¹⁷⁷ Palestinska inrikesministeriet, 2016-10-30.

¹⁷⁸ Representant från den palestinska ambassaden, Kairo, telefonintervju, 2018-03-16.

¹⁷⁹ Landinfo, 2016-11-23, s. 11.

¹⁸⁰ Migrationsverket, Lifos. *Temarapport: palestinier i Bagdad*, s. 8, 2015-09-18, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35734> (hämtad 2018-05-16).

¹⁸¹ Informationen i indexet baseras på data från International Air Transport Association, IATA. För mer info, se www.henleypassportindex.com

andra. För palestinier med PA-pass är det visumfritt eller så kan de ansöka om visum vid gränsen till 39 länder. De resterande 142 länderna kräver visum för palestinier med PA-pass.¹⁸² Detta kan jämföras med Sverige som har 187 visumfria länder och är rankad nummer tre i indexet.¹⁸³

5.9. Pass/resedokument för Jerusalembor

Palestinierna i östra Jerusalem kan inte få ett palestinskt pass eftersom de saknar palestinsk ID-nummer. De kan inte heller få ett israeliskt pass eftersom de inte är medborgare i Israel utan istället har permanent uppehållstillstånd. De kan istället ges tillfälliga israeliska laissez-passer resedokument (Travel document in lieu of passport, *Teudat Maavar*).¹⁸⁴ Detta resedokument kan användas vid ut- och inresa vid den internationella flygplatsen Ben Gurion i Tel Aviv (se mer under [Israel, In- och utresa, 6.6](#)). Palestinier från östra Jerusalem kan alternativt ha jordanska temporära pass (T-pass), se mer nedan och under [Jordanien, Temporära pass, 7.5.1](#). De kan inte ansöka om 00-pass.¹⁸⁵

5.10. Jordanska pass

Mellan 1948 och 1988¹⁸⁶ kunde palestinier på Västbanken inklusive östra Jerusalem få jordanska hemlandspass. Detta då många av dem var jordanska medborgare eftersom området mellan 1950 och 1967 varit under jordansk kontroll. De hade dock en annan färg än de jordanska hemlandspassen. Efter 1988 är de jordanska passen till palestinier endast tillfälliga pass (T-pass) som först gällde i två år men som nu gäller i fem år. De kan endast användas som resedokument och ger inga rättigheter till medborgarskap etc.¹⁸⁷ Palestinier bosatta på Västbanken med temporära jordanska pass har inte permanent uppehållstillstånd i Jordanien men de kan besöka landet visumfritt i 30 dagar eller ansöka om tillstånd för längre vistelser. De har inte rätt att bo i Jordanien permanent utan tillstånd.¹⁸⁸ De kan bo i Jordanien

¹⁸² Henley & Partners, *Henley & Partners Passport Index*, <https://www.henleyglobal.com/files/download/HPI2018/PI%202018%20INFOGRAPHS%20GLOBAL%20180518.pdf> (hämtad 2018-06-21).

¹⁸³ Informationen är framtagen genom att jämföra det palestinska passet med det svenska på Henley passport index hemsida. De 39 länder/ö nationer som palestinier kan åka visumfritt till eller söka visa på plats är: Bangladesh, Kambodja, Indonesien, Laos, Macao, Malaysia, Maldiverna, Singapore, Östtimor, Benin, Cape Verde, Komorerna, Djibouti, Guinea-Bissau, Mauretanien, Mocambique, Rwanda, Seychellerna, Somalia, Swaziland, Togo, Uganda, Zimbabwe, Cook-öarna, Mikronesien, Niue, Palau, Samoa, Tuvalu, Dominica, St. Lucia, St. Vincent, Bolivia, Ecuador, Nicaragua, Iran och Jordanien. Till Europa. USA, Kanada, Australien m.fl. länder kan palestinier inte åka utan att på förhand ha sökt visum.

¹⁸⁴ Landinfo, 2012-02-28, s. 16.

¹⁸⁵ Migrationsverket 2009, s. 56.

¹⁸⁶ 1988 gav Jordanien formellt upp sina anspråk på Västbanken efter den tidigare ockupationen mellan 1948 och 1967. 1967 förlorade Jordanien Västbanken till Israel som ockuperar området sedan dess.

¹⁸⁷ NRC, s 47-48.

¹⁸⁸ Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-05-09.

temporärt om de har en anledning, såsom ett arbetstillstånd eller ett bevis för universitetsstudier.¹⁸⁹

Efter att den palestinska myndigheten började utställa pass år 1995 utfärdas jordanska T-pass mer sällan till palestinier från Västbanken.¹⁹⁰ De har istället pass utfärdade av PA (och kan då ej samtidigt ha jordanska T-pass, se mer under [Jordanien, Temporära pass, 7.5.1](#)) PA har dock ej jurisdiktion att utfärda pass till personer från östra Jerusalem och därför är jordanska pass mer förekommande hos personer från östra Jerusalem.

5.11. Familjeåterförening

Palestinska familjer där maka/make/barn har olika hemvist i Palestina (östra Jerusalem, Västbanken eller Gaza) eller där ena maken/maken inte är palestinier, har inte automatiskt rättighet eller möjlighet att kunna leva tillsammans på samma område i Palestina. Sådana familjer måste ansöka om familjeförening hos de israeliska myndigheterna för att kunna få permanent uppehållsrätt och möjlighet att flytta sin registrering (se även [Flytt av registrering, 5.4](#)).¹⁹¹ Den som ansöker måste vara en palestinier som är inkluderade i befolkningsregistret och han eller hon ansöker till förmån för en familjemedlem i första ledet, såsom make/maka, barn, föräldrar och syskon. Israeliska myndigheter började bevilja dessa ansökningar år 1967 och den israeliska policyn har varierat under åren, ofta i relation till det politiska klimatet.¹⁹² Efter den andra intifadas utbrott år 2000 blev processen mycket svårare. Från 2003 existerar en lag som gör familjeåterförening i princip omöjlig.¹⁹³ Ett undantag skedde år 2008 när israeliska myndigheter efter ett antal överklaganden i Israels högsta domstol godkände 35 000 ansökningar om familjeåterförening mellan Gaza och Västbanken. Fall där den ena partnern bodde utanför Palestina var inte inräknade. Sedan dess har inga nya familjeåterföreningar godkänts av Israel.¹⁹⁴

Tillfälliga uppehållstillstånd med olika längd ges istället av israeliska myndigheter till make/maka men detta är endast en temporär lösning för dessa familjer. Hur lätt det är att få dessa varierar beroende på var familjen väljer att bosätta sig. En Västbankspalestinier som är gift med en Gazabo får oftast tillfälliga tillstånd på mellan sex månader och ett år, vilket inte ger sociala rättigheter. Det innebär t.ex. att en sådan familjemedlem måste lämna Gaza för att söka läkarvård.¹⁹⁵ Det är lättare att få tillstånd för en

¹⁸⁹ Oroub El Abed, "Palestinians Refugees in Jordan", i *Forced Migration Online*, feb. 2004:4, <http://www.forcedmigration.org/research-resources/expert-guides/palestinian-refugees-in-jordan> (hämtad 2018-04-16).

¹⁹⁰ Landinfo, 2011-02-10, s. 17.

¹⁹¹ MIFTAH, *Fact sheet: family reunification*, 2017-07-13, <http://www.miftah.org/Display.cfm?DocId=14464&CategoryId=4> (hämtad 2018-02-02).

¹⁹² NRC, 2012-01, s. 19-20.

¹⁹³ MIFTAH, *Fact sheet: family reunification*, 2017-07-13, <http://www.miftah.org/Display.cfm?DocId=14464&CategoryId=4> (hämtad 2018-02-02).

¹⁹⁴ NRC, 2012-01-01, s. 26-28.

¹⁹⁵ Gisha, 2016-11-02.

person som är Västbanksregisterad till Gaza än tvärtom.¹⁹⁶ Tillstånd kan också dras in och ansökningar nekas på grund av säkerhetsmässiga skäl. Har man väl blivit nekad ett tillstånd på grund av detta är chansen liten att kunna få ett nytt i framtiden.¹⁹⁷

En utländsk make/maka till en palestinier omfattas av samma restriktiva familjeåterföringspolicy. De har vanligtvis fått visum på mellan sex månader och ett år, i vissa fall längre visum. På senare tid verkar det som att vissa av de utländska makorna och makarna till palestinier fått visum på endast ett par veckor. Lifos har dock inte kunnat hitta ytterligare förstahandskällor kring detta eller bekräftelser på att detta är en officiell policy.¹⁹⁸ Lifos bedömning är att restriktionerna troligtvis har att göra med att Israel generellt blivit mer restriktiva med längre tillstånd för utlänningar, även för andra skäl än familjeåterföring.

5.12. In- och utresa: Västbanken

Allenby/King Hussein bridge

In- och utresa från Västbanken sker via den icke-officiella gränskontrollen mot Jordanien, *Allenby Bridge*, även kallad *King Hussein bridge* i Jordanien (dock inte att förväxla med *Sheik Hussein/Norther Border* som ligger ca 90 km norr om Amman och som är en annan gräns där palestinier inte tillåts passera utan endast israeler och turister).¹⁹⁹ Allenby/King Hussein utgör ingen officiell gränspassage eftersom Palestina ej har erkända gränser, men tjänar som en sådan.²⁰⁰ Palestinier tillåts normalt inte resa ut via flygplatsen Ben Gurion i Tel Aviv men kan söka om tillstånd för att få göra detta av särskilda skäl.²⁰¹ Jerusalempalestinier kan dock använda både Ben Gurion och Allenby/King Hussein Bridge.²⁰² Det är inte tillåtet för personer med israeliskt pass att använda passagen.²⁰³

¹⁹⁶ Ibid.

¹⁹⁷ Al Monitor, *Israel's controversial citizenship law persists*, 2017-07-29, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/06/israel-extend-citizenship-law-arabs-palestinians.html> (hämtad 2018-01-30); B'Tselem, *Restrictions on movement*, 2017-11-11.

¹⁹⁸ Haaretz, *Israel Makes it Hard for Palestinians' Foreign Spouses to Stay in the West Bank*, 2017-09-13, <https://www.haaretz.com/middle-east-news/palestinians/.premium-israel-makes-it-hard-for-palestinians-foreign-spouses-to-stay-in-w-bank-1.5449374> (hämtad 2018-10-09).

¹⁹⁹ Israel Airports Authority, *About, Landborder Jordan River*, odaterad, <http://www.iaa.gov.il/en-us/borders/neharyarden/pages/about.aspx> (hämtad 2018-10-18); Amman 2 Jerusalem.

²⁰⁰ Amman 2 Jerusalem.

²⁰¹ European University Institute, 2013-04; Amman 2 Jerusalem; COGAT, ICA Judea and Samaria Operations Branch, *Procedure of Palestinian residents' passage at the border crossings*, 2012-12, publicerad av Gisha: http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/movement_between_israel_and_the_west_bank/48en.pdf (hämtad 2018-10-24).

²⁰² US Consulate General in Jerusalem, *Entering and Exiting Jerusalem, the West Bank, and Gaza*, <https://jru.usconsulate.gov/u-s-citizen-services/local-resources-of-u-s-citizens/entering-exiting/> (hämtad 2018-07-05).

²⁰³ Amman 2 Jerusalem.

Gränskontrollen är regelbundet öppen, förutom under israeliska högtider då den kan vara stängd eller ha skiljande öppettider. Även driften av offentliga transporter till och från den närmsta staden Jeriko, för vidarebefordran till andra orter på Västbanken brukar regelbundet fungera.²⁰⁴ Palestinier kan resa in- och ut med antingen ett giltig palestinsk pass eller ett palestinskt ID-kort och israeliskt utresetillstånd.²⁰⁵ Vidare krävs inresetillstånd från Jordanien för passera Allenby på den jordanska sidan. Utresan måste således koordineras mellan jordanska och israeliska myndigheter.²⁰⁶

Gränsen kontrolleras av Jordanien och Israel. Palestinska myndigheter har ingen jurisdiktion där men de har en kontrollpost på den palestinska sidan om gränsen där resande kontrolleras mot ett register för efterlysta. Det finns uppgifter om att personer som befinner sig i konflikt med Abbas har blivit nekade utresa efter att säkerhetskontroll gjorts.²⁰⁷ Personer utan uppehållstillstånd i de palestinska områdena erhåller ett tillfälligt besöksvisum som utfärdas på plats och gäller i tre månader.²⁰⁸

In- och utresa måste ske vid samma gränsövergång, dvs. en palestinier kan inte resa in via Allenby bridge och ut genom Rafah-övergången i Gaza.²⁰⁹ Generellt sett är det främst palestinier bosatta på Västbanken som kunnat använda sig av gränspassagen vid King Hussein/Allenby-bron medan palestinier från Gaza använt Rafah mot Egypten. Eftersom Rafah har varit stängt så pass mycket de senaste åren, har även Gazabor fått tillåtelse att resa ut via denna gräns. Hanteringen från den israeliska sidan är dock inte konstant och kan förändras när som helst.²¹⁰

Personer med medborgarskap i annat land som är palestinier och innehar ett PA pass eller palestinskt ID-kort ska använda dessa vid in- och utresa, oaktat om personen har ett pass från ett annat land. De ska passera in till Västbanken via Allenby från Jordanien och kan ej använda Ben Gurion-flygplatsen om de inte har ett särskilt tillstånd från israeliska myndigheter. Jerusalem-registrerade palestinier ska framförallt använda israeliska laissez-passer resedokument som innehåller tillstånd för in- och utresa utfärdat av det israeliska inrikesministeriet.²¹¹

²⁰⁴ Ibid; Israel Airports Authority.

²⁰⁵ COGAT, 2012-12.

²⁰⁶ Landinfo & Migrationsverket, Lifos, *Temanotat Palestina: Passering av grenseovergangene Rafah och Erez til og fra Gazastripen*, 2017-05-09, s. 24 –25, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39507> (hämtad 2018-02-22).

²⁰⁷ Ibid.

²⁰⁸ US Consulate General in Jerusalem.

²⁰⁹ Gisha, 2016-11-02; COGAT, 2012-12; Country Reports Travel Edition, *How to enter Israel - Entry/Exit Requirements for U.S. Citizens*, <https://www.countryreports.org/travel/Israel/entry.htm> (hämtad 2018-09-20).

²¹⁰ Landinfo & Migrationsverket Lifos, 2017-05-09, s. 25-26; B'Tselem, *Restrictions on movement*, 2017-11-11.

²¹¹ Country Reports Travel Edition, *How to Enter Israel – Entry/Exit Requirements for U.S. Citizens*, <https://www.countryreports.org/travel/Israel/entry.htm> (hämtad 2018-10-24).

Israel begränsar inte tiden en palestinier kan vistas utanför Palestina, men för att återvända krävs att personer har ett ID-kort som utfärdats efter Osloavtalet 1995, eller om ID-kortet utfärdades före 1995, att personen lämnade Palestina efter 1995.²¹²

Utreseförbud kan förekomma för palestinier genom ett israeliskt administrativbeslut. Förbudet kan variera med avseende på tidsperiod och skäl till förbud. Skälen anges oftast inte men säkerheten har varit den primära anledningen i de fall det anges.²¹³

5.13. In- och utresa: Gaza

Rafah

Ut- och inresa till Gaza från utlandet sker via Rafah-övergången mellan norra Sinai i Egypten och Gaza.²¹⁴

Fram till år 2005 kontrollerades gränsen av egyptiska och israeliska myndigheter, men efter att Israel drog sig ut ur Gaza, tog PA kontrollen på palestinsk sida. Efter Hamas maktövertagande av Gaza år 2007 tog de över kontrollen från PA gällande den palestinska sidan av gränsen.²¹⁵ Efter försoningssamtal mellan Fatah och Hamas enades parter om att PA skulle återta kontrollen över säkerheten vid gränsen och ett överlämnande skedde den 1 november 2017.²¹⁶ I stort är det dock Egypten som kontrollera gränsen och bestämmer dess öppnande och vilka som får åka in och ut.

De egyptiska myndigheterna meddelar tidpunkt för när gränsen är öppen och de väntande får ofta besked om detta med kort varsel, en till två dagar.²¹⁷ Den egyptiska militären har dock slutgiltiga ordet gällande gränsens öppettider och vem som får resa ut varför ändringar kan förekomma. Hänsyn tas till rådande säkerhetsläge på Sinai-halvön, som i regel varit dåligt under de senaste åren.²¹⁸ Gränsen har under de senaste åren för det mesta varit stängd men under perioder släpps personer igenom som ansökt i förväg, ofta studenter, medicinska fall eller av religiösa skäl såsom

²¹² Immigration and Refugee Board of Canada, 2016-04-26.

²¹³ B'Tselem, *Israel bars thousands of Palestinians from traveling abroad; many other don't even bother to make the attempt*, 2017-05-15, https://www.btselem.org/freedom_of_movement/20170515_thousands_of_palestinians_bar_red_from_traveling_abroad (hämtad 2018-10-16).

²¹⁴ Landinfo. Migrationsverket, Lifos, s. 7, 2017-05-09.

²¹⁵ Landinfo. Migrationsverket, Lifos, s. 7, 2017-05-09.

²¹⁶ Reuters, *Egypt-Gaza border opens under PA control for first time in a decade*, 2017-11-18, <https://www.reuters.com/article/us-palestinians-reconciliation-rafah/egypt-gaza-border-opens-under-pa-control-for-first-time-in-a-decade-idUSKBN1DI0C9> (hämtad 2018-07-06).

²¹⁷ Landinfo. Migrationsverket, Lifos, s. 9, 2017-05-09.

²¹⁸ Migrationsverket, Lifos, *Temarapport: Gränsövergången i Rafah - status, kriterier och procedurer vid passage till och från Egypten*, 2015-02-20, s. 7-9, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=34099> (hämtad 2018-08-17).

pilgrimsfärder, bland andra.²¹⁹ Väntelistorna för utresa via Rafah är långa och dryga 20 000 personer är förhandregistrerade för detta ändamål.

För att resa till och från Gaza från ett tredje land, krävs resa genom Egypten. För att resa genom Egypten krävs en giltig transitvisering från det egyptiska inrikesministeriet. En person som ska resa in i Gaza via utlandet och fått en transitvisering riskerar vid ankomst till Egypten att återsändas eller att hänvisas till övervakade lokaler på Kairos flygplats i väntan på vidare resa, om gränsövergången inte är öppen vid aktuell tidpunkt.²²⁰

Gränskontrollen i Rafah har varit ovanligt mycket öppen för både ut- och inresa sedan maj 2018. De egyptiska myndigheterna har sagt att det från och med juli 2018 ska hålla Rafah öppen alla dagar utom fredagar och lördagar tillsvidare.²²¹ Skälet till detta att man vill lätta på den humanitära bördan för Gazas folk.²²² Lifos bedömning är att det i kalkylen från Egyptens sida troligen ingår att en sådan humanitär ”ventil” ska lätta på trycket och minska risken för våldsamheter i Gaza, och i förlängningen risken för en ny väpnad sammandrabbning eller krig mellan Israel och Hamas.

Rafah har sedan 2018-års början (t.om september) varit öppen under 134 dagar dagtid, detta jämfört med 36 under hela 2017. Man prioriterar för närvarande utresa för förregistrerade personer inklusive humanitära ärenden. Antal passeringar är de högsta sedan 2014. Sedan juli 2018 har Rafah varit öppen fem dagar i veckan (söndag till torsdag).²²³ Trots den förbättrade situationen sedan maj är över 23 000 personer registrerade på en väntelista för att komma ut ur Gaza. Tidigare var siffran 30 000. Det finns också nya uppgifter om att personer som vill resa ut via Rafah måste förregistrera sig elektroniskt via Hamas inrikesministerium som sedan koordineras med listan som de egyptiska myndigheterna kontrollerar. Mutor befaras förekomma för att snabba på processen.²²⁴ På grund av oklarheter i kriterierna försvåras möjligheterna för folk att resa in och ut enligt FN-organet OCHA.²²⁵ Lifos håller utvecklingen kring Rafah-övergången under

²¹⁹ Landinfo & Migrationsverket, Lifos, 2017-05-09, s. 8-9; Migrationsverket, Lifos, 2015-02-20.

²²⁰ Migrationsverket, 2018-07-09.

²²¹ OCHA, *Gaza crossings' operations status: monthly update – August 2018*, http://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_snapshot_4_10_2018.pdf (hämtad 2018-08-17).

²²² Times of Israel, *In rare move, Egypt said to keep Gaza crossing open for 2 more months*, 2018-06-19, <https://www.timesofisrael.com/in-rare-move-egypt-said-to-keep-gaza-crossing-open-for-2-more-months/> (hämtad 2018-09-12).

²²³ OCHA, *Gaza crossings' operations status: monthly update – August 2018*, http://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_snapshot_4_10_2018.pdf (hämtad 2018-08-17); OCHA, *Gaza crossings' operations status: monthly update – September 2018*, 2018-10-19, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_crossings_operations_status_september_2_018.pdf (hämtad 2018-10-23).

²²⁴ OCHA, *Recent Trends in Palestinian Access from Gaza: Erez and Rafah Crossings*, 2018-10-08, <https://www.ochaopt.org/content/recent-trends-palestinian-access-gaza-erez-and-rafah-crossings> (hämtad 2018-10-16).

²²⁵ OCHA, 2018-10-19.

bevakning och bedömer att det i dagsläget är förtidigt att kunna dra slutsatser huruvida Rafah kommer att fortsätta hållas öppet på sikt.

Mer information om Rafah-övergången kan hittas i Lifos rapport:

[*Temarapport: Gränsövergången i Rafah - status, kriterier och procedurer vid passage till och från Egypten*](#) samt i Landinfo och Lifos rapport: [*Temanotat Palestina: Passering av gränsovergångene Rafah och Erez till och från Gazastripen*](#). Även i OCHA, [*Recent Trends in Palestinian Access from Gaza: Erez and Rafah Crossings*](#)

Erez

Gränspassagen vid Erez till och från Israel (även till och från Västbanken via israeliskt territorium) är öppen varje dag, undantaget judiska helgdagar.²²⁶ Den kan dock stängas plötsligt, vilket t.ex. skedde i september 2018 i samband med protester i Gaza.²²⁷ Alla som söker tillstånd för att resa ut via Erez måste genomgå en säkerhetsklarering före tillstånd ges. Det har också förekommit att personer som har avtalade möten på den svenska ambassaden inte tillåts komma igenom gränsen eller blivit kvarhållna så länge att de förlorar sin mötestid.²²⁸

Ansökan om utresa via Erez görs till lokalt DCO-kontor (israeliskt *District Coordination Office*) men via palestinska myndigheter underställda PA i Ramallah. Det är alltså palestinska myndigheter som prioriterar i listan bland sökande som sedan överlämnas till de israeliska myndigheterna.²²⁹ Gällande regel är att palestinier inte släpps in och ut ur Gaza men att undantag görs.²³⁰ De israeliska myndigheterna beviljar tillstånden för utresa enligt ett särskilt kvotsystem för specifika kategorier av personer. Exempel på dessa är sjukvårdspatienter; akuta fall eller patienter som blivit hänvisade till vård på Västbanken eller i Israel och deras nära släktingar; företagare och affärsmän; humanitära skäl såsom bröllop, begravning, fängelsebesök eller att besöka religiösa platser; utresor via Allenby (kräver koordinering med jordanska myndigheter för datum samt jordanskt visum); studenter och konsulära ärenden; VIP-personer, framförallt seniora PA tjänstemän och deras nära släktingar. Personer kan nekas tillstånd även om de tycks möta kriterierna. Oftast nekas de av säkerhetsskäl utan att de israeliska myndigheterna ger närmare förklaring, men det kan också vara av andra skäl så det finns inte någon transparens i hur ansökningarna behandlas. Det kan också ta lång tid innan man får besked gällande sin ansökan.²³¹

²²⁶ Landinfo & Migrationsverket, Lifos, 2017-05-09, s. 15.

²²⁷ Haaretz, *Israel Closes Gaza Crossing After Violent Protests Near Border*, 2018-09-05, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-israel-closes-gaza-crossing-after-violent-protests-near-border-1.6451381> (hämtad 2018-09-27).

²²⁸ Gisha, 2016-11-02.

²²⁹ Landinfo & Migrationsverket, Lifos, 2017-05-09, s. 15.

²³⁰ B'Tselem, *Restrictions on movement*, 2017-11-11.

²³¹ Coordination of Government Activities in the Territories, Operations and Coordination Department, *Unclassified Status of Authorizations for the Entry of Palestinians into Israel, their Passage between Judea and Samaria and the Gaza Strip and their Travel Abroad*, Unofficial translation by Gisha, 2017-09-18,

Om en person har fått tillstånd att resa ut från Gaza via Erez betyder inte det att denne automatiskt kan resa vidare utomlands via Allenby. Detta eftersom man behöver ett särskilt tillstånd för denna utresa och godkännande att resa ut en viss specifik dag samt jordanskt inresevisum vilket beviljas av jordanska myndigheter.²³²

Statistiken över antalet passeringar via Erez som beviljas började sjunka sommaren 2016, och den israeliska människorättsorganisationen Gisha kunde i möte med Lifos bekräfta att det hade blivit svårare för palestinier att få sina ansökningar beviljade.²³³ Rekordlåga nivåer gällande passeringar via Erez nåddes under 2017. Under andra hälften av 2018 har dock antalet ökat och i juli 2018 hade de ökat med 44 procent jämfört med de första månaderna av året och är den högsta siffran sedan augusti 2016.²³⁴ Under augusti och september hade dock antalet passager minskat igen och siffrorna för september nådde de lägsta nivåerna för året, vilket b.l.a. beror på att Erez varit stängde eller delvis stängd under ett antal dagar under månaden.²³⁵ Källor som Lifos har konsulterat menar att den tidigare ökningen framförallt beror på att fler tillstånd ges till företagare och affärsmän (dock är antalet tillstånd för denna grupp fortfarande lägre än 2015). Även tillstånden för sjukvård har ökat en aning under året (dock ej september), samtidigt som det har skett en minskning av tillstånd av andra skäl. Troligtvis beror det ökade antalet passeringarna inte på någon förändring i policy från Israels sida utan troligtvis kommer de fortsätta att variera över tid.²³⁶

Mer information om Erez gränspassage kan hittas i Landinfos och Lifos rapport från 2017: [*Temanotat Palestina: Passering av grenseovergangene Rafah och Erez til og fra Gazastripen.*](#)

<http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/general/50en.pdf> (hämtad 2018-09-20); Gisha, 2016-11-02.

²³² Gisha, 2016-11-02.

²³³ Ibid.

²³⁴ OCHA, *Gaza crossings' operations status: monthly update – July 2018*, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_crossings_operations_status_july_2018.pdf (hämtad 2018-08-17).

²³⁵ OCHA, 2018-10-19.

²³⁶ Gisha, 2018-08-21.

6. Israel

De palestinier som bodde inom det område som Israel kontrollerade efter vapenvilan 1949 och deras ättlingar är israeliska medborgare.²³⁷ De utgör idag ca 1,8 miljoner personer, motsvarande ca 20 procent av den israeliska befolkningen, och är en grupp som växer snabbt.²³⁸

När Israel ockuperade och annekterade östra Jerusalem 1967, kom också Jerusalempalestinier att inkorporeras i israeliska folkräkningar, trots att staden ligger inom det palestinska ockuperade området. Israel utropade Jerusalem som sin huvudstad 1980. Ca 285 000 palestinier som bor i staden har permanent uppehållstillstånd i Israel men är inte medborgare.²³⁹

Israeliska palestinier lever oftast segregerat från den judiska befolkningen, de flesta i städer och byar med palestinsk majoritet, och vidhåller sin palestinska identitet.²⁴⁰ Den palestinska delen av befolkningen är avsevärt fattigare än den judiska och arbetslösheten är högre. Palestinska städer och byar har också sämre infrastruktur än städer med judisk majoritet.²⁴¹

Generellt sett anses palestinierna vara diskriminerade i samhället, även om de i stort har samma rättigheter som andra israeliska medborgare. Dock får de inte göra militärtjänst, vilket senare också ger dem nackdelar när de ska söka jobb. Enligt organisationen Adalah – the Legal Centre for Arab Minority Rights in Israel, fanns det år 2013 mer än 30 israeliska lagar som diskriminerar israeliska palestinier.²⁴² I juli 2018 antogs en lag i Israel som säger att Israel är en judisk stat vilken mött mycket kritik för att vara rasistisk och diskriminerande mot palestinier och andra araber eller andra icke-judar som är israeliska medborgare. Som en följd av lagen ges arabiska, som hittills varit ett av de officiella språken, lägre juridisk status än tidigare och judiska symboler görs till symboler för staten Israel.²⁴³

6.1. Födelseregistrering

Barn som föds i Israel vars föräldrar är israeliska medborgare blir registrerade i befolkningsregistret. Det sker automatiskt om man föds på sjukhus men om födsel sker i hemmet är det föräldrarnas eller barnmorskans

²³⁷ Landinfo, 2011-02-10, s. 22.

²³⁸ European Parliament, Directorate-General for External Policies – Policy Department, *Shackled at home: The Palestinian minority in Israel*, 2012-09-01, http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/dplc/dv/palestinian_minorty/palestinian_minorty_en.pdf (hämtad 2018-09-12).

²³⁹ Ibid.

²⁴⁰ Minority Rights Group, *Palestinians (Israel)*, 2018-08-01, <https://minorityrights.org/minorities/palestinians/> (hämtad 2018-09-12).

²⁴¹ European Parliament, Directorate-General for External Policies – Policy Department.

²⁴² Ibid.

²⁴³ Aftonbladet, *Omstridd lag antagen i Israel*, 2018-07-19, <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/8wkbz2/omstridd-lag-antagen-i-israel> (hämtad 2018-09-12).

ansvar att meddela detta till folkregistret. Vid registrering i befolkningsregistret fås ett unikt personnummer.²⁴⁴

6.2. Medborgarskap

En palestinier född inom staten Israels gränser blir israelisk medborgare förutsatt att fadern eller modern är det, detsamma gäller för barn födda i utlandet om fadern eller modern är israeliska medborgare. Medborgarskapet kan också fås genom naturalisering.²⁴⁵ En Jerusalempalestinier kan ansöka om israeliskt medborgarskap men länge var det få som faktiskt ansökte eftersom det ansågs som ett erkännande av det israeliska styret av staden och ockupationen.²⁴⁶ På senare år har dock antalet ansökningar från Jerusalempalestinier om medborgarskap ökat men ansökningsprocessen är mycket byråkratisk och svår och inkluderar bl.a. bakgrundskontroller av polis och *Shin Bet* (israelisk säkerhetstjänst), varför få Jerusalempalestinier erhåller medborgarskap.²⁴⁷ Mellan 2003 och 2017 har mindre än 6000 av totalt ca 15 000 ansökningar om medborgarskap beviljats.²⁴⁸

På grund av gällande *Law of Citizenship and Entry* från 2003 som förnyas årligen är detta kraftigt kringskuret för palestinier. Lagen förbjuder icke-judiska iranier, irakier, syrier, libaneser och palestinier från Västbanken eller Gaza, inklusive make/maka till israeliska medborgare att få uppehållstillstånd i Jerusalem eller Israel. Inrikesministeriet kan göra undantag av humanitära skäl men detta används sällan. Ca 30 000 arabiska familjer i Israel påverkas av denna lag.²⁴⁹ Se också under [Palestina, Familjeåterförening, 5.11](#).

6.3. Upphållstillstånd

Se information under Palestina, [Registrering av Jerusalempalestinier, 5.3](#) och [ID-handlingar för Jerusalempalestinier, 5.6](#).

6.4. Pass och resedokument

De israeliska palestinierna kan söka om israeliska pass. Det är giltigt i 10 år för vuxna och fem år för barn. För att få ett pass utställt måste personen visa

²⁴⁴ Landinfo, *Temanotat Israel: Folkregistrering og utstedelse av ID- og reisedokumenter*, 2012-02-28, s. 12, https://landinfo.no/asset/3614/1/3614_1.pdf (hämtad 2018-09-19).

²⁴⁵ Israel Ministry of Foreign Affairs, *Acquisition of Israeli Nationality*, odaterad, <http://www.mfa.gov.il/mfa/aboutisrael/state/pages/acquisition%20of%20israeli%20nationality.aspx> (hämtad 2018-02-22).

²⁴⁶ Haaretz, *A Forgotten Clause Automatically Grants Israeli Citizenship to Tens of Thousands of Palestinians*, 2017-11-29, <https://www.haaretz.com/middle-east-news/palestinians/the-clause-that-grants-israeli-citizenship-to-thousands-of-palestinians-1.5626939> (hämtad 2018-09-03); HRW, 2017-08-08.

²⁴⁷ Haaretz, 2017-11-29; Jerusalem Post, *Capital Punishment? Nearly half of Jerusalem's residents aren't citizens*, 2018-04-28, <https://www.jpost.com/jerusalem/The-Israelization-of-east-Jerusalem-552835> (hämtad 2018-09-15).

²⁴⁸ HRW, 2017-08-08. De exakta siffrorna har inte kunnat bekräftas av andra källor (Lifos anmärkning).

²⁴⁹ US Department of State, *2017 Country report on Human Rights Practices – Israel and the Golan Heights*, 2018-03-03, s. 18, <https://www.state.gov/documents/organization/277489.pdf> (hämtad 2018-09-12).

upp ett israeliskt ID-kort, och om så finns, andra nationalitetspass och tillfälliga resedokument.²⁵⁰ Från och med juni 2017 är nya pass biometriska, men icke-biometriska pass behålls tills de går ut.²⁵¹ Se Landinfos rapport [*Temanotat Israel: Folkeregistrering og utstedelse av ID- og reisedokumenter*](#) från 2012 för ytterligare information om pass, ID, registreringar etc. i Israel.

Tillfälliga resedokument (*Travel document in lieu of passport, Teudat Maavar*) ges bl.a. till palestinier från östra Jerusalem med permanent uppehållstillstånd i Israel. För att kunna ansöka om detta krävs uppvisning av ett ID-kort. Enligt Landinfo är dokumentet giltigt i ett år medan tidigare information från Migrationsverket från 2009 anger två år.²⁵² Lifos har också hittat information om att dokumentet kan vara giltigt i fem år.²⁵³

6.5. Identitetshandlingar

De israeliska palestinerna erhåller israeliska identitetskort på samma sätt som judiska medborgare i Israel.²⁵⁴ För att kunna få ett israeliskt ID-kort måste man visa upp ett födelsebevis och eventuellt även äktenskaps- eller skilsmässobevis. Det krävs personlig inställelse vid första ansökan.²⁵⁵

De israeliska nationella ID-korten är blå och vita och på ID-kortet finns ett ID-nummer, serienummer (på baksidan), fullt namn, fadern och moderns namn, födelsedatum och stad, kön samt plats och datum för var kortet utförts. På kort från före 2002 finns även uppgifter om etnicitet men dessa uppgifter är inte ifyllda på kort utfärdade efter 2002. Korten utfärdas av Inrikesministeriets lokalkontor och är giltigt i sju år.²⁵⁶ Från och med juni 2017 är nya ID-kort biometriska men icke-biometriska identitetskort behålls tills de går ut.²⁵⁷

6.6. In- och utresa

In- och utresa sker främst via Israels internationella flygplats i Tel Aviv, Ben Gurion. Palestinier med israeliskt medborgarskap och Jerusalemregistrerade palestinier kan använda flygplatsen för in- och utresa. Palestinier registrerade på Västbanken och Gaza med palestinskt ID kan i regel dock ej passera Ben Gurion, även om personen har ett pass från ett

²⁵⁰ Landinfo, 2012-02-28, s. 12 – 13.

²⁵¹ Jerusalem Post, *Israel transitions to biometric passports and ID's*, 2017-06-01, <http://www.jpost.com/Israel-News/Israel-transitions-to-Biometric-passports-and-IDs-494535> (hämtad 2018-02-22).

²⁵² Landinfo, 2012-02-28; Migrationsverket, 2009-11-11, s. 55 - 59.

²⁵³ Se bl.a. israeliska ambassaden i Australien, The Embassy Consular Services Department, *Passports and Travel Documents*, odaterad, <http://embassies.gov.au/canberra/ConsularServices/Pages/Passports-TravelDocuments.aspx> (hämtad 2018-09-11).

²⁵⁴ Landinfo, 2011-02-10, s. 22.

²⁵⁵ Landinfo, 2012-02-28, s. 12.

²⁵⁶ Ibid, s. 12 – 14.

²⁵⁷ Jerusalem Post, 2017-06-01.

annat land.²⁵⁸ De kan dock ansöka om tillstånd för att använda flygplatsen, något som enligt Lifos kännedom sällan ges, eller ges men utan att anpassas till när personen har en resa bokad.²⁵⁹

Inresa och utresa måste ske vid samma gränsövergång, dvs. en palestinier kan inte resa in via Allenby bridge och ut genom Ben Gurion, eller för den delen in genom Rafah och ut genom Allenby via Erez.²⁶⁰

²⁵⁸ European University Institute.

²⁵⁹ Gisha, *Legal documents, procedures for movement*, dec. 2012, http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/movement_between_israel_and_the_west_bank/48en.pdf (hämtad 2018-07-05); US Consulate General in Jerusalem.

²⁶⁰ Gisha, dec. 2012.

7. Jordanien

I samband med det arabisk-israeliska kriget och bildandet av staten Israel 1948 flydde palestinier från vad som blev Israel till Västbanken och till Östbanken, nuvarande Jordanien. År 1950 annekterade Jordanien Västbanken, och såväl palestinier bosatta i Jordanien (Östbanken) som de palestinska flyktingarna på Västbanken erhöll jordanskt medborgarskap.²⁶¹

Vid sexdagarskriget 1967 då Israel ockuperade bl.a. Gaza och Västbanken kom en ny flyktingvåg av palestinier till Jordanien. Det exakta antalet är svårt att veta eftersom Jordanien inte gjorde skillnad mellan Öst- och Västbanken utan betraktade fortfarande Västbanken som jordanskt trots den israeliska ockupationen. Därmed registrerades inte alla palestinier som anlände. Palestinierna från Västbanken var redan jordanska medborgare men de från Gaza fick däremot inte medborgarskap, eftersom Gaza varit under egyptisk kontroll 1948–1967.²⁶² De accepterades som flyktingar med egyptiska dokument och behandlades som utlänningar temporärt bosatta i Jordanien, men blev kvar i Jordanien då de inte kunde återvända till vare sig Gaza eller Egypten.²⁶³

Efter 1967 flyttade PLO sitt högkvarter till Jordanien. Palestinska gerillakrigare, så kallade *fedayeen*, från flera PLO-fraktioner²⁶⁴ opererade därefter också från baser i landet för att attackera mål i Israel. Med tiden kom PLO alltmer att verka som en ”stat i staten” och som en utmanare mot det hashemitiska kungadömet. Efter ett par attentatsförsök mot kung Hussein och efter att bl.a. Popular Front for the Liberation of Palestine (PFLP) utfört en rad spektakulära flygplanskapningar, utbröt en serie stridigheter mellan den jordanska armén och PLO i september 1970 vilket resulterade i tusentals döda. Detta ledde till att PLO, dess gerillakrigare och deras familjer förvisades ur Jordanien till Syrien och Libanon 1971. Denna händelse går under benämningen svarta septemberkrisen.²⁶⁵

Under 1970- och 1980-talet pågick olika försök från Jordaniens kung Hussein att ingå partnerskap med palestinierna, bl.a. i en konfederation vilket inte accepterades av övriga arabstater eller Israel som inte ville ge upp Västbanken, östra Jerusalem och Gaza som man hade i sin kontroll. I och med den palestinska intifadan som startade 1987 förvärrades relationerna mellan Jordanien och PLO. År 1988 tillkännagav kung Hussein att PLO skulle ses som representant för alla palestinier på Västbanken och att man därmed avsåg sina anspråk på Västbanken. I och med detta förlorade

²⁶¹ El Abed, 2004.

²⁶² Ibid, Landinfo, *Palestinerne i Jordan - Statsborgerskap og reisedokumenter*, 2010-09-23, s. 5, https://landinfo.no/asset/1406/1/1406_1.pdf (hämtad 2018-01-09).

²⁶³ El Abed, 2004; DFAT, s. 9; Michael Vicente Pérez, “Human rights and the rightless: the case of Gaza refugees in Jordan”, I *The International Journal of Human Rights*, 15:7, 2011.

²⁶⁴ Där bland al-Fatah, Democratic Front for the Liberation of Palestine (DFLP) och Popular Front for the Liberation of Palestine (PFLP).

²⁶⁵ Britannica, *Jordan*, odaterad, <https://www.britannica.com/place/Jordan/From-1967-to-civil-war>, (hämtad 2018-05-28); El Abed, 2004.

också Västbankspalestinierna sina jordanska medborgarskap. Detta gällde dock inte palestinier som redan var bosatta i Jordanien.²⁶⁶ (Se mer under [Förlust av jordanskt medborgarskap, 7.4](#)). Palestinier i Jordanien har generellt medborgarskap, utom de som ursprungligen kom från Gaza.²⁶⁷

Palestinska flyktingar i Jordanien täcks av UNRWA:s mandat. UNRWA har över två miljoner Palestinaflyktingar registrerade i Jordanien.²⁶⁸ Till dessa kommer andra palestinier som inte uppfyller UNRWA:s definition av en Palestinaflykting, t.ex. alla de som flydde till Jordanien efter sexdagarskriget, vilka beräknas utgöra ca 200 000.²⁶⁹ Den palestinska statistiska centralbyråns undersökning från 2015 visar också att antalet palestinier i Jordanien utgör 2,2 miljoner.²⁷⁰ Den palestinska flyktingorganisationen Badil menar istället att det år 2003 var närmare 3 miljoner.²⁷¹ Ett antal faktorer bidrar till diskrepansen mellan det uppskattade antalet palestinier i Jordanien och antalet palestinier registrerade hos UNRWA i Jordanien. Dels migrerade ett antal palestinier till Jordanien av andra skäl och dels möter inte heller UNRWA:s definition av palestinsk flykting. Dessutom kan de flesta palestinier i Jordanien ta del av jordansk sjukvård och utbildning, och har därmed mindre behov av UNRWA och av att registrera sig, jämfört med andra länder i UNRWA:s mandatområde.²⁷²

Av de ca 2,2 miljoner palestinska flyktingarna bor 370 000 i totalt tio officiella flyktingläger som administreras av UNRWA.²⁷³ I flyktinglägret Jerash bor många Gazapalestinier och lägret uppges ha dåliga levnadsvillkor. De statslösa Gazapalestinierna i Jordanien är den mest utsatta gruppen. De har inte tillgång till statliga skolor (dock UNRWA-skolor i lägren, Lifos anmärkning), kan ej anställas för jobb i offentlig sektor och jobbar därför främst i den informella sektorn. De kan inte heller tillgå offentlig sjukvård. De uppges också ha svårare att få jobb generellt, kan inte köpa mark och egendom eller äga företag lagligt.²⁷⁴ Palestinier med

²⁶⁶ El Abed, 2004.

²⁶⁷ IRIN, *Palestine refugees: locations and numbers*, 2010-01-16 (uppdaterad 2018-01-16), <http://www.irinnews.org/report/89571/middle-east-palestinian-refugee-numberswhereabouts> (hämtad 2018-10-08).

²⁶⁸ UNRWA, *Where we work – Jordan*, 2016-12-01, <https://www.unrwa.org/where-we-work/jordan> (hämtad 2018-09-07).

²⁶⁹ HRW, 2010-02-01.

²⁷⁰ Ynet news, *Is Jordan hiding how many Palestinians are in the country?*, <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4751617,00.html> (hämtad 2018-09-10).

²⁷¹ Badil, 2015-02-01, s. 10.

²⁷² DFAT, s. 6.

²⁷³ UNRWA, 2016-12-01.

²⁷⁴ Immigration and Refugee Board of Canada, *Jordan: Rights and obligations of Palestinians living in Jordan without Jordanian citizenship, not including Palestinian refugees fleeing Syria since 2011, including employment, mobility and access to social services (2013-May 2014)*, 2014-05-09, <http://www.refworld.org/docid/53ecc8004.html> (hämtad 2018-09-10); ARDD-Legal aid, *Mapping the Legal Obstacles Palestinians Face in Jordan*, 2015-05-01, https://ar-dd-jo.org/sites/default/files/resource-files/mapping_the_legal_obstacles_palestinians_face_in_jordan_en.pdf (hämtad 2018-09-10).

medborgarskap har dock samma rättigheter och skyldigheter som övriga jordanier.²⁷⁵

Gazapalestinier har ingen tillgång till offentlig service såsom sjukvård, utbildning, eller bostadsägande. De betalar höga avgifter för all interaktion med staten. Många har sjukvård och utbildning genom UNRWA:s försorg.²⁷⁶ Gazapalestinier får inte arbeta i den offentliga sektorn, medan den privata sektorn föredrar att inte anställa personer utan medborgarskap.²⁷⁷ Många arbetar därför i den informella sektorn utan egentliga rättigheter och lever i UNRWA:s flyktingläger, framförallt i Jerash.²⁷⁸ Deras begränsade möjligheter till högre utbildning och kvalificerat arbete har lett till att denna statslösa grupp (ca 158 000 personer) har svårt att ta sig ur fattigdom.²⁷⁹

7.1. Palestiniers legala status i Jordanien

Villkoren för palestinier i Jordanien är beroende på när de kom till landet och den sista vistelseort i Palestina vilken flyktingen flydde från.²⁸⁰ Olika villkor gäller t.ex. för de som flydde år 1967 från Gaza respektive Västbanken.²⁸¹ Palestinier utan medborgarskap har i regel inte samma rättigheter och möjligheter som medborgare till statlig service vad gäller sjukvård, skolor, tillgång till offentliga jobb etc.²⁸²

Palestinier i Jordanien kan idag huvudsak delas in i tre kategorier i relation till deras status och dokument:

1. Palestinier med jordanskt medborgarskap som innehar pass och jordanskt ID-nummer. I denna grupp ingår palestinier som flydde till Jordanien och bosatte sig där efter kriget 1948 och 1967. Palestinier som bodde på Västbanken var jordanska medborgare fram till 1988 då de förlorade sina jordanska medborgarskap (se mer under [Förlust av jordanskt medborgarskap, 7.4](#));
2. Palestinier från Västbanken som innehar ett femårigt temporärt pass och grönt så kallat brokort och vars uppehållsrätt i Jordanien bygger på arbete, studier eller liknande anledning;
3. Palestinier med ursprung från Gaza som har ett femårigt temporärt pass (innan 2017 var det tvåårigt) som tjänar som resedokument, men som inte ger dem tillgång till rättigheter som andra medborgare.

²⁷⁵ El Abed, 2004.

²⁷⁶ United States Department of State, *2016 Country Reports on Human Rights Practices - Jordan*, 2017-03-03, <http://www.refworld.org/docid/58ec8a1c13.html> (hämtad 2018-03-27).

²⁷⁷ Middle East Monitor, *Palestinians and Jordanian citizenship*, 2015-12-09, <https://www.middleeastmonitor.com/20151209-palestinians-and-jordanian-citizenship/> (hämtad 2018-03-15).

²⁷⁸ DFAT, 2015, s. 9 & 19.

²⁷⁹ Vicente Pérez, s. 1037.

²⁸⁰ Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-05-09.

²⁸¹ Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-05-09.

²⁸² Ibid.

Dessutom tillkommer palestinier som flytt till Jordanien i samband med senare krig och konflikter, bl.a. palestinier från Libanon 1988 och 2006 samt Syrien under det nu pågående kriget.²⁸³

7.2. Palestinier med jordanskt medborgarskap

De flesta palestinier som är permanent bosatta i Jordanien är jordanska medborgare, med undantag från Gazapalestinierna och de Västbankspalestinier som har förlorat sitt medborgarskap (se [Brokort, 7.3](#)). Nationellt nummer är det som bevisar medborgarskap i Jordanien, ett tiosiffrigt nummer som framgår av de flesta officiella handlingar som utfärdas i Jordanien. Palestinier på Västbanken har i många fall haft jordanskt medborgarskap, men framtogs medborgarskap 1988, då de istället fick temporära jordanska pass (T-pass) utfärdade på fem år, utan nationellt nummer.

Palestinier med medborgarskap kan vara flyktingregistrerade hos UNRWA medan palestinier utan medborgarskap kan sakna UNRWA:s flyktingregistrering eftersom UNRWA:s flyktingdefinition inte påverkas av huruvida en palestinier har medborgarskap eller inte i ett annat land (se mer under [UNRWA-registrering och bistånd, 4.1](#)).²⁸⁴

7.2.1. Överföring av medborgarskap till barn och make

Jordanska kvinnor kan inte överföra medborgarskapet på utländsk make eller barn.²⁸⁵ Dessa behöver uppehållstillstånd i landet som måste förnyas årligen. Barn till jordansk far är automatiskt jordansk medborgare.²⁸⁶ Av medborgarskapslagen framgår att jordanska kvinnor kan överföra medborgarskapet till sina barn om fadern är statslös eller okänd.²⁸⁷ Flera källor beskriver dock att detta inte implementeras och att barn till statslös palestinsk far och jordansk mor i praktiken exkluderas från medborgarskap i Jordanien.²⁸⁸

²⁸³ Immigration and Refugee Board of Canada, *Palestine and Jordan: Passports issued to stateless Palestinians by the government of Jordan, including procedures, entitlements, differences between Jordanian passports issued to Jordanian nationals and those issued to stateless Palestinians; passports issued to Palestinians by the Palestinian Authority, including requirements and procedures, and entitlements*, 2015-10-29, <http://www.refworld.org/docid/5652e15c4.html> (hämtad 2018-09-10); Landinfo, 2010-09-23, s. 5 - 7.

²⁸⁴ Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-05-09.

²⁸⁵ Human Rights Watch (HRW), *"I just want him to live like other Jordanians" – Treatment of non-citizen children of Jordanian mothers*, 2018-04-24, <https://www.hrw.org/report/2018/04/24/i-just-want-him-live-other-jordanians/treatment-non-citizen-children-jordanian> (hämtad 2018-04-28); DFAT, s. 10.

²⁸⁶ Hashemite Kingdom of Jordan, 1954-01-01, artikel 9.

²⁸⁷ Ibid., artikel 3:4.

²⁸⁸ Legal Agenda, *Nationality and cases of statelessness in the Middle East and North Africa*, 2016, s.148, <http://www.legal-agenda.com/uploads/Eng%20Stateless%20Report%20.pdf> (hämtad 2018-03-26); UD, *Migrationsrelaterade frågor- Jordanien[åtkomstbegränsad]*, 2011-07-04, s. 7, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29344> (hämtad 2018-09-20); El Abed, 2018-05-12; HRW, 2018-04-24.

7.3. Brokort

År 1983 införde Jordanien färgkodade brokort som fungerade som gränspasseringskort för palestinier som reste mellan Jordanien och Västbanken över King Hussein/Allenby Bridge. De som ursprungligen var från Västbanken men som lämnat före 1 juni 1983 och nu levde inom Jordaniens gränser fick gula kort. De som år 1983 fortfarande bodde på Västbanken fick gröna kort. Palestinier i Jordanien utan familj eller egendom på Västbanken behövde inga kort. Tidigare hade också Gazapalestinier försetts med blåa kort för att resa över King Hussein/Allenby Bridge.²⁸⁹ Kortens färg skulle senare, efter år 1988, bli avgörande för fortsatt medborgarskap för palestinier i Jordanien.²⁹⁰

7.4. Förlust av jordanskt medborgarskap

Fram till 1988 fick palestinier bosatta på Västbanken jordanska medborgarskap. Men 1988 avsade sig Jordanien sina anspråk på Västbanken och därmed förändrades också Västbankspalestiniernas legala status. Brokortens färg blev avgörande för vem som fick behålla jordanskt medborgarskap. De som hade gula kort (Västbankspalestinier som hade flyttat till Jordanien) fick behålla medborgarskapet, medan de som hade gröna kort (palestinier bosatta på Västbanken) blev framtagna medborgarskapet. Ca en miljon palestinier blev i och med detta statslösa under israelisk ockupation på Västbanken. De hade inte längre rätt till jordansk familjebok och när deras permanenta jordanska pass gick ut fick de istället temporära jordanska T-pass (numera utfärdade på fem år) utan nationalitetsnummer. Sedan 1995 utfärdar den Palestinska myndigheten egna resedokument och de flesta palestinier på Västbanken har idag pass utfärdade av dem, och endast personer med band till Jordanien har behållit det jordanska temporära resedokumentet och det gröna brokortet som indikerar att de är permanent bosatta på Västbanken.²⁹¹

Under 2000-talet har också tusentals palestinier med gula kort blivit framtagna medborgarskapet på ett för den enskilde godtyckligt sätt, då det inte står uttryckt i lagen.²⁹² Anledningarna till varför detta skedde är oklara men det verkar som att en del PA- eller PLO-anställda varit föremål för detta, eller personer som också tidigare har förlorat uppehållsrätt på Västbanken på grund av att de har varit utanför området för länge (en tidigare praxis av Israel, innan Osloavtalet, Lifos anmärkning. Se mer under [Palestina, Uppehållsrätt, 5.1](#)).²⁹³

²⁸⁹ El Abed, 2004.

²⁹⁰ ARDD-Legal aid.

²⁹¹ Oroub El Abed, "Illegal residents in Jordan: stateless persons, illegal migrants and refugees", i *Statelessness and Nationality Discrimination in the Middle East and North Africa*, 2012,

http://www.academia.edu/6226404/Illegal_Residents_in_Jordan_stateless_persons_illegal_migrants_and_refugees (hämtad 2018-10-25).

²⁹² Hashemite Kingdom of Jordan, *Law No. 6 of 1954 on Nationality (last amended 1987)*, 1954-01-01, kap.5, artikel 18, <http://www.refworld.org/docid/3ae6b4ea13.html> (hämtad 2018-09-02).

²⁹³ ARDD-Legal aid.

Förlust av medborgarskap har varit vanligast mellan 2000–2012.²⁹⁴ Bruket att frånta jordanskt medborgarskap från palestinier har alltså minskat på senare år, dock kan man inte vara säker på att det har upphört helt, då rutinerna för det inte har offentliggjorts.²⁹⁵ Australiensiska UD skriver 2015 att det var en låg risk för att jordanska medborgare skulle förlora sitt medborgarskap, och att premiärministern sedan 2012 måste godkänna fråntagandet.²⁹⁶

Några som också rapporteras riskera att bli av med sitt medborgarskap är palestinier med jordanskt medborgarskap som flytt från Syrien.

7.5. Pass

Alla palestinier som var bosatta i Jordanien mellan 20 december 1949 och år 1954, då den jordanska medborgarskapslagen antogs, räknas som jordanska medborgare. Jordanska pass till palestinier som är jordanska medborgare utfärdas på samma sätt som till övriga jordanier.

Västbankspalestinier erhöll jordanska hemlandspass mellan år 1950 och 1988 men har efter 1988 erhållit T-pass.²⁹⁷

7.5.1. Temporära pass (T-pass)

Jordanska temporära pass, så kallade T-pass, innehas både av Västbankspalestinier och av palestinier som ursprungligen kom från Gaza till Jordanien (ca år 1967) och som idag är bosatta där.²⁹⁸ Palestinier bosatta på Västbanken med gröna kort och som blev av med det jordanska medborgarskapet 1988 har därefter kunnat få femåriga temporära jordanska pass utan nationellt ID-nummer.²⁹⁹ Ett år efter ankomsten till Jordanien 1967 kunde Gazapalestinierna byta ut sina egyptiska resedokument till ettåriga, senare tvååriga och, sedan februari 2017, femåriga temporära pass utan nationellt nummer.³⁰⁰

Passet har ett serienummer som inleds av bokstaven T följt av sex siffror och används för att resa.³⁰¹ Personer som ansöker om dessa pass måste visa att de inte har ett pass eller medborgarskap i annat land. Detta görs vanligen genom ett signerat papper med ett uttalande om att så inte är fallet. Passet

²⁹⁴ Oroub El Abed, forskare och författare, telefonintervju, 2018-05-12.

²⁹⁵ Ibid.; Landinfo, *Respons Jordan: Lösning fra statsborgerskap*, 2017-04-24, s. 2 – 4, https://landinfo.no/asset/3548/1/3548_1.pdf (hämtad 2018-09-02).

²⁹⁶ DFAT, s. 10.

²⁹⁷ Landinfo, *Palestinerne i Jordan - Statsborgerskap og reisedokumenter*, 2010-09-23, s. 5 & 7 – 8, https://landinfo.no/asset/1406/1/1406_1.pdf (hämtad 2018-01-09).

²⁹⁸ Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-05-09.

²⁹⁹ Landinfo, 2010-09-23, s. 6.

³⁰⁰ El Abed, 2018-05-12; Jordan Times, *Validity of Gazans' temporary passports extended to 5 years*, 2017-02-22, <http://www.jordantimes.com/news/local/validity-gazans%E2%80%99-temporary-passports-extended-5-years> (hämtad 2018-04-13).

³⁰¹ Keesing Document Checker, *Jordan - JOR - temporary travel document for aliens* [åtkomstbegränsad], <https://lifosintern.migrationsverket.se/externa-tjanster/keesing-documentchecker.html> (hämtad 2018-04-19); Landinfo, 2010-09-23 s. 6.

ser enligt uppgifter från 2015 i övrigt likadant ut som det jordanska hemlandspasset.³⁰²

T-passen kan sökas från passkontor på Västbanken eller på jordanska ambassader och konsulat utomlands. Ansökan sker personligen eller via en släkting i första ledet som officiellt representerar den sökande. Om en person söker för första gången ska bevis för den sökandes nationalitet och hemvist framläggas. Vidare krävs godkänd säkerhetsklarering, två kopior av nytagna färgfoton, giltigt brokort och själva ansökan för en Västbankspalestinier. För en Gazapalestinier krävs bevis för hemvist sedan 1974, ett certifikat från domstol som visar att personen inte har begått brott, ett bevis på personens identitet samt tre passfoton i färg.³⁰³

T-pass kan förnyas på jordanska ambassader utomlands men kräver klarering från jordansk säkerhetstjänst. Om passet varit utgången i mer än två år behövs ett godkännande från inrikesministeriet för att få ett nytt.³⁰⁴

Palestinier bosatta på Västbanken med temporära jordanska pass är inte jordanska medborgare. De har inte heller automatiskt uppehållstillstånd men kan besöka Jordanien visumfritt i 30 dagar eller ansöka om tillstånd för längre vistelser.³⁰⁵ De kan få temporära uppehållstillstånd om de har en anledning, såsom ett arbete eller universitetsstudier.³⁰⁶ Vidare behövs ett ”statement of no objection” (*adam mumaana*) från jordanska inrikesministeriet, som ges efter att man säkerställt att denne inte kommer att förlora sitt israeliska uppehållstillstånd på Västbanken.³⁰⁷

För palestinier i Jordanien från Gaza med T-pass, tjänar passet som ett temporärt uppehållstillstånd och resedokument som möjliggör för bäraren att resa ut ur Jordanien och komma tillbaka.³⁰⁸ Gazapalestinierna behöver därmed inget ytterligare uppehållstillstånd.³⁰⁹ Bärare av temporära jordanska pass betraktas som utlänningar, får inte familjebok utfärdad, får inte arbeta i den offentliga sektorn, får inte äga fastigheter, och betalar höga avgifter för exempelvis sjukvård och högre utbildning.³¹⁰

En palestinier från Västbanken som ansöker om ett femårigt T-pass kan göra det via passkontor på Västbanken eller från jordanska ambassader

³⁰² Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-05-09.

³⁰³ Ibid.

³⁰⁴ Landinfo, 2010-09-23, s. 6; Immigration and Refugee Board of Canada, 2015-10-29.

³⁰⁵ Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-05-09.

³⁰⁶ El Abed, 2004.

³⁰⁷ Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-05-09; DFAT, s. 8.

³⁰⁸ El Abed, 2012.

³⁰⁹ El Abed, 2018-05-12; Jordan Times, 'No residency permits required for Gazans with temporary passports', 2016-01-23,

<http://www.jordantimes.com/news/local/no-residency-permits-required-gazans-temporary-passports%E2%80%99> (hämtad 2018-03-14).

³¹⁰ Identity Center, *Policy Paper: The 1988 Disengagement Regulations and Their Effects on Identity and Participation in Jordan*, 2014, <http://identity-center.org/en/node/273> (hämtad 2018-04-16).

utomlands. Personen får inte heller ha ett palestinskt pass utfärdat av PA. Vidare krävs bevis på uppehållsrätt i Palestina om det är ett förstagångspass, giltigt grönt brokort och säkerhetsklarering.³¹¹ Kostnaden var tidigare 50 jordanska dinarer (drygt 600 SEK) för ett förstagångspass och 25 (300 SEK) för förnyelse men detta ändrades år 2017 till 200 dinarer (ca 2500 SEK) för att förnya pass.³¹² Den sänktes sedan till 100 dinarer (1250 SEK).³¹³ Nya uppgifter från september 2018 gör gällande att den jordanska regeringen sänkt passavgifterna för palestinier i Jerusalem (från 200 dinarer till 50), och gör det nu möjligt för Jerusalembor att ansöka från staden vilket tidigare inte varit möjligt.³¹⁴

Av all information att döma, verkar T-passen för Västbanksbor och Gazapalestinier se likadana ut. Lifos har dock inte kunnat hitta information som beskriver detta. I de källor som redogör för passen beskrivs inte heller att det skulle finnas en skillnad, förutom att deras giltighet tidigare varierade men så är inte fallet idag. Kraven på dokumentation vid utfärdande ser dock lite olika ut för Västbanks- och Gazapalestinier. För vidare detaljer se [Immigration and Refugee Board of Canada](#), som beskriver utfärdandeprocessen för jordanska temporära pass för både Västbankspalestinier och Gazapalestinier i en rapport från 2015.³¹⁵

7.6. Uppehållstillstånd

Uppehållstillstånd regleras i *Law No. 24 of 1973 on Residence and Foreigners' Affairs*. Av lagen framgår att uppehållstillstånd kan ges till den som har ett arbetskontrakt inom ett yrke som jordanier inte kan utöva, till personer med stabil och legal inkomst, till personer som investerar kapital i landet, till personer med exceptionella kunskaper som inte finns i landet, till diplomater eller anställda vid beskickningar, till funktionshindrade eller minderåriga vars enda försörjare finns i landet, eller till studenter som kommit in på jordanskt universitet.³¹⁶ Man kan också få uppehållstillstånd genom att som kvinna vara gift med en jordansk man.³¹⁷

Utländsk make till jordansk kvinna behöver uppehållstillstånd i Jordanien. Barn med utländska föräldrar eller utländsk far och jordansk mor behöver också uppehållstillstånd för att kunna bo i Jordanien. Personer upp till 16 års

³¹¹ Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-05-09; Landinfo, 2010-09-23, s. 7 - 9.

³¹² Jordan Times, 'Gov't to lower renewal fees of Gazans' two-year passports', 2017-02-23, <http://www.jordantimes.com/news/local/gov%E2%80%99t-lower-renewal-fees-gazans%E2%80%99-two-year-passports%E2%80%99> (hämtad 2018-09-20).

³¹³ Jordan Times, 2017-02-22.

³¹⁴ Al Monitor, *Jordan takes steps to support Jerusalem's Palestinians*, 2018-09-19, https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/09/jordan-passports-palestinians-jerusalem.html?utm_campaign=20180919&utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_term=Daily%20Newsletter (hämtad 2018-09-20).

³¹⁵ Immigration and Refugee Board of Canada, 2015-10-29. Dock är uppgifterna om kostnad gamla.

³¹⁶ Hashemite Kingdom of Jordan: *Law No. 24 of 1973 on Residence and Foreigners' Affairs*, 1973-01-01, artikel 26 a-g, <http://www.refworld.org/docid/3ae6b4ed4c.html> (hämtad 2018-04-12).

³¹⁷ Landinfo, 2015, s. 2.

ålder, eller så länge de försörjs av föräldrar med uppehållstillstånd, kan dock få uppehållstillstånd genom att vara just försörjda och därmed ha en säker inkomst.³¹⁸ Efter 16 års ålder ansöker de själva om uppehållstillstånd.³¹⁹ Barn till jordansk far är automatiskt jordansk medborgare och behöver inget uppehållstillstånd.³²⁰

Palestinier i Jordanien kan också ha ett uppehållskort (*residence card*), som är en handling som används för att underlätta byråkratin i vardagliga inrikesärenden som bankärenden, statliga ärenden osv.³²¹ I övrigt tjänar T-passet som uppehållstillstånd för Gazapalestinier (se [Temporära pass, 7.5.1](#)).

7.7. Speciella identitetskort för barn till jordansk mor

2014 beslutade Jordanien att ge barn till jordansk moder och utländsk far tillgång till vissa ekonomiska och sociala rättigheter, såsom gratis skola, subventionerad sjukvård, lättnader i tillgång till jobb och körkort samt möjlighet att äga bostad som annars endast är förbehållet medborgare. För att få tillgång till denna service måste sökande inneha speciella ID-kort. För att få dessa ID-kort ska sökande bevisa relationen till modern, att modern har bott i Jordanien i fem år och att barnet bor i Jordanien.³²² 2017 distribuerades tiotusentals sådana speciella ID-kort av civilstatuskontoren en flera källor rapporterar att reformerna inte har fullföljts ordentligt.³²³ HRW skriver 2018 att många barn till jordanska mödrar ändå inte lyckas skaffa detta speciella ID-kort, då det också krävs att personen lägger fram flera nödvändiga dokument som kan vara komplicerade och dyra att införskaffa, såsom pass från faderns hemland, uppehållstillstånd, arbetstillstånd, födelsebevis och klarering från säkerhetstjänsten.³²⁴

³¹⁸ Hashemite Kingdom of Jordan, 1973-01-01, artikel 26 b; Landinfo, *Jordan: Oppholdstillatelse i familiegjenforening*, 2015-11-26, s. 2 – 3, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36317> (hämtad 2018-04-12).

³¹⁹ Hashemite Kingdom of Jordan, 1973-01-01, artikel 25.

³²⁰ Ibid., artikel 9.

³²¹ El Abed, 2018-05-12; I jordanska statens e-portal beskrivs hur Gazapalestinier skaffar uppehållskort: Hashemite Kingdom of Jordan, *Issuing temporary residency cards instead of damaged for the Gazan people who residents in the Jordan*, odaterad, https://jordan.gov.jo/wps/portal/Home/GovernmentEntities/Ministries/MinistryServiceDetails_en/ministry%20of%20interior/civil%20status%20and%20passports%20department/services/issuing%20temporary%20residence%20card%20instead%20of%20damaged%20for%20the%20people%20of%20gaza%20strip%20who%20residents%20in%20the%20jordan?lang=en&content_id=com.ibm.workplace.wcm.api.WCM_Content/Issuing temporary residence card instead of damaged for The people of Gaza Strip who residents in the jordan/aa5282e4-3241-4061-ada6-51b237e220c8/PUBLISHED (hämtad 2018-05-18).

³²² Jordan Times, *Special ID-cards be issued to children of Jordanian women married to foreigners*, 2016-03-27, <http://ftp.jordantimes.com/news/local/special-id-cards-be-issued-children-jordanian-women-married-foreigners> (hämtad 2018-03-26).

³²³ HRW, 2018-04-24; UN Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW), *Concluding observations on the sixth periodic report of Jordan*, 2017-03-09, s. 11 f., <http://www.refworld.org/docid/596f495b4.html> (hämtad 2018-03-26); US Department of State, 2017-03-03.

³²⁴ HRW, 2018-04-24.

Av det speciella ID-kortets framsida framgår: namn, serienummer, medborgarskap, kön, födelseplats, födelsedatum och giltighetsdatum. Information som framgår av kortets baksida är: moderns nationalitetsnummer, vistelseort samt utfärdandeort.³²⁵

7.8. In- och utresa

Palestinier med jordanskt medborgarskap och därmed jordanskt nationellt ID-nummer har samma rättigheter som andra jordanska medborgare. Om de har familj eller egendom på Västbanken behöver de vid Allenby/King Hussein Bridge ett gult gränspasserkort utfärdat av Jordanien, där deras övergång till Västbanken och tillbaka noteras.³²⁶

Gazapalestinier bosatta i Jordanien, utan nationellt ID-nummer, med två- eller (sedan 2017) femåriga temporära jordanska pass/resedokument, kan resa in i Jordanien med sitt dokument förutsatt att det fortfarande är giltigt och att de kan identifiera en borgensman i Jordanien.³²⁷ Deras dokument möjliggör för dem att resa utanför Jordanien (om något annat land skulle ge dem visum) och fastställer att de är bosatta i Jordanien.³²⁸

Palestinier registrerade på Västbanken som innehar ett jordanskt femårigt T-pass, kan resa in och ut ur Jordanien via Allenby Bridge tillsammans med ett grönt gränspasserkort. Detta utfärdas på den jordanska sidan av gränsovergången Allenby/King Hussein Bridge, och övergången noteras av jordanska myndigheter på kortet.³²⁹ Flera källor beskriver att de vid inresa till Jordanien också kan behöva ett "statement of no objection" från jordanska inrikesdepartementet, som ges efter att det säkerställts att palestinern ifråga inte förlorar sitt israeliska uppehållstillstånd.³³⁰ De kan uppehålla sig i Jordanien i upp till en månad åt gången.³³¹ Efter det behöver de ett uppehållstillstånd.³³² Det går att förnya utgångna T-pass utomlands men att kostnaden är högre. För närvarande kostar det 400 USD (ca 3500 SEK) istället för de 200 jordanska dinarer det annars kostar (ca 2500 SEK).

³²⁵ Initierad källa, 2018-08-12.

³²⁶ DFAT, s. 8.

³²⁷ Immigration and Refugee Board of Canada, 2015; Al-Quds Center for Political Studies, *Listening to Palestinian Refugees/Displaced persons in Jordan: Perceptions of their political and socio-economic status*, 2014-01, s. 26, http://www.academia.edu/6485941/LISTENING_TO_PALESTINIAN_REFUGEES_DISP_LACED_PERSONS_IN_JORDAN_PERCEPTIONS_OF THEIR POLITICAL AND SOCIO-ECONOMIC STATUS (hämtad 2018-10-25). [betaltjänst].

³²⁸ Al-Quds Center for Political Studies, s. 24.

³²⁹ UD, *Rutiner kring verkställigheter till Jordanien och Västbanken* [åtkomstbegränsad], 2009-04-29, s. 4 – 5, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=20847> (hämtad 2018-09-20).

³³⁰ DFAT, s. 8; Al-Quds Center, s. 26.

³³¹ Immigration and Refugee Board of Canada, 2015.

³³² Al-Quds Center, s. 26; Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-05-09; DFAT, s. 8.

En sådan ansökan om förlängning skickas till inrikesministeriet i Jordanien för beslut.³³³

Information från september 2018 gör gällande att Saudiarabien ska sluta att utfärda visum för inresa till palestinier som har jordanska T-pass. Se mer under [Saudiarabien, In- och utresa, 13.4.5](#).

7.8.1. Palestinska flyktingar från Syrien

Sedan april 2012 och officiellt från januari 2013 har palestinier från Syrien nekats att komma in i Jordanien.³³⁴ Enligt HRW har i princip palestinier från Syrien med jordanskt medborgarskap kunnat komma in, men även dessa har i vissa fall nekats och fråntagits medborgarskapet om deras dokument varit utgångna och återsänts till Syrien.³³⁵ Palestinier som rest in illegalt i landet (med falska eller syriska dokument) från Syrien riskerar att deporteras tillbaka till Syrien.³³⁶

³³³ Palestinsk advokat 2, telefonintervju, 2018-10-18; UD, 2009-04-29, s. 2 – 3.

³³⁴ OHCHR, Human Rights Committee, *List of issues in relation to the fifth periodic report of Jordan*, 2017-04-11, s. 14, http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR/C/JOR/Q/5&Lang=en (hämtad 2018-03-16); Human Rights Watch (HRW), *Not welcome – Jordans treatment of palestinians escaping Syria*, 2014-08-07, <https://www.hrw.org/report/2014/08/07/not-welcome/jordans-treatment-palestinians-escaping-syria> (hämtad 2018-03-16).

³³⁵ HRW, 2014; United States Department of State, *2016 Country Reports on Human Rights Practices - Jordan*, 2017-03-03 <http://www.refworld.org/docid/58ec8a1c13.html>

³³⁶ HRW, 2014.

8. Libanon

I samband med upprättandet av staten Israel år 1948 och det påföljande kriget flydde ca 100 000 palestinier till Libanon.³³⁷ Ytterligare palestinska flyktingar kom efter Suezkrisen 1956 och efter sexdagarskriget 1967 samt runt 1970-71 efter att ha blivit förvisade från Jordanien efter den s.k. Svarta septemberkrisen.³³⁸ Många palestinier tvingades även att lämna Libanon under det libanesiska inbördeskriget 1976–1991, bl.a. i samband med att PLO-ledningen med följe tvingades lämna landet år 1982.³³⁹ Det senaste större inflödet av palestinska flyktingar till Libanon har varit palestinier som flytt Syrien sedan 2011.³⁴⁰

En befolkningsräkning gjord år 2017 visar på siffran 175 000 palestinska flyktingar i Libanon. Av dessa bor 45 procent i något av de 12 palestinska flyktinglägren. Denna befolkningsräkning visar på lägre siffror än uppskattningar som gjorts tidigare samt lägre siffror än UNRWA:s registreringar. UNRWA hade år 2016 ca 500 000 palestinska flyktingar registrerade i Libanon (som framgår nedan, är dock inte alla palestinier i Libanon registrerade hos UNRWA).³⁴¹ Diskrepansen förklaras bl.a. av att UNRWA förlitar sig på att palestinerna själva rapporterar in förändringar, t.ex. dödsfall.³⁴² Många av de UNRWA-registrerade palestinerna verkar också ha lämnat Libanon.³⁴³

Den främsta anledningen till att många palestinier har lämnat landet är troligen de palestinska flyktingarnas svåra situation i Libanon. Flyktinglägren, som en stor andel av flyktingarna bor i, har en låg levnadsstandard, är tätbefolkade och har en otillräcklig infrastruktur med

³³⁷ Landinfo, *Temanotat: Palestinierne i Libanon: Registering og identitetsdokumenter*, 2010-09-22, s. 5, https://landinfo.no/asset/1405/1/1405_1.pdf (hämtad 2018-05-21).

³³⁸ Efter att Israel okuperat Västbanken år 1967 flyttade PLO sitt högkvarter till Jordanien. Palestinska *fedayeen* (gerillakrigare) från flera PLO-fraktioner (däribland al-Fatah, DFLP och PFLP) opererade därefter också från baser i landet. Med tiden kom PLO alltmer att verka som en ”stat i staten” och som en omstörtande utmanare mot det hashemitiska kungadömet, särskilt i samband med den s.k. svarta september-krisen 1970-71. Efter ett par attentatsförsök mot Kung Hussein och att bl.a. PFLP utfört en rad spektakulära flygplanskapningar, utbröt en serie stridigheter mellan den jordanska armén och PLO (som under en fas även fick stöd av den syriska armén/den palestinska lydmilisen PLA), vilket sedermera sammantaget ledde till att PLO, dess gerillakrigare och deras familjer förvisades ur Jordanien till Syrien och Libanon. (Lifos kommentar; jfr t.ex., Britannica, *Jordan*, <https://www.britannica.com/place/Jordan/From-1967-to-civil-war>, (hämtad 2018-05-28); Bundeszentrale für politische Bildung, *Länderprofile Migration: Daten – Geschichte – Politik, Second class refugees: Palestinians in Lebanon*, 2016-08-31, <http://www.bpb.de/gesellschaft/migration/laenderprofile/233349/palestinians-in-lebanon>, hämtad 2018-05-28).

³³⁹ Badil, 2015-02, s. 10; Lifos landanalytiker.

³⁴⁰ Bundeszentrale für politische Bildung.

³⁴¹ UNHCR, *The Situation of Palestinian Refugees in Lebanon*, 2016-02, s. 2, <http://www.refworld.org/pdfid/56cc95484.pdf> (hämtad 2018-05-21).

³⁴² Bundeszentrale für politische Bildung.

³⁴³ Haaretz, *Lebanon Census Finds Number of Palestinian Refugees Only a Third of Official UN Data*, 2017-12-25, <https://www.haaretz.com/israel-news/lebanon-census-finds-number-of-palestinian-refugees-only-a-third-of-official-un-data-1.5629560> (hämtad 2018-05-21).

avseende på elektricitet, vatten och avlopp. Ankomsten av tiotusentals palestinska flyktingar från Syrien har ytterligare påverkat levnadsvillkoren i lägren då ännu fler personer samsas om små resurser.³⁴⁴

Sedan 1969 års så kallade Kairoöverenskommelser mellan PLO och den libanesiska staten, har de palestinska lägren i Libanon i praktiken haft en form av självstyre, och de palestinska grupperingarna kontrollerar även säkerheten i lägren. Traditionellt har PLO-fraktionerna, med al-Fatah i spetsen, dominerat lägren i de södra delarna av landet medan mer Syrienvänliga/-styrda palestinska fraktioner inom Alliance of Palestinian Resistance Forces dominerat lägren i de norra delarna av landet samt Bekaa. Säkerhetssituationen i lägren är periodvis instabil och miljön generellt osäker. Skärmytslingar uppkommer med jämna mellanrum mellan olika grupperingar, vilket också drabbar civila. Under de senaste åren har säkerhetssituationen i främst Ain el-Hilweh (Saida), Burj el-Barajneh (Beirut) och Baddawi (Tripoli) varit särskilt instabil på grund av konkurrerande lägerkommittéer och ungdomsrörelser (främst i Baddawi), och mer påtagliga inslag av extremism (främst i Ain el-Hilweh).³⁴⁵ Den libanesiska armén och säkerhetsstyrkorna avstår generellt från att gå in i lägren.³⁴⁶ De bevakar dock in- och utgångar via militära kontrollpunkter där de kontrollerar fordon och personers identitet.³⁴⁷ Säkerhetskommittéerna kan dock driva en form av förvar i lägren. Det händer också att man lämnar över personer till libanesiska styrkor för arrest.³⁴⁸

Palestinierna är begränsade på arbetsmarknaden och förbjuds att verka i över 30 olika yrken inom bl.a. medicin, juridik, ingenjörskonst, utbildning, jordbruk och fiske.³⁴⁹ De måste även ha arbetstillstånd för andra yrken vilket innebär en lång administrativ process i Libanon. Därför arbetar många palestinier i låglönejobb i den informella sektorn.³⁵⁰ Diskrimineringen mot palestinierna på arbetsmarknaden är stor och därför är deras tillgång till jobb

³⁴⁴ UNHCR, feb. 2016, s. 2 – 3.

³⁴⁵ UNRWA Lebanon Field Office, möte i Beirut, 2017-05-12. Avseende de fraktioner som ingår i (den Syrien-/Iran-/Hizbollahlierade) Alliance of Palestinian Resistance Forces, se t.ex. Lifos, *Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst*, 2017-05-30, st. 2.1.3 och 4.1, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39733> (hämtad 2018-10-12).

³⁴⁶ Innan 2007 års strider mellan extremistgruppen Fatah al-Islam och den libanesiska armén i Nahr el-Bared (Tripoli), hade den lokala (prosyrisk) lägerkommittén underlåtit att arresteras och överlämna eftersökta extremister, vilket ledde till den, i modern tid, första större interventionen av libanesiska styrkor i ett palestinskt flyktingläger i Libanon – och sedermera till omfattande internflykt samt att Nahr el-Bared i princip jämnades med marken. I sammanhanget hade PLO/al-Fatah gett sitt stöd till den libanesiska arméns intervention, och samtidigt anklagat den lokala lägerkommittén för stöd till extremistiska element (UNRWA Lebanon Field Office, 2017-05-12).

³⁴⁷ UNHCR, feb. 2016, s. 4 – 5, 17 – 18.

³⁴⁸ UNRWA Lebanon Field Office, möte i Beirut, 2017-05-12.

³⁴⁹ UNHCR, feb. 2016, s. 5; New York Times, *Lebanon's Palestinian Refugees Resist from the Sidelines*, 2017-12-17, <https://www.nytimes.com/2017/12/17/world/middleeast/lebanon-palestinians-jerusalem-trump.html> (hämtad 2018-05-21).

³⁵⁰ UNHCR, feb. 2016, s. 4 – 9.

än mer begränsad än den begränsningen som förbudet mot vissa yrken utgör.³⁵¹

Två tredjedelar av de palestinska flyktingarna lider av fattigdom eller extrem fattigdom och år 2015 beräknades det att 52,5 procent av de palestinska flyktingarna i Libanon (palestinska flyktingar från Syrien inte inräknade) var arbetslösa. De palestinska flyktingarna i Libanon har inte heller tillgång till Libanons allmänna sjukvård och är därför beroende av den sjukvård som UNRWA eller icke vinstdrivande organisationer, såsom palestinska röda halvmånen, erbjuder. Palestinska flyktingar är också hänvisade till UNRWA:s skolor eller privatskolor eftersom de inte heller har tillgång till de libanesiska statliga skolorna.³⁵² De kan inte heller köpa eller äga egendomar.³⁵³

8.1. Palestiniernas legala status i Libanon

Enligt libanesisk lag anses palestinier vara utlänningar. De behandlas ofta sämre än andra utlänningar dock.³⁵⁴ Sedan år 1959 finns ett statligt organ som hanterar de palestinska flyktingarna, *Department of Palestinian Refugees Affairs* (DAPR), som är en del av inrikesministeriet.³⁵⁵ De ansvarar för registreringar³⁵⁶ av t.ex. födslar, äktenskap, skilsmässor, dödsfall och bostadsadress samt utfärdar de flesta dokument.³⁵⁷ De utfärdar dock inte resedokument (vilket *General Security* ansvarar för).³⁵⁸ På senare tid har namnet ändrats till *General Directorate of Politics and Refugees* men med samma förkortning.³⁵⁹

Palestinierna i Libanon kan i huvudsak delas in i fyra kategorier:

1. Palestinska flyktingar som är registrerade hos UNRWA och de libanesiska myndigheterna;

³⁵¹ Home Office, *Country Policy and Information Note Lebanon: Palestinians*, 2018-06, s. 39, [https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/718557/Lebanon - Palestinians in Lebanon - CPIN_v1.0_June_2018_External.pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/718557/Lebanon_-_Palestinians_in_Libanon_-_CPIN_v1.0_June_2018_External.pdf) (hämtad 2018-10-25).

³⁵² UNHCR, feb. 2016, s. 4-9; Home Office, 2018-06, s. 39.

³⁵³ United States Department of State, *2014 Country Reports on Human Rights Practices - Lebanon*, 2015-06-25, tillgänglig genom: <http://www.refworld.org/docid/559bd55a12.html>, (hämtad 2018-05-23).

³⁵⁴ Centre for Refugees Rights/Aidoun (CRR), *Palestinian Refugees' Rights Series (5): Undocumented Palestinians in Lebanon (Non-ID Refugees)*, 2014, s. 4, <http://www.aidoun.org/en/wp-content/uploads/2014/01/No-ID-E.pdf> (hämtad 2018-05-24).

³⁵⁵ UNHCR, feb. 2016, s. 2.

³⁵⁶ En flyktings registrering hos DAPR tas endast bort om: 1. flyktingen dör och säkerhetstjänsten (General Security) ber om att registreringen ska tas bort efter personens död, 2. Flyktingen får medborgarskap i ett tredje land, 3. Om flyktingen ansöker om att få sin registrering borttagen. UNHCR, feb. 2016, s. 4.

³⁵⁷ Landinfo, 2010-09-22, s.9.

³⁵⁸ Ibid.

³⁵⁹ Lebanese Palestinian Dialogue Committee (LPDC), *Palestinian refugee*, <http://www.lpdc.gov.lb/palestinian-refugee/2/en> (hämtad 2018-05-24); Lebanese General Security, General Directorate of General Security, *A new travelling document*, <http://www.general-security.gov.lb/en/posts/151> (hämtad 2018-05-24).

2. Palestinier som inte är registrerade hos UNRWA men är registrerade hos de libanesiska myndigheterna;
3. Palestinska flyktingar utan identitetshandlingar som varken är registrerade hos UNRWA eller hos de libanesiska myndigheterna ("Non-ID Palestinians");
4. Palestinska flyktingar från Syrien som har kommit till Libanon från år 2011.³⁶⁰

8.1.1. Registrerade palestinier

Den första gruppen är den största och utgörs framförallt av palestinier som kom till Libanon 1948 och deras efterkommande och är registrerade både hos UNRWA och hos de libanesiska myndigheterna. I den andra gruppen återfinns huvudsakligen palestinier som kom till Libanon senare än 1948, främst efter 1967, och som därmed inte kom in under UNRWA:s definition av en Palestinaflykting. De är därmed inte UNRWA-registrerade men dock registrerade hos de libanesiska myndigheterna.

8.1.2. Oregistrerade palestinier

Den tredje gruppen utgör ca 3000 – 5000 personer som varken är registrerade hos UNRWA eller hos de libanesiska myndigheterna och som generellt saknar libanesiska handlingar. De började anlända till Libanon på 1960-talet.³⁶¹ Den libanesiska staten accepterar att dessa palestinier de facto bor i Libanon men anser dem vara illegala i landet.³⁶²

De utgör inte en homogen grupp i sig utan kan delas in i flera olika kategorier. Bl.a. rör det sig om palestinier med jordanska dokument som inte kunnat återvända till Jordanien; personer från Gaza med identitetshandlingar som utfärdats av egyptiska myndigheter och som inte har uppehållsrätt i Egypten och ej heller kan återvända till Gaza; palestinier med irakiska ID-handlingar som lämnat Irak; palestinier som lämnat Västbanken och Gaza sedan den israeliska ockupationens början 1967.³⁶³ Det rör sig också om makar till UNRWA-registrerade palestinska kvinnor eller libanesiska kvinnor.³⁶⁴ De flesta ska ha kommit i samband med att PLO tvingades ut ur Jordanien 1971.³⁶⁵ Libanon och PLO hade ett avtal (Kairo-avtalen) varför dessa personer inte såg behov av att formalisera sitt uppehåll i Libanon och registrerade sig därför inte. När Libanon sade upp Kairo-avtalen 1987 blev dessa personer illegala.³⁶⁶ Denna grupps rörelsefrihet är mycket begränsad och de har inte full tillgång till service

³⁶⁰ UNHCR, feb. 2016, s. 2.

³⁶¹ UNHCR, feb. 2016, s. 10-11; Middle East Eye, *Saudi Arabia bars Palestinian refugees in Lebanon from visiting Mecca*, 2018-10-17, <https://www.middleeasteye.net/Saudi-Arabia-ban-visa-Palestinian-pilgrimage-Mecca-Madina> (hämtad 2018-10-25).

³⁶² Centre for Refugees Rights/Aidoun (CRR), s. 3.

³⁶³ Ibid s. 5.

³⁶⁴ United States Department of States, *Country Report on Human Right Practices for 2017: Lebanon*, 2018-04, <https://www.state.gov/documents/organization/277497.pdf> (hämtad 2018-10-25).

³⁶⁵ US Department of State, 2015-06-25.

³⁶⁶ Landinfo, 2010-09-22, s. 8.

från UNRWA men erbjuds oftast hälsovård, utbildning och yrkesträning. De möter svårigheter när de ska registrera födsel, äktenskap, skilsmässa, dödsfall etc. och löper högre risk att bli arresterade på grund av att de saknar identitetshandlingar.³⁶⁷ (Se mer under [Identitetshandlingar, 8.6](#)).

Den palestinska ambassaden i Libanon har tidigare utfärdat pass (00-pass) till en del palestinier utan dokument i Libanon som heller inte var UNRWA-registrerade, för att underlätta för dem att resa, få visum och möjligt uppehålle i andra länder.³⁶⁸

8.1.3. Palestinier från Syrien i Libanon

Palestinska flyktingar från Syrien utgör idag ca 32 000, färre än för några år sedan på grund av att många har lämnat Libanon för andra länder.³⁶⁹ Ca hälften av dem bor i de palestinska flyktinglägren. Libanon har inte skrivit under 1951 års flyktingkonvention och erkänner officiellt därmed inte någon som flykting. Till en början var det relativt enkelt för de syriska flyktingarna att komma in i Libanon.³⁷⁰ I augusti 2013 introducerades inreserestriktioner för palestinier från Syrien och sedan maj 2014 har man slutat utfärda visum för palestinska flyktingar vid gränsen. Sedan dess tillåts endast inresa vid gränsen för de som har en avtalad tid på ambassaden i Libanon eller en flygbiljett tillsammans med ett visum till tredje land. Dessa är villkor som majoriteten av palestinerna inte kan uppfylla. Många av palestinerna från Syrien har därmed svårt att få en laglig uppehållsrätt i Libanon, varför många av dem riskerar att arresteras, att bötfällas och / eller att återsändas till Syrien.³⁷¹ På grund av deras illegala vistelse och avsaknad av dokumentation i Libanon och rädslan att bli deporterad eller arresterad, begränsas de syriska palestinernas rörelsefrihet och även deras möjligheter att tillgå assistans från UNRWA.³⁷²

En del av denna grupp har dock uppehållstillstånd. Libanesiska myndigheter (*General Security Office, GSO*) har gett dessa palestinier möjlighet att under vissa specifika tidsramar förnya sina uppehållstillstånd. Detta har periodvis varit gratis och under andra tillfällen kostat uppemot 200 USD (ca 1800 SEK). Det verkar dock som att denna avgift har tagits bort efter 2015. Många palestinier har inte velat förnya uppehållstillstånden av rädsla för att bli arresterade eller deporterade. Enligt uppgifter från norska flyktingrådet ska endast cirka 14 procent av palestinerna från Syrien ha giltiga uppehållstillstånd.³⁷³

³⁶⁷ UNHCR, feb. 2016, s. 10.

³⁶⁸ Middle East Eye, 2018-10-17.

³⁶⁹ Home Office, 2018-06, s. 24.

³⁷⁰ Institute on Statelessness and Inclusion (ISI), Norwegian Refugee Council (NRC), *Refugees from Syria in Lebanon*, 2015, <http://www.syrianationality.org/index.php?id=33> (hämtad 2018-05-21)

³⁷¹ UNHCR, feb. 2016, s. 12.

³⁷² Badil, 2015-02-01, s. 11 – 12.

³⁷³ Home Office, 2018-06, s. 21 – 22.

8.2. Medborgarskap

Palestinska flyktingar erhöll inte medborgarskap när de först kom till Libanon och blev därmed statslösa.³⁷⁴ Trots att många palestinier är födda och uppväxta i landet har det flesta fortsatt inte libanesiskt medborgarskap.³⁷⁵ Den libanesiska statens hållning är och har varit att man ”inte vill begränsa palestiniernas rättigheter att återvända till Palestina och de områden de fördrivits ifrån”.³⁷⁶ Palestinska kvinnor gifta med libanesiska män har dock blivit medborgare via sin make. Även en del kristna palestinier ska ha fått medborgarskap på 1950-talet för att man ville utjämna balansen mellan kristna och muslimer i Libanon.³⁷⁷ Majoriteten av alla palestinier är dock sunnimuslimer och att ge dem medborgarskap skulle påverka balansen mellan de olika religiösa grupperna i landet till sunnimuslimernas fördel, vilket är en ytterligare anledning till att den libanesiska staten ej ger palestinier födda i landet medborgarskap.³⁷⁸

Medborgarskapet i Libanon erhålls endast via fadern och inte via modern. Ett barn till en libanesisk mor och en statslös palestinsk far blir statslös.³⁷⁹ En palestinsk kvinna kan dock söka medborgarskap genom sin libanesiska man. Enligt vissa uppgifter är detta dock endast möjligt efter att paret har fått barn. Barn till dessa par blir därmed libanesiska medborgare.³⁸⁰

Det finns ett lagförslag om att även kvinnor ska kunna ge vidare sitt medborgarskap till sina barn och det återstår att se om det antas. Dock ska detta inte gälla om en kvinna gifter sig och får barn med en palestinier eller syrier.³⁸¹

Palestinier som har fått libanesiskt, eller ett annat lands, medborgarskap blir enligt uppgifter strukna ur de libanesiska registren över palestinska flyktingar.³⁸²

8.3. Födelseregistrering

Registrering av ett barn från en Palestinaflykting måste ske genom att familjen ansöker om registrering via ett registreringskontor. Familjen måste

³⁷⁴ Landinfo, 2010-05-21, s. 10.

³⁷⁵ Middle East Eye, *Lebanons nationality law set to change, but critics say doesn't go far enough*, 2018-04-03, <http://www.middleeasteye.net/news/lebanon-nationality-law-1732890336> (hämtad 2018-05-23).

³⁷⁶ Haaretz, 2017-12-25, Lebanese Palestinian Dialogue Committee (LPDC), *Lebanon Conducts first ever census of Palestinian refugees*, 2017-12-26, <http://www.lpdc.gov.lb/selected-articles/lebanon-conducts-first-ever-census-of-palestinian/401/en> (hämtad 2018-05-25).

³⁷⁷ Badil, *Survey of Palestinian Refugees and Internally Displaced Persons 2008-2009*, 2009-12-01, <http://www.badil.org/en/publication/survey-of-refugees.html> (hämtad 2018-05-24), Minority Rights Group, *Lebanon – Palestinians*, odaterad, <http://minorityrights.org/minorities/palestinians-3/> (hämtad 2018-05-23).

³⁷⁸ Bundeszentrale für politische Bildung.

³⁷⁹ US Department of State, 2015-06-25.

³⁸⁰ Middle East Eye, 2018-04-03; Home Office, 2018-06, s. 23.

³⁸¹ Middle East Eye, 2018-04-03.

³⁸² Landinfo, 2010-09-22, s. 6.

uppvisa födelseattest som visar att barnet är fött i Libanon. Om barnet är fött utanför Libanon måste familjen visa upp en födelseattest från det land barnet är fött i och detta måste certifieras av den libanesiska ambassaden i det landet, och av det libanesiska utrikesministeriet. Dokument kan skickas via den libanesiska ambassaden i landet till utrikesministeriet som kan vidarebefordra dem till DAPR. Finns det ingen libanesisk representation får palestinern vända sig till en beskickning i angränsande land (exempelvis till Egypten eller Jordanien för en palestinier i Gaza.).³⁸³

8.4. Uppehållstillstånd

Utlänningar är ålagda att ha uppehållstillstånd. Palestinska flyktingar med UNRWA-registrering och registrering hos de libanesiska myndigheterna, vilka utgör majoriteten av de palestinska flyktingarna i Libanon, har uppehållstillstånd utan tidsbegränsning.³⁸⁴ Palestinier som är registrerade hos de libanesiska myndigheterna men inte hos UNRWA får också samma typ av uppehållstillstånd.³⁸⁵

8.5. Libanesiska resedokument för palestinska flyktingar

Palestinska flyktingar som är registrerade hos de libanesiska myndigheterna kan ansöka om palestinska resedokument för att resa in och ut ur landet.³⁸⁶ Resedokument utfärdas även till fruar till palestinska flyktingar om äktenskapscertifikat uppvisas, även om frun inte bor i Libanon.³⁸⁷ De utfärdas av *General Directorate of General Security* (GS eller GSO när man hänvisar till kontoret som utfärdar dokumenten). Resedokumentet tillåter dem att resa in och ut ur Libanon.³⁸⁸

Enligt General Directorate of General Securitys hemsida krävs följande dokument för att ansöka om resedokument: ett identitetskort för den palestinska flyktingen i Libanon, ett utdrag som visar personens civilstånd som inte är äldre än tre månader, ett ransoneringskort från UNRWA alternativt en bekräftelse från UNRWA att personen inte är registrerad hos dem (eftersom olika giltighetstid för resedokumentet gäller i de olika fallen, Lifos anmärkning), fyra passfoton som vidimerats av borgmästaren eller motsvarande (*mukhtar*) och det gamla resedokumentet.³⁸⁹ För ett

³⁸³ Danish Immigration Service, *Stateless Palestinian Refugees in Lebanon*, okt. 2014, s. 41, <http://www.refworld.org/docid/558421344.html> (hämtad 2018-05-25).

³⁸⁴ Landinfo, 2010-09-22, s. 3-5.

³⁸⁵ UNHCR, feb. 2016, s. 10.

³⁸⁶ Ibid., s. 5.

³⁸⁷ Lebanese General Security, General Directorate of General Security, odaterad, *Essential requirements*, <http://www.general-security.gov.lb/en/posts/88> (hämtad 2018-05-24).

³⁸⁸ UNHCR, feb. 2016, s. 5.

³⁸⁹ Lebanese General Security, General Directorate of General Security, *A new travelling document*, odaterad, <http://www.general-security.gov.lb/en/posts/151> (hämtad 2018-05-24).

minderårigt barn krävs även godkännande för resan från föräldrar eller den lagliga förmyndaren samt ett resedokument från en av föräldrarna.³⁹⁰

Resedokumenten kunde tidigare utfärdas på upp till fem år beroende på palestinierens legala status.³⁹¹ Nu gäller, enligt General Securitys hemsida, att palestinier som är registrerade hos de libanesiska myndigheterna och hos UNRWA och som samtidigt har en akt hos General Security får resetillstånd giltigt i ett eller tre år. För att få ett treårigt resedokument måste man kunna visa upp ett ransoneringskort från UNRWA. De som endast är registrerade hos de libanesiska myndigheterna men inte hos UNRWA får ett resedokument som är giltigt i ett år.³⁹² Det ettåriga resedokumentet är enligt uppgifter av ett annat slag än det treåriga.³⁹³ Oregistrerade palestinier (*Non-ID Palestinians*) har inte möjlighet att erhålla ett libanesiskt resedokument.³⁹⁴ Palestinska flyktingar som är registrerade hos de libanesiska myndigheterna och som erhåller medborgarskap i ett annat land förlorar sitt libanesiska resedokument.³⁹⁵

Kostnaderna för ett ettårigt resedokument är 60 000 libanesiska pund (ca 350 SEK) och för ett treårigt 180 000 libanesiska pund (ca 1050 SEK).³⁹⁶

Det var tidigare ett problem att resedokumentet, till skillnad från det libanesiska passet, inte var maskinläsbart. Detta medförde att många länder inte accepterade det.³⁹⁷ Sedan den 1 november 2016 utfärdas biometriska pass till palestinier som resedokument.³⁹⁸ Det biometriska resedokumentet fungerar i stort sett som ett libanesiskt pass och har samma information i dem. De ger dock inte innehavaren samma rättigheter som en libanes har vid resa utomlands. Palestinier fortsätter dessutom att möta många hinder för att kunna resa, bl.a. behöver de visum till de flesta länder.³⁹⁹

8.6. Identitetshandlingar

Majoriteten av de palestinska flyktingarna i Libanon utfärdas blå ID-kort. De utfärdas för palestinska flyktingar som är registrerade av DAPR oaktat

³⁹⁰ Lebanese General Security, General Directorate of General Security, *Travel documents and transit passes*, odaterad, <http://www.general-security.gov.lb/en/posts/21> (hämtad 2018-05-24).

³⁹¹ UNHCR, feb. 2016, s. 5.

³⁹² Lebanese General Security, General Directorate of General Security, *A new travelling document*.

³⁹³ Centre for Refugees Rights/Aidoun (CRR), s. 3.

³⁹⁴ The Daily Star, *Biometric documents for Palestinians*, 2016-11-18, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2016/Nov-18/381825-biometric-documents-for-palestinians.ashx> (hämtad 2018-05-25).

³⁹⁵ Home Office, 2018-06, s. 59.

³⁹⁶ Lebanese General Security, General Directorate of General Security, *A new travelling document*.

³⁹⁷ UNHCR, feb. 2016, not 29.

³⁹⁸ Lebanese General Security, General Directorate of General Security, *The instructions related to biometric passports granted to Palestinian refugees in Lebanon*, odaterad, <http://www.general-security.gov.lb/en/posts/196> (hämtad 2018-05-24).

³⁹⁹ The Daily Star, 2016-11-18.

om de är registrerade hos UNRWA eller ej. På korten framgår det att personen är en Palestinaflykting i Libanon.⁴⁰⁰ Det krävs personlig inställelse för att ansöka om ID-kort. Kortet har inget utgångsdatum och kommer därför inte att ersättas förutom om personen ändrar sin civila status via giftermål, skilsmässa, dödsfall eller om fotot måste ersättas. Om ID-handlingen förloras ska det rapporteras till domstol i det område personen kommer ifrån samt få ett intyg på att ID-handlingen är förlorad för att kunna söka ett nytt.⁴⁰¹

Gällande palestinska flyktingar som varken är registrerade hos UNRWA eller hos de libanesiska myndigheterna, erhålls vanligtvis inte någon form av ID-dokument förutom ett kort som bevis på deras identitet som utfärdas av General Directorate of General Security.⁴⁰² Palestinska flyktingar från 1948 som inte är UNRWA-registrerade ska också kunna få ett vitt ID-kort.⁴⁰³

8.7. In- och utresa

En palestinier kan resa in och ut ur Libanon med hjälp av sitt resedokument, dock med ovannämnda restriktioner. En ytterligare restriktion är att palestinier oftast behöver visum till andra länder, och möts av svårigheter i att ansöka om dessa på grund av sin flyktingstatus. Om en palestinier lämnar landet utan ett giltigt resedokument kommer personen kunna resa in i landet igen men riskerar att arresteras i mellan en vecka och tre månader och / eller får böta ett mindre belopp på mellan 1250 och 7500 libanesiska pund (ca 7 till 44 SEK) vid återvändande till Libanon.⁴⁰⁴ Möjligheter att resa inom landet finns för palestinier registrerade hos DAPR. Omregistreringar med avseende på boende för palestinier som bor i flyktinglägren är möjliga men måste godkännas av DAPR i förväg.⁴⁰⁵

⁴⁰⁰ UNHCR, feb. 2016, s. 4; Home Office, 2018-06, s. 58.

⁴⁰¹ Danish Immigration Service, s. 41.

⁴⁰² Centre for Refugees Rights/Aidoun (CRR), s. 3.

⁴⁰³ Home Office, 2018-06, s. 58.

⁴⁰⁴ UNHCR, feb. 2016, s. 5.

⁴⁰⁵ United States Department of State, *Lebanon 2016 Human Rights Report*, 2017-03-03, <https://www.state.gov/documents/organization/265720.pdf> (hämtad 2018-05-28).

9. Syrien

Innan Syrienkrisen fanns ca 560 000 Palestinaflyktingar registrerade hos UNRWA i Syrien. De flesta av dem hade kommit i samband med de arabisk-israeliska krigen 1948 och 1967 (ca 70 000–100 000).⁴⁰⁶ Andra kom efter den israeliska ockupationen av de syriska Golanhöjderna år 1967 och av Libanon 1982, samt från Jordanien i samband med svarta septemberkrisen 1970 – 71 (se mer under [Jordanien, kapitel 7](#)).⁴⁰⁷ En senare våg av palestinska flyktingar anlände till Syrien från Kuwait och Libyen på 1990-talet efter att palestinerna blivit utvisade därifrån, samt efter regimens fall i Irak och det sekteristiska våld som följde (se mer under [Irak, kapitel 11](#)).⁴⁰⁸

Palestiniernas situation i Syrien utmärker sig i förhållande till palestinier i Jordanien och Libanon. I Syrien är de bättre integrerade socioekonomiskt och har lägre nivåer av arbetslöshet och fattigdom jämfört med palestinier i Jordanien och Libanon. Innan kriget hade en majoritet av alla palestinier egna hem (92 procent) och tillgången till sjukvård var mycket hög.⁴⁰⁹ I alla praktiska aspekter är registrerade palestinier (se mer nedan) fullt integrerade i samhället och behandlas därefter av myndigheterna. Ättlingar till 1948-flyktingarna gör också syrisk militärtjänst, men det gäller endast denna grupp, som dock är den stora majoriteten av den palestinska befolkningen i Syrien (85 procent).⁴¹⁰

De allra flesta palestinier är bosatta i något av de 12 officiella eller inofficiella palestinska lägren, i huvudsak belägna i de västra delarna av landet.⁴¹¹ Palestinska ledare har generellt strävat efter att försöka förhålla sig ”neutrala” och därmed bidra till att hålla palestinerna utanför den syriska konflikten. Flera palestinska fraktioner har dock med tiden blivit indragna, främst på regeringssidan.⁴¹² Stridigheter har pågått i palestinska läger, bl.a. i Aleppo, Dara’a, Damaskus och inte minst i al-Yarmouk med närliggande

⁴⁰⁶ Landinfo, 2016-11-23, s. 6.

⁴⁰⁷ UNRWA, *Where we work – Syria*, 2011-01-01, <https://www.unrwa.org/where-we-work/syria> (hämtad 2018-09-17).

⁴⁰⁸ The Elders, *Palestine Refugees in Syria: A Recurring Tragedy*, 2015-11-27, <https://www.theelders.org/article/palestine-refugees-syria-recurring-tragedy> (hämtad 2018-09-17).

⁴⁰⁹ ACAPS & Syria Needs Analysis Project (SNAP), *Palestinians from Syria*, 2014-03-01, https://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/14_palestinians_from_syria_march_2014.pdf (hämtad 2018-09-18).

⁴¹⁰ Landinfo, *Temanotat Syria: Militærtjeneste for palestinere*, 2018-08-15, s. 6, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/08/Syria-temanotat-Militærtjeneste-for-palestinere-15082018.pdf> (hämtad 2018-09-18).

⁴¹¹ UNRWA Front Office, Syria Field Office, möte i Damaskus, maj 2017 och sept. 2016. Se vidare information från UNRWA om de olika palestinska lägren : [UNRWA "Syria Crisis"](#); [Dera'a Camp](#); [Ein el Tal \(unofficial camp*\)](#); [Hama Camp](#); [Homs Camp](#); [Jaramana Camp](#); [Khan](#); [Dunoun Camp](#); [Khan Eshieh Camp](#); [Latakia \(unofficial camp*\)](#); [Neirab Camp](#); [Qabr Essit Camp](#); [Sbeineh Camp](#); [Yarmouk \(unofficial camp*\)](#)

⁴¹² Migrationsverket, Lifos, *Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst (v. 3.0)*, 2017-05-30, s. 19 – 23, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39733> (hämtad 2018-09-18).

områden som Hajar al-Aswad, som utsatts för belägringar och massiva attacker från regeringstroga trupper i syfte att driva ut Jabhat al-Nusra och den s.k. Islamiska staten.⁴¹³ Al-Yarmouk, som i sak är en stor stadsdel i södra Damaskus, omfattade tidigare palestiniernas största flyktingläger. Det har dock till stora delar raserats efter massiv beskjutning och bombningar, främst utförda av regeringssidan. Endast några hundra av de tidigare 350 000 personerna i lägret finns kvar.⁴¹⁴

Palestinier från Syrien har sedan konflikten bröt ut flytt till grannländer och andra länder. I juli 2018 bedömde UNRWA att ca 438 000 kunde finnas kvar i landet, varav de allra flesta i regeringskontrollerade områden. Ca 58 procent av dem är internflyktingar och närmare 60 000 befinner sig i svårnådda områden eller områden under belägring.⁴¹⁵ Över 3000 palestinier hade i maj 2017 dödats i konflikten. I de läger som inte evakuerats eller förstörts opererar dock både UNRWA och GAPAR (se nedan) som tidigare.⁴¹⁶ Palestinier lider dels av samma utsatthet som de syriska medborgarna, dels av en särskild utsatthet i egenskap av minoritet som kommer i kläm i konfliktzoner.⁴¹⁷

9.1. GAPAR- och UNRWA-registrering av palestinier

Efter 1948 års massflykt av palestinier etablerades en särskild myndighet/avdelning under syriska Ministry of Labour and Social Affairs, *General Administration/Authority for Palestine Arab Refugees* (GAPAR, som först hette PARI), för att registrera och assistera flyktingar från Palestina i samordning med UNRWA i Syrien. GAPAR registrerar och utfärdar attester för födselar, dödsfall, vigslar och skilsmässor. De har kontor i alla palestinska läger i Syrien.⁴¹⁸

Palestinaflyktingar i Syrien är vanligen registrerade både hos UNRWA och GAPAR. Endast 1948-flyktingar kan registreras av UNRWA i enlighet med UNRWA:s definition av en Palestinaflykting (se mer under [UNRWA, kapitel 4](#)).⁴¹⁹ Det finns några få palestinier i GAPAR:s register som inte är

⁴¹³ Migrationsverket, Lifos. *Militär utveckling och territoriell kontroll i Syriens 14 provinser (version 1.0)*, 2017-01-12, s. 6 ff., <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=38773> (hämtad 2019-09-26); Lifos landanalytiker med ansvar för Syrien, e-post, 2018-09-27.

⁴¹⁴ Economist, *The end of Yarmouk - Syria is erasing the Palestinians' largest refugee camp*, 2018-05-02, <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2018/05/03/syria-is-erasing-the-palestinians-largest-refugee-camp> (hämtad 2018-09-26); Lifos landanalytiker med ansvar för Syrien.

⁴¹⁵ UNRWA, *Syria: UNRWA - Humanitarian Snapshot, July 2018*, 2018-09-06, <https://www.unrwa.org/resources/reports/syria-unrwa-humanitarian-snapshot-july-2018> (hämtad 2018-09-26).

⁴¹⁶ UNRWA Front Office, maj 2017; Syrien, Ministry of Labor and Social Affairs (MoLSA), General Administration/Authority for Palestine Arab Refugees (GAPAR), möte i Damaskus, maj 2017.

⁴¹⁷ Migrationsverket, Lifos, 2017-05-30, s. 21.

⁴¹⁸ Landinfo, 2016-11-23, s. 7.

⁴¹⁹ Ministry of Labor and Social Affairs (MoLSA), General Administration/Authority for Palestine Arab Refugees (GAPAR), möte i Damaskus, 2015-09-02; GAPAR, maj 2017;

UNRWA-registrerade. Inte alla palestinier som kom till Syrien 1948 registrerade sig och några kom först på 1950-talet, och omfattas därmed inte av UNRWA:s definition av en Palestinaflykting.⁴²⁰ I praktiken erhåller dock palestinier, närmast oavsett status, bistånd/basal service av UNRWA i Syrien.⁴²¹ De flesta palestinska barn går i grundskolor som drivs av UNRWA.⁴²²

9.2. Palestiniernas legala status i Syrien

De palestinska flyktingarna i Syrien tillhör olika kategorier som är avhängigt när de först ankom till Syrien. Sammantaget faller palestinernas rättsliga status och förmåner i Syrien i princip under två huvudsakliga kategorier: 1) palestinier som flytt till Syrien fram t.o.m. år 1956 och deras ättlingar; 2) palestinier som flytt till Syrien efter år 1956 och deras ättlingar. Till dessa kommer ett antal tusen palestinier från Irak som flydde till Syrien efter Saddam Husseins fall.⁴²³ De faller under UNHCR:s mandat, och kan inte arbeta i Syrien.⁴²⁴ Ett betydande antal av dessa familjer har också vidarebosatts, bl.a. till Sverige åren 2008–2011.⁴²⁵ Det är i dagsläget oklart hur många ur denna kategori som finns kvar i Syrien.

Informationen nedan behandlar främst de två huvudsakliga kategorierna.

9.2.1. Palestinier som flytt till Syrien fram t.o.m. år 1956 och deras ättlingar

Denna grupp, bestående av 1948-flyktingar och deras ättlingar, utgör den absoluta majoriteten (ca 85 procent) av palestinerna i Syrien. Dessa anlände främst mellan 1948 och 1956. De har som regel haft möjlighet att registrera sig hos UNRWA och GAPAR, och faller under lagdekret 260 av juli 1956. De har därmed i princip samma rättigheter som syriska medborgare avseende uppehållstillstånd, rörelsefrihet, handel och arbete, inklusive tillträde till statliga tjänster.⁴²⁶ De har dock inte rösträtt i allmänna val, rätt att äga land eller mer än ett hus per person, och har inte tillträde till plats i parlamentet eller andra högre politiska befattningar/ämbeten.⁴²⁷ Bland skyldigheterna ingår t.ex. att genomföra obligatorisk värnplikt (*khidmat al-'alam*) i något av arméns PLA-förband (*Palestinian Liberation Army*). De som anlände 1956 har endast möjlighet till korttidskontrakt i offentlig sektor, och är inte tvungna att genomföra obligatorisk värnplikt.⁴²⁸ I övrigt

UNRWA Front Office, Syria Field Office, sept. 2016; UNRWA Front Office, Syria Field Office, maj 2017; Lifos, 2017-05-30, s. 19 ff.

⁴²⁰ Landinfo, 2016-11-23, s. 8.

⁴²¹ ACAPS & SNAP, s. 5–6.

⁴²² Landinfo, 2016-11-23, s. 7.

⁴²³ ACAPS & SNAP, s. 4–5.

⁴²⁴ ACAPS & SNAP, s. 5.

⁴²⁵ Initierad källa i Migrationsverket, Operativ verksamhet, Vidarebosättning/Lifos.

⁴²⁶ ACAP/SNAP, s. 5.

⁴²⁷ Ibid.; Migrationsverket, Lifos, 2017-05-30, s. 19 ff.; Landinfo, 2016-11-23, s. 7.

⁴²⁸ ACAPS & SNAP, s. 4.

har de samma rättigheter och skyldigheter som 1948-flyktingar, bl.a. rätt till resedokument och uppehålls-/ID-kort för palestinier.⁴²⁹

9.2.2. Palestinier som flytt till Syrien efter 1956 och deras ättlingar

I denna kategori ingår flera olika grupper av palestinier. Dels ingår palestinier som kom efter sexdagarskriget 1967, varav många från Gaza, dock inte de vars tidigare hemvist var Golanhöjderna (syriskt territorium som ockuperades av Israel) i och med att de flesta av dessa redan var registrerade av UNRWA. Men här ingår även de som flydde Jordanien 1970–71 p.g.a. svarta septemberkrisen (se mer under [Jordanien, kapitel 7](#)). Vidare ingår här 2000–3000 palestinier som flydde Libanon i samband med den israeliska ockupationen av Libanon år 1982.⁴³⁰

Före kriget utgjordes denna grupp av mellan totalt 20 000 och 30 000 individer, men år 2016 fanns endast ca 7000 kvar.⁴³¹ Palestinier inom denna grupp har som regel varit registrerade hos UNRWA i Palestina eller i andra arabländer, dock ej i Syrien, och betraktas som ”arabiska utlänningar” i Syrien.

GAPAR registrerar generellt inte och har inget formellt ansvar för dessa kategorier av palestinier.⁴³² Dock registreras de av det syriska inrikesministeriet. De kan generellt inte få rese- eller ID-dokument utställda av syriska myndigheter. De har dock möjlighet att få och förlänga tioåriga uppehållstillstånd genom det syriska inrikesministeriet, men måste även ansöka om arbetstillstånd och tillåts inte arbeta inom offentlig sektor, dock privat. De har emellertid tillträde till hälsovård och utbildning t.o.m. gymnasienivå, dock inte fri universitetsutbildning.⁴³³ De har också i regel tillgång till service från UNRWA utan att vara registrerade flyktingar.⁴³⁴

9.3. Medborgarskap

Palestinska flyktingar (1948 och framåt) i Syrien har i regel inte syriskt medborgarskap och kan därför inte få ut ordinarie passhandlingar eller ID-handlingar.⁴³⁵

⁴²⁹ Migrationsverket, Lifos. *Syrien – Medborgarskap och officiella dokument (version 2.0)*, 2018-09-12, s. 10, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41978> (hämtad 2018-09-17).

⁴³⁰ ACAPS & SNAP, s. 4.

⁴³¹ Landinfo, 2016-11-23, s. 9.

⁴³² Enligt uppgifter från GAPAR vid möte i Damaskus 2015-09-02 ska ca 1000 av dessa ha registrerats av GAPAR i ett initiativ som regeringen tog men som sedan stoppades. Uppgifterna kring detta går delvis isär varför de bör behandlas med viss försiktighet.

⁴³³ ACAP & SNAP, s. 4–5; Landinfo, 2016-11-23, s. 9.

⁴³⁴ Landinfo, 2016-11-23, s. 11.

⁴³⁵ Landinfo, *Temanotat: De palestinske flyktningene i Syria: Registreringsrutiner og identitetsdokumenter*, 2011-05-20, s. 5 f., https://landinfo.no/asset/3575/1/3575_1.pdf (hämtad 2018-09-17).

9.4. Uppehålls-/ID-kort för palestinier i Syrien

9.4.1. Palestinier som flytt till Syrien fram t.o.m. år 1956 och deras ättlingar

Statslösa palestinier från Syrien som är registrerade i GAPAR:s eget folkbokföringsregister har möjlighet att erhålla särskilda ID-kort utfärdat av inrikesministeriets civilstatusavdelning. Man ansöker enligt liknande procedur som för ordinarie ID-handlingar.⁴³⁶ Ansökan ska inges av/för sökanden då denne fyllt 14 år, och utfärdas senast då vederbörande fyllt 15 år, varefter det är ett krav att bära ID-kort. Dessa ID-kort är snarlika de ordinarie syriska ID-korten med den skillnaden att det finns en text i rött som anger att man är palestinsk flykting med tillfälligt uppehållstillstånd i Syrien samt delvis annorlunda, rosa bakgrundsfärg. Vidare står där i röd text över fotot ”uppehållskort för palestinier” (*tadhkara iqama mu’aqqaata lil-filastiniin*) istället för ”identitetskort” (*bitaka shakhsiya*), som för syriska medborgare.⁴³⁷

9.4.2. Palestinier som flytt till Syrien efter 1956 och deras ättlingar

Palestinier från den andra gruppen som inte är registrerade hos GAPAR, kan få uppehållstillstånd som är giltiga i tio år och som utfärdas av inrikesministeriet.⁴³⁸ De ska förnyas årligen. Andra får det inte p.g.a. ”säkerhetsskäl” och myndigheterna känner till deras vistelse i landet, men de deporteras inte.⁴³⁹

De kan inte få ID-dokument utställda av syriska myndigheter men kan få ett ID-kort från UNRWA med texten ”service only” vilket indikerar att innehavaren inte är registrerad av UNRWA men använder sig av organisationens humanitära tjänster, vilket gör att de får primärvård och deras barn kan gå i UNRWA:s grundskolor.⁴⁴⁰

Alla palestinier i Syrien utan flyktingstatus (vilket också borde innefatta de som kom från Irak) har också möjlighet att få vissa dokument såsom identitetsbetyg och födelseattester utfärdade av den palestinska ambassaden i Damaskus.⁴⁴¹ Dessa bekräftar deras identitet vid alla former av kontakt med den syriska byråkratin eller med UNRWA. De behövs t.ex. vid inskrivning av barn i skolan, eller vid registrering av äktenskap. Familjedomstolarna i Syrien (de officiella shariadomstolarna) tillåter

⁴³⁶ Se mer i Lifosrapport: [Syrien – medborgarskap och officiella dokument](#), 2018-09-12.

⁴³⁷ Landinfo, 2016-11-23, s. 8; Institute on Statelessness and Inclusion (ISI), Norwegian Refugee Council (NRC) & Netherlands Organisation for Scientific Research (NOSR), odaterad, <http://www.syrianationality.org/nationality-documentation-and-statelessness-in-syria/syrian-documents-civil-and-identity-documents> (hämtad 2018-05-21).

⁴³⁸ ACAP& SNAP, s. 4.

⁴³⁹ Landinfo, 2016-11-23, s. 10.

⁴⁴⁰ Ibid., s. 11.

⁴⁴¹ Landinfo, 2016-11-23, s. 11. Se rapporten för vidare information om hur detta går till.

palestinier utan flyktingstatus att registrera äktenskap efter att ha framlagt identitetsbekräftelser från den palestinska ambassaden.⁴⁴²

9.5. Resedokument för palestinier i Syrien

9.5.1. Palestinier som flytt till Syrien fram t.o.m. år 1956 och deras ättlingar

Palestinaflyktingar som är registrerade hos GAPAR kan få resedokument (*travel document/wathiqat safar*, till skillnad från ordinarie *passport/jawaz safar*) utfärdat av inrikesministeriets avdelning för migration och pass, enligt i princip samma regelverk som gäller för syriska medborgare vad gäller ansökningsförfarande, giltighetstid (normalt 6 år) och kriterier rörande värnpliktiga (upp till 2 år för dem som inte fullgjort militärtjänst) etc.⁴⁴³ På omslaget står skrivet att innehavaren är palestinsk flykting, i övrigt påminner resedokumentet mycket om ett syriskt hemlandspass. I likhet med hemlandspass, kan resedokument också utfärdas vid eller genom syrisk beskickning utomlands.⁴⁴⁴

9.5.2. Palestinier som flytt till Syrien efter 1956 och deras ättlingar

Dessa är normalt inte berättigade till syriska resedokument. En del från den äldre generationen kan ha jordanska ID-handlingar eller utgångna jordanska pass, alternativt giltiga jordanska pass för de som kunnat behålla sitt jordanska medborgarskap. Dock har de flesta fått sitt jordanska medborgarskap fråntaget i samband med svarta septemberkrisen och kan som regel inte återvända till Jordanien för en permanent vistelse p.g.a. vad myndigheterna anger vara säkerhetsskäl. De som ursprungligen kom från Gaza har egyptiska resedokument för palestinska flyktingar.⁴⁴⁵

Några palestinier utan flyktingstatus i Syrien har fått 00-pass utställda av den palestinska myndigheten på Västbanken via den palestinska ambassaden i Damaskus. Uppgifter från 2011 menar att passen inte erkänns av syriska myndigheter.⁴⁴⁶

9.6. In- och utresa

De kategorier ovan som både finns registrerade hos GAPAR och som normalt är innehavare av syriskt ID-kort samt resedokument för palestinier, har som regel rätt och möjlighet att resa ut ur och återvända till Syrien utan visering.⁴⁴⁷ I andra fall avgörs det sannolikt i praktiken på individuell basis, men torde rimligen generellt vara svårt (i ökande grad) för de kategorier

⁴⁴² Ibid.

⁴⁴³ Migrationsverket, Lifos, 2018-09-12, s. 10 –11.

⁴⁴⁴ Landinfo, 2016-11-23, s. 9; ISI, NRC & NOSR.

⁴⁴⁵ Landinfo, 2016-11-23, s. 9 –10.

⁴⁴⁶ Ibid., s.11.

⁴⁴⁷ ACAPS& SNAP, s. 4; Landinfo, 2016-11-23, s.9.

som inte har ID-kort eller andra officiella dokument.⁴⁴⁸ T.ex. kan inte palestinier resa ut med 00-pass, se ovan.

⁴⁴⁸ Lifos kommentar.

10. Egypten

Palestinska flyktingar anlände till Egypten främst i samband med kriget 1948 då Israel bildades och sexdagarskriget 1967, men en del kom även under Suezkrisen 1956. Antalet flyktingar till Egypten var inte så stort antal om man jämför med palestinerna som flydde till Jordanien, Libanon och Syrien eller till Västbanken och Gaza.⁴⁴⁹ Siffrorna på antalet palestinier som kom mellan 1948 och 1967 är osäkra och varierar mellan 15 000 och 25 000.⁴⁵⁰

De första palestinerna som kom runt 1948 hamnade i provisoriska flyktingläger som den egyptiska regeringen hade satt upp.⁴⁵¹ Efter fredsavtalet mellan Egypten och Israel 1949 fick Egypten administrativt och militärt styre över Gaza. I samband med detta förflyttades ca 7000 palestinska flyktingar från ett av flyktinglägren i Egypten till Gaza.⁴⁵²

Egypten upprättade ett organ för palestinska flyktingar, *Higher Committee of Palestinian Immigrant Affairs*, år 1948 vilken skulle ha ansvar för flyktingarnas välfärd. Efter de första åren blev hjälpen till flyktingarna mer restriktiv och hjälp gavs endast till de palestinier som uppfyllde organets definition av en palestinsk flykting: en person som kom till Egypten mellan 1948 och 1950. Utöver dessa personer lät den egyptiska regeringen endast de palestinier som hade tillräckligt med pengar och en egyptisk sponsor att stanna kvar.⁴⁵³

Efter att president Nasser kommit till makten 1952, blev palestinernas situation i Egypten avsevärt bättre och de behandlades i mångt och mycket likvärdigt som medborgare. De behövde inga arbetstillstånd och tilläts att arbeta inom offentlig sektor, fick tillgång till statlig utbildning gratis och subventionerade avgifter för universitet samt tillgång till olika samhällstjänster.⁴⁵⁴ De kunde även äga land, vilket andra utlänningar inte tilläts i Egypten. De fick dock inte medborgarskap.⁴⁵⁵ En hel del kunde därför utbilda sig, jobba och bygga ett bra liv då lagarna var till deras nytta.⁴⁵⁶ Möjligheten att resa mellan Gaza och Egypten blev också bättre under Nasser och handeln ökade. En del palestinier från Gaza kom också till Egypten under 1950-talet av socioekonomiska skäl.⁴⁵⁷

⁴⁴⁹ Oroub El Abed, *Unprotected: Palestinians in Egypt Since 1948*, Washington, DC: Institute for Palestine Studies & Ottawa: International Development Research Centre, 2009, s. 1 –17.

⁴⁵⁰ El Abed, 2009, s. 1; Palestinian Return Centre, *Palestinians in Egypt – Assessing the Impact of Egyptian State Policies and Regulations on Palestinian Refugees*, Diana Naoum, dec. 2016, s. 9, <https://prc.org.uk/en/post/3568/new-report-palestinians-in-egypt-assessing-the-impact-of-egyptian-policies-and-regulations> (hämtad 2018-03-07).

⁴⁵¹ Palestinian Return Centre, s. 9 – 10.

⁴⁵² Ibid.

⁴⁵³ El Abed, 2009, s. 19, 36, 40, 65.

⁴⁵⁴ The Palestinian Return Centre, s. 10.

⁴⁵⁵ El Abed, 2009, s. 36, 45.

⁴⁵⁶ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

⁴⁵⁷ El Abed, 2009, s. 20.

Sexdagarskriget 1967 genererade ytterligare en massflykt av palestinier från Israel och Palestina, och en del av dessa kom till Egypten. Orub el Abed⁴⁵⁸, som är den främsta källan gällande palestinier i Egypten, anger att antalet palestinier år 1969 var 33 000, och att antalet år 1985 hade vuxit till 100 000.⁴⁵⁹

År 1970 gick den egyptiska presidenten Nasser bort och ersattes då av Anwar Sadat.⁴⁶⁰ I och med Sadat förbättrades relationerna med Israel och Sadat blev den första egyptiska president som besökte Israel. Egypten och Israel slöt fred och Camp David-avtalet skrevs under 1978.⁴⁶¹ Situationen för palestinerna i Egypten blev dock sämre. Deras privilegier drogs in och en förändring i lagarna ägde rum, samtidigt som egyptiernas inställning till palestinier försämrades.⁴⁶² En anledning till detta var att den egyptiska kulturministern år 1978 mördades av den palestinska Abu Nidal-rörelsen.⁴⁶³ Resultatet av de indragna privilegierna blev att palestinier inte längre fick gratis utbildning. De behövde också konkurrera med andra immigranter om den kvot av tio procent av jobben som enligt de nya lagarna kunde gå till icke-egyptier.⁴⁶⁴ Det blev också förbjudet för palestinska studenter att utbilda sig inom vissa offentliga högskoleutbildningar, såsom läkarutbildning, statsvetenskap, ekonomi, apotekarprogrammet, journalistik och ingenjörsutbildning. Detta förbud gäller fortfarande idag.⁴⁶⁵

Restriktioner infördes även gällande palestiniernas möjligheter att återvända för de som hade arbetat utanför Egypten.⁴⁶⁶ Den mest signifikanta lagförändringen var att palestinier som bar på palestinska dokument var tvungna att ha ett uppehållstillstånd i Egypten.⁴⁶⁷ Undantag från dessa restriktioner gjordes för palestinier som var gifta med egyptier, inskrivna i skolor eller universitet med avgift som de betalade, hade ett kontrakt med ett företag, hade affärsverksamhet eller investeringar i landet eller som hade

⁴⁵⁸ Orub El Abed är den främsta källan beträffande palestinier i Egypten, och även andra källor som Palestinian Return Centre och Immigration Board of Canada stödjer sig huvudsakligen på hennes information. Lifos har försökt att i största möjliga mån använda primärkällan, dvs. El Abed, då hennes information anges i sekundärkällan. Lifos har även konsulterat andra källor muntligen i telefonintervjuer för att få kompletterande material.

⁴⁵⁹ Orub El Abed, "Palestinian refugees in Egypt", i *Forced Migration Online* (August 2011), <http://www.forcedmigration.org/research-resources/expert-guides/palestinian-refugees-in-egypt/fmo028.pdf> (hämtad 2018-03-07).

⁴⁶⁰ Palestinian Return Centre, s. 10.

⁴⁶¹ The New York Jewish Week, *The Israeli-Palestinian Conflict, In Light Of Sadat*, 2017-11-21, <https://jewishweek.timesofisrael.com/the-israeli-palestinian-conflict-in-light-of-sadat/> (hämtad 2018-10-18); Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

⁴⁶² Palestinian Return Centre, s. 10.

⁴⁶³ El-Abed, 2009, s. 45 – 46.

⁴⁶⁴ El Abed, 2011.

⁴⁶⁵ Abed Al-Qader Yaseen, palestinsk politisk historiker, Kairo, telefonintervju, 2018-04-07.

⁴⁶⁶ El-Abed, 2011; Orub El Abed, "The Invisible Community: Egypt's Palestinians", i *Al Shabaka briefs*, 2011-06-08, <https://al-shabaka.org/briefs/invisible-community-egypts-palestinians/> (hämtad 2018-03-07).

⁴⁶⁷ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

speciella privilegier, t.ex. de som arbetade för PLO.⁴⁶⁸ Upphävningen av palestiniernas rättigheter följdes också av omfattande arresteringar och övervakningar av palestinier och antipalestinska åsikter i Egypten.⁴⁶⁹

År 1983 återupptog den dåvarande egyptiske presidenten Mubarak diplomatiska förbindelser med PLO men under Gulfkriget 1991 blossade de antipalestinska åsikterna i Egypten upp igen då man uppfattade att den palestinske ledaren Yassir Arafat stödde den irakiska invasionen av Kuwait (se mer under kapitel [13, Kuwait](#)) Efter att Mubarak avsattes stärktes relationen med palestinierna under en kortare period, men efter att Morsi kommit till makten har relationerna och palestiniernas situation i Egypten blivit sämre igen.⁴⁷⁰ Egypten har också haft en aktiv roll i fredsprocessen mellan israeler och palestinier och har även medlat mellan Fatah och Hamas.⁴⁷¹

Flera källor rapporterar om att palestinierna i Egypten idag omfattas av olika former av begränsningar som utgör ett hinder i deras dagliga liv.

Restriktionerna rör bl.a. resedokumenten (se mer nedan under [Egyptiska resedokument, 10.3](#)), palestiniernas tillgång till arbetsmarknaden i Egypten, till utbildning och till hälso- och sjukvård.⁴⁷² Antalet palestinier i Egypten uppskattas i dag vara mellan 70 000 och 100 000.⁴⁷³ Palestinierna som kom 1948 har det relativt bättre än de som kom 1967, då de åtnjöt fler privilegier och på så vis kunnat arbeta och utbilda sig och därmed etablera sig bättre i det egyptiska samhället.⁴⁷⁴

UNRWA verkar inte i Egypten och palestinier i Egypten kan inte heller registrera sig hos UNHCR. Inte heller palestinska flyktingar som kommit senare från framförallt Syrien har möjlighet att registrera sig hos UNHCR.⁴⁷⁵ Assistans ges av de egyptiska myndigheternas organ *Higher Committee of Palestinian Immigrant Affairs*.⁴⁷⁶ Deras definition gällande palestinska flyktingar är inte samma som UNRWA:s (se den egyptiska definitionen ovan i detta kapitel och UNRWA:s i [kapitel 4](#)). De som faller utanför den egyptiska definitionen får inte heller bistånd från myndigheterna.⁴⁷⁷

⁴⁶⁸ El-Abed, 2011; El Abed, 2011-06-08

⁴⁶⁹ El Abed, 2009, s. 46.

⁴⁷⁰ Palestinian Return Centre, s. 10 – 11.

⁴⁷¹ Orub El Abed, "Palestinians in Egypt: Identity, Basic Rights and Host State Policies", *Refugee Survey Quarterly*, Volume 28, Issue 2-3, 2009-01-01, s. Pages 531–549, <https://doi.org/10.1093/rsq/hdp044> (hämtad 2018-10-01).

⁴⁷² Se bl.a. El Abed, 2009 och The Palestinian Return Centre.

⁴⁷³ Palestinian Return Centre, s. 13; Haya Alfarra, palestinsk statsvetare och Egyptenkunnig, Melbourne, telefonintervju, 2018-03-30.

⁴⁷⁴ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

⁴⁷⁵ Palestinian Return Centre, s. 15 – 16.

⁴⁷⁶ El Abed. 2009, s. 164 – 165.

⁴⁷⁷ Palestinian Return Centre, s. 14 – 15.

10.1. Medborgarskap

Egyptiskt medborgarskap gavs inte till palestinerna när de kom till Egypten. Inte heller de palestinier som bodde i Gaza under den egyptiska administrationen fick medborgarskap⁴⁷⁸ utan fick istället resedokument.⁴⁷⁹ De flesta palestinier i Egypten har således inte egyptiska medborgarskap, med undantag för en del palestinier med egyptiska mödrar som fått medborgarskap på senare år, se vidare nedan.

Egyptiskt medborgarskap erhålls enligt egyptisk medborgarlagstiftning från 1958 genom födsel, genom arv från förälder eller genom naturalisering.⁴⁸⁰ Fram till år 2004 kunde endast fäder överföra det egyptiska medborgarskapet till sina barn. År 2004 ändrades den egyptiska medborgarskapslagstiftningen så att barn kan ärva medborgarskapet via egyptiska mödrar. Dock kom detta inte att gälla palestinska barn även om detta inte uttrycks i lagtexten. Anledningen till undantaget för palestinier berodde istället på Arabförbundets rekommendation att skydda palestinernas identitet vid ett eventuellt återvändande till Palestina (i enlighet med Casablancaprotokollet, Lifos anmärkning).⁴⁸¹ Efter starka påtryckningar från palestinska intressegrupper och frivilligorganisationer utfärdades år 2011 ett dekret (*decree 1231 of May 2011*) som gjorde gällande att även barn till egyptiska mödrar och palestinska fäder skulle ha rätt att ansöka om medborgarskap.⁴⁸² I oktober 2011 hade 893 personer fått medborgarskap varav de flesta var barn med palestinska fäder.⁴⁸³

Enligt flera källor finns det dock svårigheter med implementeringen av detta dekret och att tillämpningen sker inkonsekvent.⁴⁸⁴ Amnesty menar i en rapport från 2015 att de egyptiska myndigheterna fortsätter att neka barn till egyptiska mödrar och palestinska fäder medborgarskap.⁴⁸⁵ The Cairo Post skrev år 2015 att det var lättare för halv-palestinier med egyptiska mödrar att få medborgarskap under president Morsis tid (juni 2012– juli 2013).

⁴⁷⁸ Jämför med palestinier som bodde på Västbanken under den jordanska ockupationen 1949 – 1967 som fick jordanska pass.

⁴⁷⁹ El Abed, 2009, s. 37 – 38,

⁴⁸⁰ Home Office, *Country Policy Information Note, Egypt: Background Information, including actors of protection, and internal relocation (version 2.0)*, juli 2017, <http://www.refworld.org/docid/5979e7d14.html> (hämtad 2018-03-07).

⁴⁸¹ Migrationsverket. *Fråga-svar: Egypten. Medborgarskapslagstiftning och palestinier*, 2012-02-08, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=36363> (hämtad 2018-09-21).

⁴⁸² Haaretz, *In Egypt, kids with Palestinian fathers to get citizenship*, 2011-05-11, <https://www.haaretz.com/1.5010392> (hämtad 2018-03-07); Ma'an News Agency, *Egyptian media: Children with Palestinian fathers granted citizenship*, 2011-09-26, <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=423589> (hämtad 2018-03-07).

⁴⁸³ Open Society Foundation, *Citizenship Law in Africa – A comparative Study*, Bronwen Manby, 2016.

⁴⁸⁴ FIDH m.fl., *Keeping Women Out – Sexual violence in the public sphere*, april 2014, http://www.fidh.org/IMG/pdf/egypt_sexual_violence_uk-webfinal.pdf (hämtad 2018-03-07).

⁴⁸⁵ Amnesty International, *'Circles of Hell' domestic, public and state violence against women in Egypt*, s. 18 (fotnot), 2015-01-21, <http://www.refworld.org/docid/54c25ab04.html> (hämtad 2015-10-01).

Flera av dessa har sedan Morsi avsattes blivit av med sitt medborgarskap. De egyptiska myndigheterna har angett säkerhetsskäl som motivering för detta.⁴⁸⁶ Denna information stöds också av en palestinsk historiker bosatt i Egypten, Abed Al-Qader Yassen, som Lifos intervjuat, och som menar att frågan hanteras politiskt. Enligt honom har palestinier som fått medborgarskap via sin egyptiska moder under Morsis tid, fått dem återkallade efter att president Sisi kommit till makten.⁴⁸⁷

10.2. Uppehållstillstånd

För att få uppehållstillstånd i Egypten ska bevis på studier, arbete eller äktenskap med en egyptier finnas. Vice versa så kan man inte jobba, studera eller äga egendom i Egypten utan uppehållstillstånd.⁴⁸⁸ Man behöver också en så kallad garantör, vilket kan vara en institution såsom arbetsplats, universitetet eller skola eller en individ som maken, arbetsgivaren, affärspartnern etc. Garantens relation till den som ansöker om uppehållstillståndet måste också anges vid ansökan.⁴⁸⁹

Det finns lagar som reglerar utfärdandet av uppehållstillstånd men i själva verket finns det många fall som avviker från lagen och som inte kan logiskt förklaras.⁴⁹⁰ Enligt en källa är också nepotism och svågerpolitik förekommande fenomen.⁴⁹¹

Enligt Orub El-Abed finns fem olika kategorier av uppehållstillstånd för palestinier beroende på när den palestinska flyktingen eller dennes ättlingar anlände till Egypten. Dessa är:

- A. De som anlände före 1948. Uppehållstillståndet kan förnyas vart femte år, eller vart tionde om bevis på sammanhängande vistelse under tio år kan uppvisas.
- B. Ankomst år 1948. Uppehållstillståndet kan förnyas vart femte år.
- C. Ankomst 1956. Uppehållstillståndet kan förnyas vart tredje år.
- D. Ankomst 1967. Uppehållstillståndet kan förnyas vart tredje år.
- H. Ankomst efter 1967. Uppehållstillståndet kan förnyas vart tredje år men beror på villkoren för personens inresa i Egypten.⁴⁹²

⁴⁸⁶ Cairo Post, *5 Egyptians stripped of citizenship, 3 for becoming Israeli*, 2015-08-24, <http://www.thecairopost.com/news/164917/news/5-egyptians-stripped-of-citizenship-3-for-becoming-israeli> (hämtad 2015-10-01).

⁴⁸⁷ Abed Al-Qader Yassen, 2018-04-07.

⁴⁸⁸ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

⁴⁸⁹ Immigration Board of Canada, *Egypt and Palestine: The status of a Palestinian with an Egyptian Travel Document for Palestinian Refugees in Egypt, including rights to residency, employment and education; ability to travel between Gaza and Egypt with this document* (2009-2014), 2014-09-11, <http://www.refworld.org/docid/55dec5094.html> (hämtad 2018-03-01).

⁴⁹⁰ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

⁴⁹¹ Anonym källa 1, Kairo, mars 2018.

⁴⁹² El Abed, 2009, s. 80.

Andra initierade källor som Lifos har samtalat med har verifierat att dessa kategorier i stort stämmer.⁴⁹³ Dock har Lifos inte funnit annat källstöd för uppgiften om att det finns tioåriga uppehållstillstånd. Dessutom förekommer utfärdande av ettåriga uppehållstillstånd.⁴⁹⁴ Lifos har inte kunnat hitta mer detaljer kring detta.

En representant från den palestinska ambassaden i Kairo menar även att det är sällsynt att erhålla ett uppehållstillstånd som gäller i fem år. Det utfärdas främst för personer med hög politisk eller ekonomisk status men även då är det sällsynt och svårt för palestinier att få. Varje femårigt uppehållstillstånd kostar 1700 egyptiska pund, motsvarande 800 svenska kronor.⁴⁹⁵ Erhållandet av ett femårigt uppehållstillstånd innebär inte att man fritt får vistas utomlands under de fem åren. För att man ska behålla sitt uppehållstillstånd måste man, om man befinner sig utomlands, återvända till Egypten var sjätte månad för att förnya sitt uppehållstillstånd, även om giltigheten på det är längre.⁴⁹⁶

Treårigt uppehållstillstånd är mer förekommande och det är många palestinier som får det. Ett problem som dock nyligen uppstått är förhöjning av avgiften för förnyelse av uppehållstillstånd. Avgiften var 100– 150 egyptiska pund men höjdes år 2018 till 600 egyptiska pund. Detta har skapat ekonomiska svårigheter, framförallt för familjer med många familjemedlemmar.⁴⁹⁷

Enligt El-Abed utfärdas uppehållstillstånd och resedokument för kategorierna A, B och C av enheten för immigration, pass och nationalitet i regeringsbyggnaden *Mugamma* i Kairo. Utfärdandet av tillstånden och resedokumenten för kategorierna D och H sker av administrationskontoret för guvernören av Gaza (*Administration Office of the Governor of Gaza*, AOGG, som fortfarande existerar men numera i Kairo).⁴⁹⁸ När Lifos konsulterat en politisk historiker bosatt i Egypten menar han att det är säkerhetstjänsten, *Amn Aldawa*, som utfärdar uppehållstillstånden och i enstaka fall, gällande högt uppsatta palestinier, kan de utfärdas av *Mukhabarat*, underåttelsetjänsten.⁴⁹⁹ Lifos har inte kunnat hitta ytterligare information gällande detta.

Uppehållstillstånd måste förnyas i Egypten. Man kan till exempel inte gå till en egyptisk ambasad utomlands för att förnya sitt uppehållstillstånd.⁵⁰⁰

⁴⁹³ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo; Abed Al-Qader Yaseen; Haya Alfarra.

⁴⁹⁴ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo; Abed Al-Qader Yaseen.

⁴⁹⁵ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

⁴⁹⁶ Haya Alfarra.

⁴⁹⁷ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

⁴⁹⁸ El Abed, 2009, s. 54, 79.

⁴⁹⁹ Abed Al-Qader Yaseen.

⁵⁰⁰ Haya Alfarra.

Det är många palestinier i Egypten som inte har uppehållstillstånd.⁵⁰¹ Det förekommer också att man inte förnyar dem, av t.ex. ekonomiska skäl och för att det är en byråkratisk process som kan vara komplicerad, bl.a. beroende på vilket yrke man har.⁵⁰² Många palestinier arbetar i den informella sektorn i Egypten utan arbetstillstånd eller stabila jobb, vilket utgör ett problem när de ska ansöka om eller förnya sina uppehållstillstånd. Det verkar också förekomma kreativa sätt att komma runt detta problem, t.ex. ska det vara relativt lätt att få en taxilicens och lättare att få sitt uppehållstillstånd på basis av taxilicensen jämfört med en del andra arbeten. Därför väljer en del palestinier att skaffa sig en taxilicens som de sedan söker uppehållstillstånd på.⁵⁰³

Konsekvenserna av att inte ha ett uppehållstillstånd kan inkludera deportering, höga böter och/eller fängelse. Personer som inte kan förnya sina uppehållstillstånd i Egypten men har palestinska handlingar från Gaza kan få tillstånd att åka till Gaza. Den palestinska ambassaden menar att de egyptiska myndigheterna ofta är lätthänta med palestinier som saknar uppehållstillstånd eller resedokument. Antagligen beror det på svårigheten att deportera palestinier som överskridit sin vistelse då de av praktiska skäl inte kan deporteras till ett annat land. Inga länder tar emot deporterade palestinier från Egypten.⁵⁰⁴

10.3. Egyptiska resedokument för palestinier

Det finns två typer av egyptiska resedokument för palestinska flyktingar.

10.3.1. Egyptiskt resedokument för palestinier med uppehållstillstånd

Den ena typen av egyptiskt resedokument ges till palestinier som är bosatta i Egypten och som har uppehållstillstånd. Det utfärdas på basis av uppehållstillståndet och ska finnas i samma kategorier som uppehållstillstånden. Giltighetstiden är dock fem år och varierar inte som med uppehållstillståndet.⁵⁰⁵ Resedokumentet kan användas som identifikationskort för personer som inte har ett giltigt uppehållstillstånd.⁵⁰⁶ Uppehållstillståndet stämplas på resedokumentet och man kan förnya resedokumentet utan att förnya uppehållstillståndet.⁵⁰⁷

Innehavaren av ett egyptiskt resedokument med giltigt uppehållstillstånd i Egypten, som reser eller bor utomlands, måste återvända till Egypten var sjätte månad för att förnya sitt uppehållstillstånd (trots att giltighetstiden på uppehållstillståndet är längre än sex månader). Alternativt kan man ansöka om ett ettårigt utresevisum vilket kräver bevis på studier, jobb, eller

⁵⁰¹ Ibid.

⁵⁰² El Abed, 2009, s. 81–82.

⁵⁰³ Ibid., s. 82.

⁵⁰⁴ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

⁵⁰⁵ El Abed, 2009, s. 85.

⁵⁰⁶ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

⁵⁰⁷ Abed Al-Qader Yaseen.

läkarvård utomlands och liknande. Inga förlängningar kan göras via egyptiska ambassader i utlandet. Om en person överträder datumet tillåts denne vanligen inte att resa in i Egypten igen och riskerar därmed att förlora sitt uppehållstillstånd, som i sig är väldigt svårt att få tillbaka i senare skede.⁵⁰⁸ Det är således fullt möjligt för en palestinier som varit utanför Egypten i mer än sex månader att inneha ett till synes giltigt uppehållstillstånd i Egypten, utan att tillåtas att resa tillbaka och åter bosätta sig där.⁵⁰⁹

Man kan även ansöka om ettåriga utresevisum på grund av b.l.a. studier, arbete eller sjukdom och ska då inkomma med dokumentation som stödjer detta. Proceduren för att få ett sådant tillstånd är komplicerad och inte alltid garanterad. Förlängningar eller förnyelser kan inte göras via egyptiska ambassader utomlands utan det måste göras i Egypten.⁵¹⁰

Enligt Orub El-Abed är det vanligt att palestinier med uppehållstillstånd som rest ut ur Egypten och överträtt de sex månaderna arresteras, fängslas eller deporteras vid gränsen. Även palestinier med egyptiska resedokument utan uppehållstillstånd sägs vara föremål för arresteringar vid gränsen.⁵¹¹ Det finns också uppgifter om att palestinier hålls i arrest i väntan på att kunna deporteras, vilket har medfört att de är arresterade under långa perioder.⁵¹²

Uppgifterna från El-Abed är från 2009 och vid den tidpunkten samt åren strax efter, 2010– 2014, var det lättare att verkställa palestinier till Gaza än det har varit de senaste åren, 2015– 2018. Information från den palestinska ambassaden i Kairo från mars 2018 gör däremot gällande att de egyptiska myndigheterna oftast inte deporterar palestinier som saknar resedokument (eller uppehållstillstånd) och de antar att detta beror på verkställighetssvårigheterna (se kapitlet ovan).

Lifos bedömning är att informationen från den palestinska ambassaden stämmer bättre överens med hur det ser ut idag, med tanke på att Rafah oftast är stängd. Detta kan ju komma att ändras om Rafah hålls mer öppet framöver, vilket den t.ex. gjort maj– augusti 2018.

10.3.2. Egyptiskt resedokument för palestinier utan uppehållstillstånd

Den andra kategorin av egyptiskt resedokument gäller palestinska flyktingar som inte har uppehållsrätt i Egypten och används endast för att kunna resa internationellt. Dessa resedokument gavs till palestinier från Gaza under den

⁵⁰⁸ Immigration Board of Canada, 2014-09-11; Haya Alfarra; Abed Al-Qader Yaseen.

⁵⁰⁹ Migrationsverket, *Upphållstillstånd för palestinier i Egypten*, 2012-01-11, s. 6, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=36232> (hämtad 2018-02-09).

⁵¹⁰ Immigration Board of Canada, 2014-09-11. Haya Alfarra.

⁵¹¹ El Abed, 2009, s. 87.

⁵¹² Immigration Board of Canada, 2014-09-11.

tiden då Gaza var under egyptiskt styre, åren 1948– 1967.⁵¹³ Alla palestinier i Gaza hade möjlighet att skaffa sig dessa, även palestinier som flydde till Egypten från Gaza.⁵¹⁴ Många av dessa lämnade sedan Gaza på grund av arbete eller andra skäl och återvände inte efter att den egyptiska kontrollen av Gaza tog slut. Dessa personer och deras avkomlingar är fortfarande innehavare av egyptiska resedokument.⁵¹⁵ Många palestinier som har migrerat till Gulfländerna innehar fortfarande dessa dokument.⁵¹⁶

Det egyptiska resedokumentet kan förnyas via egyptiska ambassader i utlandet då detta resedokument inte ger någon automatisk rätt till inresa i Egypten (till skillnad från resedokument för palestinier med uppehållstillstånd vilket måste förnyas på plats i Egypten). Ambassaderna har fullmakt att administrera ansökningar och skickar sedan ansökan vidare till Kairo.⁵¹⁷ Det krävs personlig inställelse på ambassaden för att ansöka om förnyelse av resedokumentet.⁵¹⁸

Informationen gällande giltighetstiden på dessa resedokument går isär och både ett, tre och fem år anges.⁵¹⁹ Lifos har inte kunnat verifiera vilket av detta som gäller idag.

Den palestinska ambassaden i Kairo menar också, att det är få länder som accepterar egyptiska resedokument för palestinier utan egyptiska uppehållstillstånd, och att en del palestinier istället skaffar sig 00-pass för att kunna resa.⁵²⁰

Enligt uppgifter från 2014 ska Egypten ha slutat att utfärda resedokument till palestinier som har pass från PA eller annat land.⁵²¹ Informationen har inte kunnat bekräftas med andra källor och uppgifterna bör därför behandlas med försiktighet.

10.4. Identitetshandlingar

Det finns inget separat ID-kort för palestinier, och palestinier generellt har inte egyptiska ID-kort. ID-kortet enligt egyptisk lag utfärdas till egyptiska medborgare över 16 år.⁵²² Palestinier använder andra ID-handlingar, t.ex. utgångna dokument från Palestina, uppehållstillstånd, egyptiska

⁵¹³ El Abed, 2009, s. 85.

⁵¹⁴ NRC, s. 38, 46–47.

⁵¹⁵ El Abed, 2009, s. 85.

⁵¹⁶ Immigration Board of Canada, 2014-09-11.

⁵¹⁷ El Abed, 2009, s. 85; Landinfo, *Gulfstatene: Fornyelse av egyptiska reisedokument for statsløse palestinere*, 2015-02-23, s. 1, https://landinfo.no/asset/3078/1/3078_1.pdf (hämtad 2018-04-10).

⁵¹⁸ Landinfo, 2015-02-23, s. 1.

⁵¹⁹ Se bl.a. NRC, där olika giltighetstid anges på s. 38 respektive s. 46.

⁵²⁰ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

⁵²¹ Landinfo, 2015-02-23, s. 1–2.

⁵²² Immigration and Refugee Board of Canada, *Egypt: Information on national identity cards including appearance; requirements and procedures to obtain the card, and whether documents required to apply for a card can be obtained by a proxy* (2010-June 2016), 2016-05-26, <http://www.refworld.org/docid/57b6f63f4.html> (hämtad 2018-08-23).

resedokument eller palestinska 00-pass som identifikationshandlingar.⁵²³ Det finns också palestinier som lever under extrema ekonomiska svårigheter och som inte har några handlingar alls. De har levt utan dokumentation i flera generationer.⁵²⁴

10.5. In- och utresa

En innehavare av ett egyptiskt resedokument har inga fördelar vid resa mellan Gaza och Egypten.⁵²⁵ För att resa in till Egypten med detta resedokument krävs visering och för bosättning krävs vidare ett uppehållstillstånd.⁵²⁶ Utresa för palestinier från Egypten sker med resedokumentet och inget särskilt utresevisum krävs. Ett egyptiskt resedokument ger således inte några fördelar för deras innehavare, och ger inte större rörelsefrihet mellan Gaza och Västbanken.⁵²⁷ Till exempel hade flera av de palestinier som under Gulfkrisen utvisades från Gulfstaterna egyptiska resedokument men kunde inte bosätta sig i Egypten med dessa.⁵²⁸

En person med egyptiskt resedokument med uppehållstillstånd och som vistas utomlands måste förnya det var sjätte månad, annars nekas personen inresa i Egypten igen. Ett egyptiskt resedokument garanterar inte heller på något vis fri rörlighet mellan Gaza och Egypten. Mer information om in- och utresa i Egypten med de två olika typerna av resedokument finns under [10.3.1](#) och [10.3.2](#) ovan).

Enligt El-Abed finns det många fall av palestinier med egyptiska resedokument, både de med uppehållsrätt i Egypten och de som endast har resedokument, som nekas inresa i Egypten efter att ha överträtt deras utresevisum och stannat borta längre än sex månader. De riskerar även att arresteras vid gränsen, fängslas och deporteras.⁵²⁹

Palestinier med palestinskt pass kan dock, enligt den palestinska ambassaden i Kairo, i nuläget komma in till Egypten utan större hinder (dock ej via Rafah där det är betydligt svårare, Lifos anmärkning). De regler som gäller är att kvinnor passerar gränsen utan visum eller tillstånd och kan vistas i Egypten under en ospecificerad period. Kvinnor kan dock inte jobba, studera eller äga om hon inte har ett giltigt uppehållstillstånd enligt reglerna ovan. Män med palestinska pass som är över 40 år gamla är också

⁵²³ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo; Abed Al-Qader Yaseen.

⁵²⁴ Representant för den palestinska ambassaden, Kairo.

⁵²⁵ Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-09-11.

⁵²⁶ Migrationsverket, *Återvändande och resehandlingar. Egypten*, 2017-04-07, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=25836> (hämtad 2018-02-09); Immigration Board of Canada, *Egypt: Treatment of Palestinians who have returned to Egypt from abroad after previously residing legally in Egypt, particularly if the authorities are aware that the person made a refugee claim abroad*, 2002-06-14, <http://www.refworld.org/docid/3df4be2e0.html> (hämtad 2018-08-21).

⁵²⁷ Immigration and Refugee Board of Canada, 2014-09-11.

⁵²⁸ Ibid.

⁵²⁹ Ibid.

viseringsfria. Övriga män behöver ansöka om visum.⁵³⁰ Uppgifterna har inte kunnat bekräftas med andra källor.

Resa mellan Egypten och Gaza påverkas också av gällande regler och policyer i Egypten och Israel (se mer under Palestina, In- och utresa Västbanken, [5.12](#) och In- och utresa Gaza, [5.13](#)).

⁵³⁰ Ibid.

11. Irak

Palestinier som flydde till följd av kriget 1948 kom till Irak i tre vågor. Den första vågen av palestinier kom 1948. Kvinnor och barn blev evakuerade till Irak av den irakiska armén som var stationerad i Jenin på norra Västbanken. De palestinska männen inkorporerades i en särskild brigad vid namn ”Carmel Brigad” och återvände tillsammans med armén till Irak när den återkallades till Irak år 1949.⁵³¹

Den andra vågen ägde rum 1967 till följd av den israeliska ockupationen av Västbanken, östra Jerusalem och Gaza. Den tredje vågen skedde med anledning av Gulfkriget 1991 då de flesta palestinier bosatta i Kuwait blev fördrivna på grund av PLO:s politiska relationer med Saddam Husseins regim. Idag kvarstår familjer från den första och andra vågen i Irak medan personer som flydde från Kuwait på 90-talet har flyttat vidare från Irak.⁵³²

Palestinier i Irak har erhållit skydd i enlighet med Casablancaprotokollet som Arabförbundet tecknade i syfte att skydda palestiniers identitet vid ett eventuellt återvändande. År 2001 ratificerades lag nummer 202 med titel ”Behandling av palestinier som är permanent bosatta i Irak som irakiska medborgare”. Enligt första artikeln ska en palestinier som bosätter sig permanent i Irak behandlas som en irakier vad gäller alla rättigheter och skyldigheter. Dock ska inte irakiskt medborgarskap beviljas.⁵³³

Palestinier i Irak fick rätt att arbeta både statligt och privat, att tillgå sjukvård och utbildning. De erbjöds statliga boenden utan kostnad i området al-Balidiyat i Bagdad, eller att hyra privata bostäder till ett fast pris. Palestiniernas rättigheter har inte förändrats under åren men deras status i samhället har förändrats till det negativa och de har även påverkats mer än andra av den ökade arbetslösheten i Irak.⁵³⁴

Situationen för palestinierna i Irak ändrades drastiskt efter att Saddam Hussein störtades från makten år 2003. De anklagades för att vara anhängare till den forna regimen och utsattes för hot, trakasserier och övergrepp, främst utförda av shiamiliser. Många flydde landet, särskilt under det sekteristiska våldet 2006–2007, när palestinska områden i Bagdad, som al-Baladiyat, attackerades av den shialedda Mehdimilisen. Av de 35 000 palestinier som vistades i landet innan 2003 återstod mellan 10 000 och 15 000 år 2014, och antalet har fortsatt att sjunka.⁵³⁵ Enligt den palestinska ambassaden i Bagdad beräknas det idag, år 2018, finnas kvar cirka 10 000 palestinier i Irak. Cirka 6000–7000 palestinier är bosatta i

⁵³¹ Migrationsverket, Lifos och Landinfo, *Palestinians in Iraq*, 2014-03-07, s. 6, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=31827> (hämtad 2018-08-25).

⁵³² Ibid., s. 6–7.

⁵³³ Ibid., s. 7–8.

⁵³⁴ Ibid., s. 6–7.

⁵³⁵ Ibid., s. 4.

Bagdad i distrikten al-Baladiyat och Zafarania, medan 1500 palestinier är bosatta nära staden Mosul.⁵³⁶ Iraks kurdiska region är värd för ett fåtal individer, framförallt Erbil som anses vara ett transitområde för personer som vill åka vidare till Turkiet.⁵³⁷ Några hundratals familjer är utspridda runtom i landet.⁵³⁸

I december 2017 ratificerade parlamentet en ny lag, lag 76, signerad av president Masoum. Lagen föreskriver bl.a. upphävandet av lag 202. Detta bekräftades även av den palestinska ambassaden i Bagdad som Lifos talade med i augusti 2018. Vilka praktiska konsekvenser den nya lagen har för palestiniers situation i Irak är fortfarande oklar.⁵³⁹

Hotbilden mot palestinerna har varierat beroende på tid och område. Kopplingen till den forna regimen och palestiniers religiösa tillhörighet, sunniislam, har väckt misstro bland irakier, särskilt hos shiabefolkningen. Palestinier anklagades även för samröre med de extremistiska grupperna IS och Al-Qaida, som ligger bakom attacker som utförts i huvudstaden. Anklagelserna ledde till ökad hotbild mot palestinier och skapade både intern och extern flykt genom åren.⁵⁴⁰

Palestinska ambassaden som Lifos talat med i Bagdad, nu senast 2018, meddelar att ambassaden under de senaste tre åren har arbetat med att förbättra situationen för palestinier i Irak. Vidare meddelar ambassaden att rörelsefriheten som begränsades på grund av hot från olika grupperingar anses vara bättre idag.⁵⁴¹

Palestinier i Irak har aldrig formellt erkänts som flyktingar av Irak. UNRWA har inte heller mandat i Irak utan de täcks av UNHCR som har mandat där UNRWA inte har det. UNHCR anser att palestinier som flydde kriget 1948 och 1967 är flyktingar men ger också assistans till de som ej tillhör dessa kategorier och som kan anses vara flykting under 1951 års flyktingkonvention.⁵⁴²

11.1. Medborgarskap

I enlighet med Casablancaprotokollet beviljades palestinerna aldrig medborgarskap oavsett hemvist, och därigenom aldrig irakiska pass.⁵⁴³ Det står uttryckligen i den irakiska medborgarskapslagen att palestinier inte ska få medborgarskap som en garanti för deras rätt att återvända till sitt hemland. Enligt irakisk lag förvärvar barn till en irakisk förälder irakiskt

⁵³⁶ Representant från den palestinska ambassaden i Bagdad, telefonintervju, 2018-08-15.

⁵³⁷ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2014-03-03, s. 4.

⁵³⁸ Representant från den palestinska ambassaden i Bagdad.

⁵³⁹ Ibid.

⁵⁴⁰ Ibid.

⁵⁴¹ Ibid.

⁵⁴² Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2014-03-03, s. 7.

⁵⁴³ Ibid.

medborgarskap, även via modern.⁵⁴⁴ Lifos har inte kunnat klargöra vad som gäller för barn till en palestinier och en irakier.

11.2. Uppehållstillstånd

Uppehållstillstånd som utfärdas till palestinier i Irak är giltiga i ett år. Utfärdandet sker genom *Directorate of Residency Affairs/Department of Arab Affairs* (DRA/DAA). Palestinier som önskar ansöka om uppehållstillstånd behöver verifiera sin identitet, rättsliga status och folkbokföring. Identitetsbekräftelse sker genom inlämning av identitetskort för palestinier. Verifikation av status görs genom innehavandet av ett brev från den palestinska ambassaden i Bagdad samt yttrande från *Permanent Committee for Refugee Affairs* (PCRA). Folkbokföringen lämnas in som bevis på att man är bosatt i Irak.⁵⁴⁵

11.3. Resedokument

I enlighet med lag nummer 26/1961, *Travel Documents for Palestinians; and General Passport Law No.55/1959* och *Law No. 65 of 1983*, är endast palestinska flyktingar från 1948 berättigade till ett irakiskt resedokument, med få undantag för palestinska flyktingar från 1967 som är formellt registrerade hos *Ministry of Migration and Displaced*.⁵⁴⁶ Resten av palestinerna kan få utfärdade palestinska resedokument från den palestinska myndigheten genom ambassaden. Det rör sig oftast om 00-pass, i undantagsfall PA-pass eftersom de flesta inte har möjlighet att bosätta sig i Palestina.⁵⁴⁷

Det irakiska resedokumentet är mörkblått och innehåller 36 sidor som är ljusgröna.⁵⁴⁸ Resedokumentet utfärdas av DRA/DAA. Resedokumentet är giltigt i upp till fem år men måste förnyas varje år. Förnyelsedatumet är registrerat i dokumentet. Efter fem år måste man ansöka om ett nytt dokument.⁵⁴⁹

Palestinier som önskar ansöka om nya resedokument måste framlägga sina ID-kort, ransoneringskort (erhållna från irakiska myndigheter), folkbokföringen samt ett stödande brev från PCRA. Det krävs även ett brev som bevisar att man inte har ett palestinskt pass utfärdat av PA genom den palestinska ambassaden i Bagdad. Handlingarna ska sedan lämnas in tillsammans med en ansökan till DRA/DAA. Palestinska fruar kan inkluderas i mannens resedokument om hon bor tillsammans med honom i

⁵⁴⁴ *Iraqi nationality law*, 2006-03-07, <http://www.refworld.org/docid/4b1e364c2.html> (hämtad 2018-10-25).

⁵⁴⁵ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2014-03-03, s. 13. Informationen bekräftades av den palestinska ambassaden i Bagdad, 2018-08-15.

⁵⁴⁶ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2014-03-03, s. 13.

⁵⁴⁷ *Ibid.*, s. 12.

⁵⁴⁸ *Iraqi Law 26, Travel Documents for Palestinians; and General Passport Law No.55/1959*, 1961, <http://wiki.dorar-aliraq.net/iraqilaws/law/463.html> (hämtad 2018-07-14).

⁵⁴⁹ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2014-03-03, s. 12. Informationen bekräftades av ambassaden via e-post i augusti 2018.

Irak.⁵⁵⁰ Icke-palestinska fruar kan inte registreras i mannens resedokument, utan får vistas i Irak enligt andra relevanta lagar. Barn under 18 år inkluderas i någon av föräldrarnas resedokument.⁵⁵¹ Enligt en initierad källa i Irak, kan i undantagsfall barn under 18 år få separata resedokument genom personliga kontakter (så kallad *wasta*) inom de irakiska myndigheterna, eller genom muta.⁵⁵² Resedokument kan inte utfärdas av irakiska ambassader eller diplomatiska missioner utomlands, utan utfärdas enbart av DRA/DAA i Irak. Om en palestinier befinner sig utanför Irak och av ambasad eller diplomatisk mission begär förlängning, förnyelse, eller uppdatering av sina handlingar för att inkludera en ny familjemedlem, måste kontakt ske med utrikesdepartementet. Ambassaden är också ombedd att lämna in antal resedokument, utfärdat datum och ort, namn på innehavaren samt namn på personer som medföljer dokumentinnehavaren.⁵⁵³

Ambassaden är därefter skyldig att följa instruktioner från utrikesdepartementets konsulära avdelning och DRA/DAA. Palestinier utanför Irak kan genom fullmakt anlita en företrädare certifierad av den irakiska ambassaden för att ansöka om resedokument å sina vägnar. Fullmakten lämnas in via utrikesdepartementets konsulära avdelning. De auktoriserade företrädarna kan lämna in ansökan hos DRA/DAA. Företrädaren är också skyldig att lämna in en kopia på fullmakt samt kopia på sökandens resedokument tillsammans med ansökan.⁵⁵⁴

Palestinier förlorar möjligheten att söka irakiskt resedokument om de erhåller medborgarskap från annat land än Irak, är mentalt sjuka (undantag görs för de som behöver resedokumentet för behandling utomlands) eller har ett reseförbud.⁵⁵⁵

11.4. Identitetshandlingar

Inrikesministeriet började utfärda nya identitetskort för palestinska flyktingar i januari 2008. Identitetskort utfärdade till palestinier varierar i färg beroende på vilken flyktinggrupp de tillhör. Palestinska flyktingar från 1948 utfärdas röda identitetskort (det vill säga identitetskort med en rödfärgad remsa) som är giltiga i fem år.⁵⁵⁶ Palestinska flyktingar från 1967 och därefter utfärdas gula identitetskort (det vill säga identitetskort med en guldfärgad remsa) som är giltiga i tre år. Dokumenten utfärdas av inrikesministeriet. Varje enskild person utfärdas ett separat dokument. Detta gäller också för minderåriga barn.⁵⁵⁷

⁵⁵⁰ Iraqi Law 26, 1961.

⁵⁵¹ Representant från den palestinska ambassaden i Bagdad.

⁵⁵² Initierad källa, Bagdad, aug. 2018.

⁵⁵³ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2014-03-03, s. 12.

⁵⁵⁴ Ibid., s. 13.

⁵⁵⁵ Iraqi Law 26, 1961.

⁵⁵⁶ Representant från den palestinska ambassaden i Bagdad.

⁵⁵⁷ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2014-03-03, s. 11. Informationen bekräftades av den palestinska ambassaden i Bagdad, 2018-08-15.

Vid ansökan om identitetskort krävs att sökanden lämnar in ett intyg om folkbokföring (*ta'ed sakan*). Enligt en tjänsteman i PCRA, ska folkbokföringen inte blandas ihop med bostadskortet som utfärdas till irakier. Certifikatet fungerar som verifikation för den personens faktiska hemvist, dvs. att han/hon har en bostad i landet. De intygen utfärdas av det lokala områdets representant, *mukhtar*, på sökandes begäran. PCRA kräver även statuskontroll av palestinska flyktingar från år 1948, vilket görs i en begäran från PCRA till migrations- och internflyktsministeriet. Detta förfarande är specifikt för flyktinggruppen från år 1948 eftersom de är den enda gruppen palestinier som ministeriet har register över. När informationen erhållits vidarebefordras den i ett brev till PCRA. Flyktingar från 1967 och andra palestinier behöver inte verifiera sin status.⁵⁵⁸

En palestinier kan ansöka om ett identitetskort genom fullmakt, om personen befinner sig utanför Irak. Fullmakten framställs av utsedda irakiska ambassader eller diplomatiska missioner i utlandet. Fullmakten kan endast ges till en familjemedlem. Fullmakten ger personen i fråga befogenhet att ansöka om ett nytt dokument samt förnya utgångna eller förlorade identitetskort. I de fall som gäller förlust av dokument begärs också uttalande från polis eller domstol som bekräftar förlust av dokument.⁵⁵⁹

11.5. In- och utresa

Alla palestinier bosatta i Irak ska få godkännande från inrikesministeriet före utresa från landet. DRA/DAA är ansvarig för utfärdande av utresetillstånd för palestinier som vill resa utomlands. Utresetillståndet tillåter palestinier att vistas utanför Irak under en tremånadersperiod. I vissa fall kan sökanden behöva motivera begäran om utresetillstånd. I vissa undantagsfall kan en person stanna utomlands längre, till exempel för studier.⁵⁶⁰

Utresetillståndet utfärdas efter samtycke från PCRA. För att erhålla PCRA:s samtycke ska sökanden först skicka in sitt identitetskort till PCRA. ID-kortet lämnas tillbaka till sökanden vid återkomst till landet. Vid mottagandet av identitetsdokumentet ger PCRA sitt samtycke i form av en skrivelse till DRA/DAA som instruerar den utsedda myndigheten att utfärda ett resetillstånd. För palestinier från 1948 gäller att tillståndet, ett blåfärgat klistermärke, klistras på sökandes resedokument. För 1967-flyktingar och övriga palestinier klistras det på det palestinska passet som utfärdas av den palestinska myndigheten. Tillståndet gäller i tio dagar under vilken sökanden kan lämna landet. De som inte lämnar landet inom den perioden måste betala böter och ansöka om ett nytt tillstånd. I vissa fall förnyas tillståndet utan kostnad. Det beror på omständigheterna.⁵⁶¹

⁵⁵⁸ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2014-03-03, s. 11.

⁵⁵⁹ Ibid., s.13.

⁵⁶⁰ Ibid.

⁵⁶¹ Ibid., s.14.

Palestinier som har överskridit sin vistelse utomlands måste ansöka om ett nytt tillstånd. Ansökan kan antingen lämnas in via den irakiska ambassaden eller genom fullmakt.⁵⁶² I dagsläget är det oklart om och hur Iraks ambassad i Stockholm kan vara behjälpliga i dessa ärenden. Migrationsverket (Enheten för återvändandesamordning - EÅS) inväntar svar från Iraks ambassad på förfrågan om vad som krävs för att palestinier ska återvända.⁵⁶³ DRA/DAA måste först begära godkännande från säkerhetsavdelningen inom DRA innan ett nytt utresetillstånd kan utfärdas. Säkerhetsavdelningen gör en säkerhetskontroll av sökandens bakgrund. Vid eventuellt godkännande ger DRA/DAA instruktioner till den utsedda ambassaden samt alla gränskontroller för att göra det möjligt för sökanden att återvända. Utöver det får ambassaden en kopia av godkännandet som användes för att utfärda ett inresetillstånd (visum) som därefter stämplas i sökandens resedokument eller palestinska pass.⁵⁶⁴

Det tar cirka 10 dagar att utfärda ett godkännande. Inresetillståndet gäller för tre månader under vilken sökanden kan återvända till Irak. Sökanden måste också betala en avgift, antingen 40 USD på den irakiska ambassad eller diplomatiska mission som utfärdar visering, eller 80 USD vid ankomst till Irak. Sökanden måste ha en giltig resehandling eller pass utfärdat av den Palestinska myndigheten innan han/hon kan ansöka om nytt inresetillstånd.⁵⁶⁵

Palestinier som olovligt lämnat Irak kan också få ett inresetillstånd. Men de måste först bekräfta att de är registrerade i Irak och att de tidigare varit bosatta i landet. Detta kan verifieras genom ett brev från PCRA, inrikesministeriet eller den palestinska ambassaden i Bagdad. Palestinier som är födda i Irak kan också få återinträde om de kan bevisa att de är födda i landet. Därefter hanteras ansökningarna på samma sätt som de med utgången tillstånd.⁵⁶⁶

En representant från den palestinska ambassaden i Bagdad Lifos talat med i Bagdad nu senast 2018, menar att det finns en diskrepans i informationen när det gäller in- och utresetillstånd. Representanten säger att, enligt den permanenta kommittén för palestinier inom inrikesministeriet, gäller den ovangivna informationen. Medan den palestinska avdelningen inom DRA/DAA uppger att palestinier behandlas som irakier och att de inte behöver in- och utresetillstånd.⁵⁶⁷

Det finns motsägande information gällande palestiniers möjligheter att återvända till Irak om man har varit utanför landet i mer än sex månader. Regeringskällor gör gällande att palestinier ska behandlas som irakiska medborgare i enlighet med dekret 2002 av 2001, och därmed inte ska nekas

⁵⁶² Ibid.

⁵⁶³ Migrationsverket EÅS.

⁵⁶⁴ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2014-03-03, s. 14 – 15.

⁵⁶⁵ Ibid.

⁵⁶⁶ Ibid.

⁵⁶⁷ Representant från den palestinska ambassaden i Bagdad.

att återvända till Irak om de har giltiga resedokument och utrese-/inresetillstånd, även om de har gått ut. Den palestinska ambassaden, via UNHCR, menar dock att palestinier som stannat längre än utgångsdatumet på deras ut-/inresevisum och giltigheten på deras resedokument, inte kan återvända till Irak igen.⁵⁶⁸

UNHCR har uttryckt oro över situationen för palestinska återvändanden till Irak och de anses mer sårbara än andra. Med tanke på palestiniers minskande antal i Irak tenderar de palestinska återvändarna att bli mer mottagliga för hot och våld, då det inte heller finns ett socialt skyddsnät av andra palestinier runt dem. De som utvisades från sina hem när de flydde landet kan sannolikt bli utsatta för internflykt vid återvändande till Irak. Den försämrade säkerhetssituationen kommer också sannolikt att ytterligare öka gruppens sårbarhet. Dock uppger migrationstjänstemän vid Bagdads internationella flygplats, som Lifos och Landinfo talat med, att de inte fått några fall av palestinska återvändanden.⁵⁶⁹ Informationen har inte kunnat bekräftas av andra källor.

⁵⁶⁸ European Asylum Support Office (EASO), *Palestinians in Iraq*, 2018-01-04, https://www.ecoi.net/en/file/local/1422959/1226_1517219186_easo-query-palestinians-in-iraq-for-coi-portal-public.pdf (hämtad 2018-09-11).

⁵⁶⁹ Migrationsverket, Lifos & Landinfo, 2014-03-03, s.15.

12. Libyen

Palestinierna började anlända till Libyen på 1970-talet som arbetskraftsinvandrare.⁵⁷⁰ De kom från Västbanken och Gaza, Egypten, Jordanien, Syrien samt från Libanon, som en del av dem flydde efter massakern i Sabra och Shatila 1982.⁵⁷¹

Libyen, vars ledare Gaddafi uttalat stödde den palestinska saken, gav initialt stöd till palestinierna bl.a. genom att erbjuda stipendier för palestinska flyktingar, subventionerat boende och genom att öppna ett PLO-kontor i Tripoli.⁵⁷² De fick likvärdig behandling som libyska medborgare men erhöll inte medborgarskap, fick ej äganderätt och kunde inte heller delta på den politiska arenan.⁵⁷³ De registrerades inte som flyktingar utan välkomnades som arabiska bröder till Libyen, vilket ansågs vara ett privilegium.⁵⁷⁴

Mellan 1970- och 1980-talet var antalet palestinier i Libyen ungefär 100 000.⁵⁷⁵ På 90-talet kom ytterligare palestinier från Palestina på grund av Hamas närvaro i Gaza samt konflikten med Israel.⁵⁷⁶

För att protestera mot att PLO och Arafat skrev under Osloavtalet med Israel, tog Gaddafi i september 1995 beslutet att alla palestinska migranter skulle utvisas från Libyen. Ca 13 000 palestinier utvisades under de efterföljande åtta månaderna efter beslutet. De förlorade sitt arbete och därmed sina uppehållstillstånd. Många hamnade i deporteringsläger innan de faktiskt utvisades.⁵⁷⁷ Flertalet palestinier hade dock svårigheter att återvända till Palestina eller till de arabstater där de hade sitt ursprung. Palestinier från Libanon kunde ej återvända dit på grund av att de saknade möjlighet att få ett inresevisum utfärdat. Palestinier från Gaza vägrades initialt passage av de egyptiska myndigheterna för att kunna återvända till Gaza via Egypten. Återvändande till Palestina försvårades också av att Israel återkallat många palestiniers ID-kort.⁵⁷⁸ Många palestinier blev därför strandsatta i deporteringslägren längs den egyptiska-libyska gränsen.

⁵⁷⁰ Migrationsverket, Lifos, *Thematic Report: Palestinians and Syrians in Libya*, 2016-02-23, s. 8 – 10, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36776>, (hämtad 2018-03-23).

⁵⁷¹ UNHCR, Elena Fiddian-Qasbiyeh, *Invisible refugees: protecting Sahrawis and Palestinians displaced by the 2011 Libyan uprising*, Refugee Studies Centre, University of Oxford, nov. 2011, <http://www.unhcr.org/research/working/4eb945c39/invisible-refugees-protecting-sahrawis-palestinians-displaced-2011-libyan.html> (hämtad 2018-07-04).

⁵⁷² Lifos Migrationsverket, 2016-02-23, s. 8 – 10, 17.

⁵⁷³ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen, telefonintervju, 2018-06-05.

⁵⁷⁴ Representant från UNHCR i Libyen, telefonintervju, 2018-06-01; IRIN, *The Middle East's "invisible refugees"*, 2012-01-31, <http://www.irinnews.org/analysis/2012/01/31/middle-east-invisible-refugees> (hämtad 2018-07-04).

⁵⁷⁵ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen.

⁵⁷⁶ UNHCR, *Mixed Migration: Libya at the Crossroads – Mapping of Migration Routes from Africa to Europe and Drivers of Migration in Post-revolution Libya*, 2013-12 –13, s. 87-88, <http://www.refworld.org/pdfid/52b43f594.pdf> (hämtad 2018-07-03).

⁵⁷⁷ UNHCR, nov. 2011.

⁵⁷⁸ Migrationsverket, Lifos, 2016-02-23, s. 8 –10.

Gaddafi återtog sitt beslut om deportering under 1997 och de strandsatta blev då istället satta i ett återvändandeläger i Libyen.⁵⁷⁹ När krisen tog slut återvände de palestinier som ej hade kunnat deporteras.⁵⁸⁰ De tidigare subventionerna som palestinerna hade åtnjutit togs dock bort 1996.⁵⁸¹

Sedan 1995 har palestinier som anlänt registrerats som flyktingar hos UNHCR.⁵⁸² På senare år (från 2011) har även palestinier från Syrien anlänt till Libyen.⁵⁸³ År 2014 beräknades de utgöra ca 5000.⁵⁸⁴ En del palestinier har samtidigt lämnat Libyen på grund av den instabila situationen i landet.⁵⁸⁵

Under upproret 2011 var palestinier utsatta för våld både från Gaddafi-allierade och från hans motståndare.⁵⁸⁶ Efter Gaddafis fall blev många palestinier vräkta från sina hem och deras egendom konfiskerades, framförallt i Tripoli, då de hade fått hemmen av den forna regimen.⁵⁸⁷ De började alltmer ses som oönskade utlänningar av libyerna.⁵⁸⁸

Palestinier som ville fly i samband med oroligheterna 2011 stötte dock på problem; de flesta kunde inte återvända till Palestina eller till det land de kommit från.⁵⁸⁹ T.ex. ville inte de libanesiska myndigheterna hjälpa palestinier med libanesiska resedokument till Libanon. Egypten hindrade Gazapalestinier att resa genom Egypten. Tunisien införde också restriktioner för att deras gräns skulle passeras.⁵⁹⁰

Flyktingarna från Syrien som anlänt till Libyen har inneburit en ansträngning för det libyska samhället och efter 2012 infördes visa-restriktioner för palestinier och syrier som försökte att komma in i landet. Palestinier blir också i högre utsträckning arresterade, samtidigt som antalen är förhållandevis små i relation till andra grupper.⁵⁹¹ Hanteringen av palestinier vid vägspärrar har dessutom blivit hårdare och de riskerar att anhållas utan tydliga grunder.⁵⁹² Våldsamheterna som startade 2014 har även påverkat palestinerna negativt och deras situation i Libyen har försämrats, framförallt i Benghazi. De påverkas även negativt av ökad kriminalitet.⁵⁹³

⁵⁷⁹ Palestinian Return Centre, s. 22 –23.

⁵⁸⁰ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen.

⁵⁸¹ Migrationsverket, Lifos, 2016-02-23, s. 17.

⁵⁸² Representant från den palestinska ambassaden i Libyen.

⁵⁸³ UNHCR, 2013-12-13 s. 87 –88, 91.

⁵⁸⁴ Migrationsverket, Lifos, 2016-02-23, s.10.

⁵⁸⁵ Ibid., s. 5.

⁵⁸⁶ Ibid.

⁵⁸⁷ IRIN, 2012-01-31.

⁵⁸⁸ Migrationsverket, Lifos, s. 5, 17 –21.

⁵⁸⁹ IRIN, 2012-01-31.

⁵⁹⁰ Migrationsverket, Lifos, 2016-02-23, s. 5, 18.

⁵⁹¹ Ibid. s. 5, 24.

⁵⁹² Ibid., s. 22. Det finns många vägspärrar i hela landet som kontrolleras av myndigheterna eller av olika milisgrupper.

⁵⁹³ Ibid., s. 5.

Det uppskattade antalet palestinier i Libyen idag är ca 30 000.⁵⁹⁴ De flesta bor i östra Libyen, främst i Benghazi, nära gränsen mot Egypten.⁵⁹⁵ Palestinier som bott i Libyen länge har generellt yrken med högre social status som kräver utbildning och färdigheter, medan de som kommit på senare tid ofta inte har det.⁵⁹⁶ Totalt sett arbetar många palestinier inom vård- och utbildningssektorn.⁵⁹⁷ Förhållandevis många arbetar också inom oljesektorn.⁵⁹⁸

Libyen har inte skrivit under FN:s flyktingkonvention och UNHCR har ingen officiell status i landet. Libyen täcks inte heller av UNRWA:s mandat för palestinska flyktingar.⁵⁹⁹ UNHCR tillåts dock att utfärda registreringscertifikat till flyktingar som gör det möjligt för dem att få sjukvård, utbildning, hjälp med arbete och andra förmåner.⁶⁰⁰ UNHCR:s tillåtelse att verka i Libyen varierar över tid och med olika grad av frihet.⁶⁰¹ Enligt uppgifter från 2012 får palestinier hjälp av UNHCR vid behov, oaktat om de är registrerade som flyktingar eller inte.⁶⁰² UNHCR anger att de har 7500 palestinier registrerade i dagsläget.⁶⁰³

12.1. Medborgarskap

Gällande medborgarskap har Lifos två olika källor som ger motstridiga uppgifter. Enligt rapporten *Libya: Nationality, Registration and Documents* från år 2014 av Lifos och Landinfo m.fl., framgår det att palestinska kvinnor gifta med libyska män kan få libyskt medborgarskap.⁶⁰⁴ En representant från den palestinska ambassaden i Libyen menar dock i en intervju med Lifos den 5 juni 2018 att ”palestinska kvinnor ej kan få medborgarskap på basis av äktenskap med en libysk medborgare. Däremot kan en kvinna som är gift med en libysk medborgare få ett uppehållstillstånd i upp till fem år.”⁶⁰⁵ Lifos bedömning är att informationen från den palestinska ambassaden bör vara mer korrekt eftersom den är nyare. Representanten borde också vara väl insatt i palestiniernas möjlighet till dokumentation i Libyen på grund av

⁵⁹⁴ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen. Uppskattningen att det befinner sig 30 000 palestinier i Libyen bygger på ambassadens utfärdande av handlingar och hanterade ärenden.

⁵⁹⁵ Representant från UNHCR i Libyen.

⁵⁹⁶ UNHCR, 2013-12-13, s. 87 – 88, 91.

⁵⁹⁷ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen.

⁵⁹⁸ Migrationsverket, Lifos, 2016-02-23, s. 9.

⁵⁹⁹ Ibid., s. 16.

⁶⁰⁰ Representant från UNHCR i Libyen.

⁶⁰¹ Euro-Mediterranean Human Rights Network, *Asylum and Migration in the Maghreb, Country Fact Sheet: Libya*, 2012-12-18, s. 9,

<http://www.refworld.org/docid/514d77462.html> (hämtad 2018-07-04).

⁶⁰² IRIN, 2012-01-31.

⁶⁰³ Representant från UNHCR i Libyen.

⁶⁰⁴ Nederländerna. Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons, Ministry of Foreign Affairs, Immigration and Naturalisation Service, Norge. Landinfo & Sverige. Migrationsverket, *Libya: Nationality, Registration and Documents*, 2014-12-19, s. 9, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33806s> (hämtad 2018-03-23).

⁶⁰⁵ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen.

dennes arbete. Dock har inte andra källor kunnat hittas för att verifiera informationen, varför uppgifterna bör hanteras med försiktighet.

Det framgår vidare tydligt i lagen att palestinska män som är gifta med libyska kvinnor inte får medborgarskap. Medborgarskapslagen tillåter inte heller libyska kvinnor gifta med utlänningar att överföra sitt libyska medborgarskap till sina barn i de flesta fall, men om pappan är statslös ska detta vara möjligt.⁶⁰⁶ Dock är det oklart huruvida lagen tillämpas och vad som gäller för barn till palestinska fäder. Praxis för många arabbländer är nämligen att inte ge palestinier medborgarskap med argumentet att man vill bevara deras identitet som flyktingar och värna om palestiniernas rätt att återvända (se bl.a. [Casablanca-protokollet, 1.2.1](#)).

Enligt information från representanten från den palestinska ambassaden i Libyen fick vissa palestinska familjer medborgarskap under det libyska kungadömet. Däremot är det inget som är dokumenterat.⁶⁰⁷

12.2. Uppehållstillstånd

Utlänningar kan få två olika typer av uppehållstillstånd. Vilket de erhåller beror på om de kom lagligt eller illegalt till Libyen. Ett så kallat *red card*, ett korttidsuppehållstillstånd, ges dem som kom illegalt och utan arbetskontrakt. Ett *green card* ges till dem med laglig status. Om en person med ett rött kort hittar arbete inom tre månader kan denna få grön kort. Personer som får bistånd av UNHCR och har kort från dem får enligt uppgifter gröna kort giltiga i fem år.⁶⁰⁸

Enligt uppgifter från den palestinska ambassaden fick palestinier tidigare oftast uppehållstillstånd på fem år.⁶⁰⁹ Numera ges de vanligtvis på ett år och endast i undantagsfall på fem år. En kvinna som är gift med en libysk medborgare kan dock få ett uppehållstillstånd på upp till fem år. Femårigt uppehållstillstånd kan också ges till personer som har varit stadigvarande bosatta i Libyen i över tio år. Ett sådant uppehållstillstånd ska dock förnyas årligen genom att det stämplas på ett giltigt pass. Efter fem år får man ansöka igen. Praxisen är oklar med anledning av de rådande förhållandena efter 2011 och hanteringen av uppehållstillstånden kan därför förändras.⁶¹⁰

Även om alla ska ha ett uppehållstillstånd saknar mellan 60 och 70 procent av palestinierna i Libyen uppehållstillstånd, enligt den palestinska ambassaden. En av anledningarna kan vara att palestinierna tidigare i stort behandlades som libyska medborgare och därför inte varit i behov av uppehållstillstånd. Det är också kostsamt att ansöka om och förnya uppehållstillstånden, vilket särskilt blir en börda för de palestinier som har

⁶⁰⁶ Ibid.

⁶⁰⁷ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen.

⁶⁰⁸ Migrationsverket, Lifos, 2016-02-23, s. 13.

⁶⁰⁹ Se även Migrationsverket, *Landrapport. Libyen. Identitet*, 2010-03-22, s. 4–5, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=22562> (hämtad 2018-03-26).

⁶¹⁰ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen.

lågavlönade arbeten.⁶¹¹ En annan anledning kan vara att många som kom tillbaka efter krisen 1995 inte vågade ansöka om uppehållstillstånd, ifall de skulle bli deporterade på nytt, och valde istället att hålla sig under radarn.⁶¹²

För att få ett uppehållstillstånd behöver man visa upp ett giltigt pass. I de fall man får ett femårigt uppehållstillstånd men har ett pass med kortare giltighet än fem år, förkortas tillståndet till passets utgångsdatum.⁶¹³

12.3. Resedokument

Palestinier i Libyen har generellt libanesiska, syriska eller egyptiska resedokument för palestinska flyktingar. Med alla dessa tre resedokument kan palestinier resa.⁶¹⁴ Några har jemenitiska, irakiska eller libyska resedokument. De senare utfärdades under 1980-talet samt år 2004–2005.⁶¹⁵ Två andra möjliga resehandlingar är jordanska pass eller palestinska pass.⁶¹⁶

På grund av det pågående kriget i Libyen har alla dessa länders ambassader, som utfärdar resedokument till palestinier, i nuläget avslutat eller fryst sin verksamhet i Libyen med undantag för den libanesiska och den palestinska ambassaden. Ambassadernas nedlagda verksamhet har påverkat palestinerna negativt då de blev oförmögna att förnya sin dokumentation, vilket i sin tur har lett till att de i större utsträckning riskerar att arresteras på grund av illegal vistelse, bl.a. vid vägspärrar där man behöver kunna visa en identitetshandling. Som lösning på problematiken tecknades ett avtal mellan den palestinska myndigheten och libyska myndigheter där palestinska ambassaden i Libyen fick i uppdrag att utfärda ett palestinskt ID-kort. Kortet ska innehålla namn, födelsedatum och yrke. ID-kortet är således godkänt av de libyska myndigheterna. Kraven för att utfärda ID-korten är ett pass och yrkesintyg.⁶¹⁷

För palestinier med libanesiska resedokument innebär det nya elektroniska resedokumentet i passform (se mer under [8.6, Libanon, libanesiska resedokument för palestinska flyktingar](#)) ett problem. Detta kan nämligen endast förnyas i Libanon. Förnyelseavgiften kostar 200 USD per dokument. Dessa krav utgör svårigheter för palestinier med libanesiska handlingar, med begränsad ekonomisk kapacitet, att förnya sina dokument.⁶¹⁸

Palestinska pass, vanliga och 00-pass, utfärdas och förnyas av den palestinska ambassaden i Libyen. Identitetshandlingar och födelsebevis i original krävs för att utfärda nya pass.⁶¹⁹

⁶¹¹ Ibid.

⁶¹² Migrationsverket, Lifos, 2016-02-23, s. 9.

⁶¹³ Ibid.

⁶¹⁴ Migrationsverket, 2010-03-22, s. 5.

⁶¹⁵ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen.

⁶¹⁶ Migrationsverket, 2010-03-22, s. 5.

⁶¹⁷ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen.

⁶¹⁸ Ibid.

⁶¹⁹ Ibid.

12.4. Identitetshandlingar

Tidigare information från Migrationsverket, 2010, gör gällande att palestinier i Libyen har libyska ID-kort som utfärdas till personer med giltigt uppehållstillstånd.⁶²⁰ Enligt information från en representant från den palestinska ambassaden i Libyen (juni 2018) så utfärdas inga libyska ID-kort till palestinier.⁶²¹

12.5. In- och utresa

Det finns ett antal lagar som reglerar inresa och uppehålle i Libyen. Enligt Lifos rapport från 2016 är lagar från Gaddafis tid fortfarande applicerbara då inga nya lagar introducerats sedan regimens fall år 2011. Till detta tillkommer administrativa dekret samt praxis som applicerats på ett oförutsägbart sätt.⁶²² Sammantaget kan sägas att situationen är oberäknelig och implementeringen kan skifta, givet den instabila situationen i landet och avsaknaden av en enhetlig regering för hela landet.

Sedan 2004 kan medborgare i alla arabländer förutom irakier och palestinier resa in i Libyen utan visum. Alla andra ska erhålla ett giltigt visum från *General Directorate of Passports and Nationality*.⁶²³

Palestinier kan resa ut och in i landet om de har ett giltigt pass (eller resedokument) samt uppehållstillstånd. Enligt libysk lag kan en person med uppehållstillstånd maximalt vara borta från Libyen i tre månader, annars förloras uppehållsrätten i Libyen.⁶²⁴ Enligt en representant från den palestinska ambassaden i Libyen kan man i vissa undantagsfall resa ut i upp till ett år. Personer utan giltigt uppehållstillstånd kan enbart lämna landet i tre månader.⁶²⁵ Det förekommer dock att dessa palestinier kan få en ut-/inresestämpel av gränskontrollmyndigheten med en notis som lyder ”ut-/inresa fram tills uppehållstillståndssituationen regleras”. De får dock inte vara utomlands i mer än tre månader och de får inte heller tillstånd att resa in och ut flera gånger (*multiple entry visa*).⁶²⁶ Lifos har inte kunnat hitta information om vad som händer om personen utan uppehållstillstånd stannar utomlands längre än tre månader.

Enligt den palestinska ambassaden måste alla personer som önskar resa från Libyen få ett ut-/inresetillstånd hos den libyska passmyndigheten som hanterar varje ärende enligt sin beskaffenhet. Regeln är att man inte kan lämna landet utan en ut-/inresestämpel. För personer med ett giltigt uppehållstillstånd är det möjligt att få rätten att resa in och ut flera gånger

⁶²⁰ Migrationsverket, 2010-03-22, s. 6.

⁶²¹ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen.

⁶²² Migrationsverket, Lifos, 2016-02-23, s. 11.

⁶²³ Global Detention Project, *Libya Immigration Detention Profile*, aug. 2018, <https://www.globaldetentionproject.org/countries/africa/libya> (hämtad 2018-10-05).

⁶²⁴ Migrationsverket, Lifos, 2016-02-23, s. 13.

⁶²⁵ Representant från den palestinska ambassaden i Libyen.

⁶²⁶ Ibid.

som gäller i mer än tre månader, i särskilda situationer. Sådana situationer kan vara utbildning, sjukdom, familjeskäl eller dylikt. Ärendena behandlas individuellt hos passmyndigheterna.

I samband med att visumrestriktionerna för palestinierna infördes 2012, anlände många nya palestinska flyktingar till Libyen illegalt från Syrien. Tidigare var det ovanligt att palestinier anhölls för illegal inresa i Libyen men situationen har ändrats sedan 2014 och fler palestinier riskerar att anhållas.⁶²⁷ Förhållandena i förvaren/fängelser (*detention centers*) är dåliga och flera av dem kontrolleras av den libyska milisen. Gällande lag, *Law on Combating Irregular Migration (Law No. 19)*, från 2010 ger utrymme för förvar/fängelse på obestämd tid och illegala migranter ska fängslas och sedan deporteras efter avtjänat fängelsestraff.⁶²⁸ Lifos har inga uppgifter om i hur stor uträkning detta har drabbat palestinier.

I Lifos rapporter [*Palestinians and Syrians in Libya*](#) (2016) samt [*Libyen: Säkerhetsläget och dess påverkan på civilbefolkningen*](#) (2017) framgår det att libyska myndigheter införde restriktioner för bl.a. palestinier att komma in i landet. Beslutet togs i syfte att stävja radikaliserade personer från att ansluta sig till jihadistgrupper i Libyen. Beslutet verkade inte påverka palestinier som redan bodde i Libyen.⁶²⁹ I dagsläget har Lifos ingen information om dessa restriktioner fortfarande gäller.

⁶²⁷ Migrationsverket, Lifos, 2016-02-23, s. 12, 19, 21.

⁶²⁸ Global Detention Project, aug 2018.

⁶²⁹ Migrationsverket, Lifos, 2016-02-23, s. 24.

13. Gulfstaterna (GCC)

Palestinierna i Gulfstaterna (eller Gulfstaternas samarbetsråd GCC⁶³⁰) återfinns framförallt i Förenade Arabemiraten (FAE), Saudiarabien och Kuwait. Ingen av staterna är anslutna till FN:s flyktingkonvention varför palestinier inte tas emot som flyktingar. Gulfstaterna täcks inte heller av UNRWA:s mandat. De behandlas som vilken annan utlänning som helst och på samma premisser, därför finns inte heller några särskilda förfaranden för att utfärda handlingar för palestinier såsom i vissa andra länder i MENA-regionen (t.ex. Jordanien, Libanon och Egypten). Uppehållstillståndet är kopplat till arbete och sponsor.⁶³¹

Enligt en av Lifos källor i Egypten tar Gulfstaterna inte emot palestinier med egyptiska resedokument som också har uppehållstillstånd i Egypten, eftersom de måste återvända var sjätte månad till Egypten för att förnya sitt uppehållstillstånd (medan palestinier med egyptiska resedokument utan uppehållstillstånd i Egypten kan förnya resedokumenten via egyptiska ambassader).⁶³² FAE godtar inte egyptiska resedokument för inresa (se mer under [In- och utresa, 13.2.5](#)) och informationen ligger i linje med andra källor som Lifos har att tillgå som indikerar att flera av GCC-länderna inte gärna tar emot palestinier med egyptiska resedokument. Saudiarabien tillåter inte inresa för ”nya” palestinier (och syrier) eller palestinier som lämnat landet och söker på nytt.⁶³³

13.1. Kort om sponsorsystemet i Gulfstaterna

Sponsorsystemet (*kafala*) kan beskrivas som ett arbets- och uppehållsförfarande, tillämpat i hela GCC-regionen, med syfte att reglera arbetskraftsinvandringen. Rätten till arbete och uppehållstillstånd sponsras av en medborgare i landet (*kafeel*). Således tilldelas GCC-medborgare befogenheter att anställa och ta in utländsk arbetskraft till landet. Sponsorn kontrollerar även migranternas inrese- och uppehållsrätt i landet.⁶³⁴

Sponsorsystemet bidrar också till att konsolidera maktrelationerna mellan staten och medborgaren, där lojalitet till etablissemangen är en viktig komponent för att få erhålla tillstånd som sponsor. GCC-medborgare kan i princip sponsra hur många migranter som helst, under förutsättning att vederbörande har ekonomiska förutsättningar och tillstånd för det. Det finns inte heller några tidsramar för hur länge man kan vara sponsor.⁶³⁵

⁶³⁰ Gulfstaternas samarbetsråd, eller Gulf Cooperation Council – GCC – är ett politiskt och ekonomiskt förbund där Kuwait, Saudiarabien, Bahrain, Qatar, Förenade Arabemiraten och Oman ingår.

⁶³¹ Migrationsverket, Lifos. *Lifosrapport: Sponsorsystemet (kafala) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten*, 2018-05-23, s. 43–44, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=45799> (hämtad 2018-06-02).

⁶³² Abed Al-Qader Yassin.

⁶³³ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 27-28, 41-42.

⁶³⁴ Ibid., s. 14.

⁶³⁵ Ibid.

Sponsorn är företrädesvis en medborgare, ett företag, eller en statlig institution, som under en begränsad tid ger migranten tillträde till arbetsmarknaden och med rätt att avbryta anställning när så anses passande. Vägran att rätta sig efter reglerna från migrantens sida kan resultera i deportation, eller andra rättsliga påföljder.⁶³⁶

13.2. Förenade Arabemiraten (FAE)

Förenade Arabemiraten (FAE) utgörs av de sju monarkierna och emiraterna Dubai, Abu Dhabi, Ajman, Sharja, Ras al-Khayma, Fujayra och Umm al-Quywayn.

Mellan 100 000 och 300 000 palestinier bor i FAE, uppgifterna Lifos har att tillgå varierar.⁶³⁷ Palestinierna i landet är generellt högutbildade och de utgör en grupp som bott i landet under väldigt lång tid, i vissa fall upp till 40–50 år. Samtidigt har palestinerna inga rättigheter. Flera källor Lifos konsulterat beskriver att situationen har blivit svårare för palestinier.⁶³⁸ Palestinier som uppehåller sig i FAE genom en sponsor måste skaffa privata alternativ för skola och sjukvård då endast medborgare har tillgång till de statliga.⁶³⁹ Palestinier har också idag svårare att få tillstånd att uppehålla sig i landet än tidigare och riskerar deportation om deras anställning och således också uppehållsrätt upphör.⁶⁴⁰

FAE har inte skrivit under FN:s flyktingkonvention och precis som de andra Golfländerna ges inte palestinska flyktingar tillstånd att uppehålla sig i landet om inte personen kommer på grund av arbete och via en sponsor.⁶⁴¹

13.2.1. Medborgarskap

Man kan bli medborgare i FAE genom naturalisering men systemet är oklart och det verkar vara få personer som får medborgarskap på detta sätt.⁶⁴² En del palestinier som är födda i FAE har tilldelats medborgarskap för att de har gjort viktiga bidrag till landet.⁶⁴³

⁶³⁶ Ibid., s. 14–16

⁶³⁷ Haaretz, *Report: UAE to Deport Hundreds of Palestinians by Month's End*, 2009-09-04, <https://www.haaretz.com/1.5469186> (hämtad 2018-06-16); Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 41.

⁶³⁸ Palestinska ambassaden i FAE, Abu Dhabi, 2017-12-17.

⁶³⁹ Immigration and Refugee Board of Canada, *Palestine and United Arab Emirates: residence status of stateless Palestinians, including access to employment, education, health care and other services, and the ability to travel in and out of the country; the requirements and procedures to renew residence status; treatment of stateless Palestinians whose residence status has expired (2015–November 2017)*, 2017-11-24, <http://www.refworld.org/docid/5a8400294.html2017-11-24> (hämtad 2018-06-16).

⁶⁴⁰ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 41–42.

⁶⁴¹ Immigration and Refugee Board of Canada, 2017-11-24.

⁶⁴² Gulfnews thinkers, *Give expats an opportunity to earn UAE citizenship*, 2018-04-27, <https://gulfnews.com/opinion/thinkers/give-expats-an-opportunity-to-earn-uae-citizenship-1.1234167> (hämtad 2018-05-03).

⁶⁴³ Immigration and Refugee Board of Canada, 2017-11-24.

13.2.2. Uppehållstillstånd

Uppehållstillstånd i form av *residency visas* ges i FAE på basis av arbete eller att man äger ett företag eller en egendom i FAE. Detta gäller även palestinier.⁶⁴⁴

Personer som ansöker om uppehållstillstånd i FAE måste ha anställning och en sponsor, vilket i normalfallet är arbetsgivaren. Sponsorn kan vara en emiratisk företagare som vill anställa utländsk arbetskraft, en medborgare i FAE som vill anställa en utlänning för hushållsnära tjänster, eller en utlänning med uppehållstillstånd som sponsrar familjemedlemmar. Giltighetstiden för uppehållstillstånd för arbete kan variera och vara upp till tre år men är normalt mellan två till tre år. Det beror också på typen av arbete och kontrakt vederbörande har i FAE, och beroende på sponsorn. Tillståndet kan förlängas vid samma myndighet som utfärdat det ursprungliga tillståndet, *General Directorate for Residency and Foreigners Affairs* – (GDFRA), senast 30 dagar efter att giltighetstiden löpt ut. Söker man efter denna tidsperiod riskerar utlänningen att få betala böter.⁶⁴⁵ Sponsorn fungerar som en garant för utlänningen och kan också utföra ett antal funktioner å dennas vägnar, t.ex. ansöka om uppehållstillstånd eller visum och öppna ett bankkonto.⁶⁴⁶

Eftersom det är nödvändigt att ha en sponsor för att kunna få lagligt uppehållstillstånd i landet, finns det därmed också en risk att personer vars anställning upphört, och som i och med detta saknar sponsor, förlorar sitt uppehållstillstånd.⁶⁴⁷

Om en anställning upphör har utlänningen rätt att vistas i landet i upp till 30 dagar för att söka nytt arbete, därefter måste man lämna landet om man inte lyckas få ny anställning.⁶⁴⁸ Personer som inte lämnar landet efter giltighetstiden löpt ut, dvs. *overstayers*, riskerar dryga böter och eventuellt deportation, som såvitt kan bedömas, verkar ha ett visst inslag av godtycke.⁶⁴⁹

Palestinier liksom andra löper denna risk, dock jagas de inte specifikt. Ibland sker deportationen till länder som personen i fråga inte har någon koppling till. Lifos initierade källor i FAE berättar om fall där palestinier deporterats till Irak, Sudan, Malaysia och Somalia. Möjligtvis att palestinier med egyptiska resedokument är undantagna p.g.a. svårigheter att verkställa dem till Egypten (se mer under [Resedokument, 13.2.3](#), samt under Egypten, [Egyptiska resedokument, 10.3](#)). Deportering sker annars vanligen om

⁶⁴⁴ Ibid.

⁶⁴⁵ Boten är om 25 AED per dag de första sex månaderna, därefter höjs avgiften till 50 AED per dag de påföljande sex månaderna, och slutligen till 100 AED per dag om man passerat ett eller flera år. Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 37.

⁶⁴⁶ Immigration and Refugee Board of Canada, 2017-11-24.

⁶⁴⁷ Ibid.

⁶⁴⁸ Utom i de fall där en rättsprocess mot sponsorn/arbetsgivaren påbörjats. I sådant fall får utlänningen stanna tills processen är klar.

⁶⁴⁹ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 39.

myndigheterna anser att du utgör en säkerhetsrisk eller om du har begått ett brott. Om du har deporterats är du förhindrad att någonsin komma tillbaka till landet.⁶⁵⁰

För att ansöka om ett uppehållstillstånd krävs följande dokument: pass i original och kopia, inresetillstånd i original, kopia av så kallat *establishment card* (för företagare), kopia av handelstillstånd (*trade licence*), en läkarundersökning, ansökan om uppehållstillstånd som är underskrivet och stämplat av sponsorn samt ett ID-kort. Utlänningar är dessutom ålagda att lämna in ett utdrag/dokumentation från misstanke- och brottsregistret i hemlandet (*Good Conduct and Behaviour Certificate*) i samband med ansökan. Det krävs också en godkänd säkerhetskontroll (*security clearance*), och Lifos källor gör gällande att det är svårt för palestinier att få sådan.⁶⁵¹ För att förnya ett uppehållstillstånd krävs samma dokument som vid initial ansökan, förutom inresetillståndet.⁶⁵² Angående utdrag/dokumentation från misstanke- och brottsregistret och säkerhetskontroll, gäller att utlänningar som redan befinner i FAE anmodas att inhämta dessa dokument från polismyndigheten i FAE. Turister och familjemedlemmar är dock undantagna.⁶⁵³

13.2.2.1. Sponsring av anhöriga

Utlänningar som har arbete i landet kan sponsra anhöriga om man har ekonomiska förutsättningar till det. Detta gäller kärnfamiljen (maka/make och barn under 18 år) och äldre föräldrar. Även kvinnor får sponsra sin familj. Minimilönen för sponsorn är 3 000 eller 4 000 AED (cirka 7 500–10 000 SEK). Tillståndet för anhöriga gäller så länge sponsorn har tillstånd i landet. Giltighetstiden för tillståndet är kopplat till giltighetstiden på sponsorns tillstånd, vilken enligt regelverket ligger på mellan ett till tre år. Sponsorn kan även sponsra vuxna söner/manliga släktingar som studerar. Samma gäller ogifta döttrar, och även skilda kvinnor som sponsras av en manlig släkting, oftast sin far. Avseende sponsring av ”vuxna barn” bör tilläggas att, om vederbörande fyllt 18 år och inte har ett särskilt *university scholarship/sponsorship*, kan han eller hon inte stanna oaktat om personen är född i landet, såvida personen inte kan skaffa eget arbete/sponsor.⁶⁵⁴

13.2.3. Resedokument

Det finns cirka 60 000 palestinier med palestinska resedokument i FAE. Antalet palestinier med andra resedokument, t.ex. egyptiska, libanesiska, syriska eller jordanska, uppskattas sammanlagt till cirka 250 000.⁶⁵⁵

⁶⁵⁰ Ibid., s. 39 – 42.

⁶⁵¹ Ibid., s. 41 – 42.

⁶⁵² Immigration and Refugee Board of Canada, 2017-11-24.

⁶⁵³ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 37 – 38.

⁶⁵⁴ Ibid., s. 39.

⁶⁵⁵ Ibid., s. 41.

Myndigheterna i FAE godtar t.ex. syriska och libanesiska resedokument, men inte längre egyptiska för inresa, undantaget om personen redan vistas i landet med uppehållstillstånd.⁶⁵⁶

På grund av svårigheterna att verkställa palestinier med egyptiska resedokument verkar deportation inte vara vanligt förekommande för dessa palestinier om deras anställning upphör. Dessa palestinier riskerar dock att få betala böter p.g.a. illegal vistelse. En initierad källa i FAE vittnar dock om palestinier med ursprung i Gaza, med egyptiska resedokument, som har deporterats. Samma källa framhåller att palestinier från Syrien (med syriska resedokument) generellt inte deporteras till Syrien, även om sådana fall också *kan* finnas, men att man kan göra försök att deportera den kategorin till något annat land, t.ex. till Malaysia eller Sudan, tidigare även Somalia.⁶⁵⁷

13.2.4. Identitetshandlingar

Det är obligatoriskt med ID-kort för alla som har uppehållstillstånd i FAE, dock kan ett ID inte utfärdas till en person som inte har uppehållstillstånd (*residency visa*).⁶⁵⁸ Längden på ID-kortets giltighet varierar för medborgare, GCC-medborgare och icke-medborgare. För en person med uppehållstillstånd är ID kortet giltigt så länge som uppehållstillståndet gäller.⁶⁵⁹ De dokument som krävs när en person med uppehållstillstånd ansöker om ID-kort är pass i original och inrese- eller uppehållsvisum.⁶⁶⁰

13.2.5. In- och utresa

Palestinier måste göra förberedelser i förväg innan man tillåts resa in i FAE genom att skaffa sig ett arbetsvisum och en sponsor, och ansökan hanteras via en lokal agent.⁶⁶¹ Du erhåller ett *entry permission* när du skaffat sponsor och sponsorn i FAE ansöker för dig i landet. Den som vill komma till FAE kan inte ansöka själv.⁶⁶² Förenade Arabemiraten accepterar inte ett palestinskt resedokument utfärdat av egyptiska myndigheter för inresa, men dock godkänns resedokumentet om personen redan vistas i landet. Man accepterar däremot ett palestinskt 00-pass för inresa. Myndigheterna i FAE, GPRFA, menar att egyptiska resedokument inte längre orsakar problem eftersom en palestinier istället kan skaffa 00-pass.⁶⁶³

⁶⁵⁶ Ibid., s. 42.

⁶⁵⁷ Ibid., s. 41.

⁶⁵⁸ United Arab Emirates, Federal Authority for identity and citizenship, *ID Services Guide*, odaterad, <https://www.ica.gov.ae/userfiles/assets/AeBsRV0Vp0s.pdf> (hämtad 018-06-16).

⁶⁵⁹ United Arab Emirates, Federal Authority for identity and citizenship, *Service policies*, odaterad, <https://www.ica.gov.ae/en/services/services-for-individuals/R/A/request-to-apply-for-a-new-id-card.aspx> (hämtad 018-06-16).

⁶⁶⁰ United Arab Emirates, Federal Authority for identity and citizenship, *ID Services Guide*.

⁶⁶¹ Immigration and Refugee Board of Canada, 2017-11-24.

⁶⁶² Anonym källa 2, Förenade Arabemiraten, 2017-12-17.

⁶⁶³ Den palestinska ambassaden i FAE utfärdar inte själv s.k. 00-pass, utan tar emot ansökan och vidarebefordrar underlaget till det palestinska inrikesministeriet i Ramallah, som utfärdar handlingen och skickar den tillbaka till ambassaden. Palestinier som vill ansöka om 00-pass måste på ett eller annat sätt styrka att de är palestinier, genom att visa upp palestinska resedokument från t.ex. Egypten, och/eller underlag från UNRWA, t.ex.

Alla som ansöker om inresevisering är ålagda att först genomgå en säkerhetskontroll. Utlänningar är dessutom ålagda att lämna in ett utdrag/dokumentation från misstanke- och brottsregistret i hemlandet (*Good Conduct and Behaviour Certificate*) i samband med ansökan om uppehållstillstånd.⁶⁶⁴

När en person reser ut ur FAE får denne en utresestämpel.⁶⁶⁵ Palestinier, liksom andra som vistats utomlands i över sex sammanhängande månader, förlorar sitt tillstånd. Upphållstillståndet tas automatiskt bort ur systemet och det spelar ingen roll hur länge du har bott i landet. Du har möjlighet att söka tillstånd på nytt, men då måste du börja om proceduren, skaffa arbete och sponsor. Vederbörande kan återvända om den gamla sponsorn ställer upp igen, eller skaffar en ny sponsor, dock under förutsättning att man godkänns i säkerhetskontrollen. Det är emellertid ingen garanti att myndigheterna låter vederbörande komma tillbaka. Det finns även uppgifter som indikerar att det idag kan vara svårt för palestinier att få godkänt i säkerhetskontrollen. Om myndigheterna avslår en begäran sker detta normalt utan motivering eller beslut.⁶⁶⁶

13.3. Kuwait

Kuwait har inte skrivit under FN:s flyktingkonvention och precis som de andra Gulfländerna ges inte palestinska flyktingar tillstånd att uppehålla sig i landet om inte personen kommer på grund av arbete och via en sponsor.⁶⁶⁷

Palestinierna började komma till Kuwait i slutet av 1940-talet i samband med kriget 1948 och i samband med att olja upptäcktes i Kuwait. Kuwait är inget flyktingmottagande land för palestinier utan de kom framförallt för att arbeta i landet. Den palestinska immigrationen ökade efter 1959 då Kuwait slopade visakravet för jordanska medborgare (vilket också inkluderade Västbanksbor eftersom området då ockuperades av Jordanien, Lifos anmärkning).⁶⁶⁸

I mitten av 1960-talet utgjorde palestinierna ca 78 000 av ca 470 000 invånare i Kuwait. Efter kriget 1967 kom ytterligare palestinier. År 1975 utgjorde antalet ca 200 000 personer. Palestinierna var en viktig del av det

registreringskort och födelsebevis. Processen tar två till tre månader. Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 42.

⁶⁶⁴ Ibid., s. 37 – 38.

⁶⁶⁵ Migrationsverket, *Återvändande och resehandlingar: Förenade Arabemiraten* [åtkomstbegränsad], 2016-02-24, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33268> (hämtad 2018-06-26).

⁶⁶⁶ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 41 – 42.

⁶⁶⁷ Landinfo, *Respons: Syrere i golfstatene*, 2016-08-25, s. 1 – 2, https://www.ecoi.net/en/file/local/1113405/1788_1474551153_3410-1.pdf (hämtad 2018-09-07).

⁶⁶⁸ Middle East Forum, "Kuwait Expels Thousands of Palestinians", i *Middle East Quarterly Fall 2012*, vol. 19, 2012-09-01, <https://www.meforum.org/articles/2012/kuwait-expels-thousands-of-palestinians> (hämtad 2018-04-04).

kuwaitiska samhället och arbetade som lärare, statstjänstemän, ingenjörer läkare m.m. Kuwaitiska staten stödde också finansieringen av PLO. Den palestinska befolkningen i Kuwait fortsatte att växa och 1989 utgjorde de 400 000–450 000 av ca 1 miljon totalt.⁶⁶⁹ Palestinierna var väletablerade och välintegrerade och hjälpte till att forma Kuwait och dess politiska, ekonomiska och sociala utveckling.⁶⁷⁰

År 1990 invaderade Irak Kuwait men efter att de ockuperat landet i ca ett halvår pressade en USA-ledd koalition, i början av 1991, ut irakierna ur Kuwait.⁶⁷¹ PLO ansågs stödja Irak och efter att de irakiska trupperna lämnade Kuwait, utvisades palestinerna eller pressades att lämna Kuwait.⁶⁷² Många av palestinerna som arbetade i staten miste sina jobb och med detta också uppehållstillstånd i landet.⁶⁷³ Barnen förlorade rätten att gå i skolan.⁶⁷⁴ Det uppskattas att ca 90 procent av alla palestinier i Kuwait lämnade landet under och efter kriget, men siffrorna är osäkra.⁶⁷⁵ De flesta av dessa hamnade i Jordanien, andra i västländer eller återvände till Palestina.⁶⁷⁶ Ca 30 000–40 000 palestinier blev kvar i landet. Många av dessa var Gazapalestinier med egyptiska resedokument men utan möjlighet till att lagligt resa in i Gaza eller Egypten.⁶⁷⁷ Dessa palestinier ska ha utsatts för godtyckliga arresteringar, orättvisa rättegångar, tortyr och deportering till den irakiska gränsen.⁶⁷⁸

År 2001 tog de kuwaitiska myndigheterna bort de restriktioner som gällde för palestiniernas möjligheter att arbeta i landet. Dock fortsatte förbudet som hade funnits i 26 år om att anställa palestinska lärare. Det togs bort år 2017.⁶⁷⁹ År 2009 uppskattades antalet palestinier i Kuwait till 30 000.⁶⁸⁰

⁶⁶⁹ Toufic Haddad, "Palestinian Forced Displacement from Kuwait: The Overdue Accounting", i *Forced Secondary Displacement: Palestinian Refugees in Arab host countries*, nr 44, 2010, <http://www.badil.org/en/component/k2/item/1514-art07> (hämtad 2018-04-03).

⁶⁷⁰ Middle East Forum.

⁶⁷¹ Landinfo & Migrationsverket, *Statslöse palestinere i Kuwait – Rapport fra Landinfos og Migrationsverkets reise til Kuwait City 20-26 oktober 2011*, 2013-03-18, s. 6, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=27362> (hämtad 2018-04-04).

⁶⁷² Haddad.

⁶⁷³ Landinfo & Migrationsverket, 2013-03-18, s. 6.

⁶⁷⁴ Haddad.

⁶⁷⁵ Landinfo & Migrationsverket, 2013-03-18, s. 6.

⁶⁷⁶ Haddad.

⁶⁷⁷ Landinfo & Migrationsverket, 2013-03-18, s. 6.

⁶⁷⁸ Haddad; Palestinian Return Centre, s. 22 – 23.

⁶⁷⁹ Immigration and Refugee Board of Canada, *Kuwait and Palestine: residence status of stateless Palestinians, including access to employment, education, health care and other services, and the ability to travel in and out of the country; the requirements and procedures to renew residence status; treatment of stateless Palestinians whose residency status has expired (2015-November 2017)*, 2017-11-24, <http://www.refworld.org/docid/5a84030f4.html> (hämtad 2018-03-23).

⁶⁸⁰ Landinfo. Migrationsverket, 2013-03-18, s. 6.

13.3.1. Medborgarskap

De flesta palestinier som kom till Kuwait har inte fått medborgarskap.⁶⁸¹ Medborgarskapslagstiftningen ger ingen tydlig möjlighet för icke-medborgare att erhålla kuwaitiskt nationalitet.⁶⁸² Enligt information från Landinfo och Migrationsverket har dock några palestinier kuwaitiskt medborgarskap, oklart hur många, efter att ha fått det tilldelat sig som gåva.⁶⁸³ Enligt kuwaitisk medborgarskapslag är det möjligt för staten att tilldela ett kuwaitiskt medborgarskap genom dekret, via rekommendation från inrikesministeriet, till en person som anses ha gjort ovärderliga tjänster för Kuwait.⁶⁸⁴

13.3.2. Uppehållstillstånd

Kuwait har inte skrivit under FN:s flyktingkonvention och har ingen lagstiftning som reglerar flyktingar eller asylsökande. Alla palestinier och andra immigranter, även de som är registrerade med UNHCR, täcks av immigrationslagstiftning. I lagstiftningen finns krav om sponsorskap genom arbete, familjerelation eller investering för att få lagligt uppehålla sig i landet.⁶⁸⁵

Alla palestinier som inte har medborgarskap i Kuwait uppehåller sig således i landet genom att de har en sponsor. Det krävs också ett giltigt arbetstillstånd. Arbetstillstånden utfärdas på ett eller två år och de går att förnya under förutsättningen att man stannar hos den första arbetsgivaren i minst tre år.⁶⁸⁶

Fram till oktober 2016 erkändes inte palestinska pass, utfärdade av den palestinska myndigheten, av Kuwait som ett officiellt dokument, och palestinier som ansökte om uppehållstillstånd var också tvungna att presentera ett resedokument. Detta medförde problem för palestinier i Kuwait med egyptiska resedokument och PA-pass då Egypten slutade att förnya egyptiska resedokument till palestinier med PA-pass, och Kuwait inte erkände dessa pass.⁶⁸⁷ Enligt uppgifter ska palestinska pass sedan hösten 2016 godkännas av de kuwaitiska migrationsmyndigheterna.⁶⁸⁸

⁶⁸¹ Middle East Forum, 2012-09-01.

⁶⁸² United States Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2016, Kuwait*, <https://www.state.gov/documents/organization/265718.pdf> (hämtad 2018-04-18).

⁶⁸³ Landinfo & Migrationsverket, 2013-03-18, s. 8.

⁶⁸⁴ Se artikel 5.1 i Kuwaits medborgarskapslag från 1959, *Kuwait Nationality Law of 1959*, <http://www.refworld.org/docid/3ae6b4ef1c.html> (hämtad 2018-09-24).

⁶⁸⁵ Landinfo, *Respons: Syrere i golfstatene*, 2016-08-25, s. 1 –2, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=38044> (hämtad 2018-06-19).

⁶⁸⁶ Landinfo & Migrationsverket, 2013-03-18, s. 9.

⁶⁸⁷ Immigration and Refugee Board of Canada, 2017-11-24.

⁶⁸⁸ Kuwait Times, *Minimum Salary for Visit Visas Raised to KD 200*, 2016-10-16, <http://news.kuwaittimes.net/website/minimum-salary-visit-visas-raised-kd-200/> (hämtad 2018-04-20).

13.3.2.1. Sponsring av anhöriga

Från oktober 2016, har palestinska män med palestinska pass rätt att ta in sina fruar och barn i Kuwait på samma sätt som andra araber med pass från arabländer. Det krävs dock en lön på 450 kuwaitiska dinarer (motsvarande ca 12 500 SEK) för att få sponsra familjemedlemmar.⁶⁸⁹

13.3.3. Resedokument

De flesta statslösa palestinier i Kuwait har egyptiska resedokument, eller resedokument från Libanon, Syrien eller Irak. Icke-statslösa palestinier har pass från framförallt Palestina och Jordanien.⁶⁹⁰ De kuwaitiska myndigheterna utfärdar inte resedokument till statslösa palestinier.⁶⁹¹

13.3.4. Identitetshandlingar

Enligt det kuwaitiska inrikesministeriet utfärdas inte ID-kort till statslösa palestinier. Det finns dock uppgifter om att alla utlänningar med laglig uppehållsrätt genom arbete kan få ett så kallat civilt ID-kort.⁶⁹² På en hemsida som ägs av ett företag och där man kan ansöka om visum till Kuwait online, framgår det tydligt att en person som uppehåller sig och jobbar i Kuwait måste ha ett civilt ID, även kallat *bitaqa-almadaniyah*. ID-korten utfärdas av *Public Authority for Civil Information* (PACI) och inkluderar ID-nummer, komplett namn, födelsedatum, lokal adress, blodgrupp, namn på sponsor, typ av visum som innehavaren av ID-kortet har samt utgångsdatum. Det ska förnyas om det går ut, om man byter sponsor eller byter adress.⁶⁹³

13.3.5. In- och utresa

Alla utlänningar som ska arbeta i Kuwait behöver före inresa i landet ett inresevisum, ett jobberbjudande och en sponsor.⁶⁹⁴ Lifos och Landinfos uppgifter från 2011 (publicerade i en rapport från 2013) gör gällande att alla utlänningar, inklusive palestinier, som uppehåller sig utanför Kuwait i mer än sex månader kommer att få uppehållstillstånden tillbakadragna och måste söka nytt uppehållstillstånd för att kunna återvända. Palestinier som rest ut illegalt kommer däremot inte tillåtas att resa in igen i Kuwait, oavsett hur länge man uppehållit sig utanför landet. Enligt uppgifterna från 2011 verkar detta gälla även om man har en sponsor och även om man är född i Kuwait.⁶⁹⁵ Uppgifterna från 2011 gjorde också gällande, att palestinier som

⁶⁸⁹ Immigration and Refugee Board of Canada, *Kuwait and Palestine*, 2017-11-24, <http://www.refworld.org/docid/5a84030f4.html> (hämtad 2018-03-23).

⁶⁹⁰ Ibid.

⁶⁹¹ Migrationsverket, *Återvändande och resehandlingar – Kuwait* [åtkomstbegränsad], 2017-11-29, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=25849> (hämtad 2018-04-10).

⁶⁹² Landinfo & Migrationsverket, 2013-03-18, s. 9.

⁶⁹³ Kuwait visa, *Civil Identity Card*, odaterad, <https://kuwaitvisa.com/civil-identity-card/> (hämtad 2018-04-17). Mer info om hur ID-kortet utfärdas finns också på: Kuwait visa, *Civil ID Registration Procedures*, odaterad, <https://kuwaitvisa.com/civil-id-registration-procedures/> (hämtad 2018-04-17).

⁶⁹⁴ Landinfo & Migrationsverket, 2013-03-18, s. 7.

⁶⁹⁵ Landinfo & Migrationsverket, 2013-03-18, s. 10.

rest ut lagligt och har uppehållsrätt i annat land, kan resa in igen i Kuwait även om de inte har en ny sponsor. Lifos ställer sig tveksamma till att dessa uppgifter fortfarande gäller, med tanke på de senare uppgifterna om risken för utvisning om sponsorskapet upphör (se nedan) och med tanke på att de övriga GCC-länder som hanteras i denna rapport kräver att sponsor är säkrad innan inresa. Lifos har dock inte kunnat hitta ytterligare information angående detta.

Uppgifter från 2016 gör gällande att Kuwait år 2013 började utföra räder och arresteringar mot migrantarbetare vars visa hade gått ut, och att landet år 2015 hade arresterat mer än 100 000 personer på grund av detta. Även deportering förekommer på grund av att visumet gått ut. Kuwait verkar också deportera migranter för mindre brott (t.ex. trafikförseelser) som ett sätt att få ut dem ur landet.⁶⁹⁶ Ingen särskild omnämning av palestinier görs i dessa uppgifter.

Enligt nyare uppgifter från 2017 från Immigration and Refugee Board of Canada riskerar palestinier med utgångna uppehållstillstånd som inte förnyats, arrestering och även deportering. Om en palestiniers sponsorskap upphör riskerar denne därmed att utvisas.⁶⁹⁷ Informationen har inte kunnat bekräftas med ytterligare källor men ligger i linje med hanteringen i övriga Golfstater.

13.4. Saudiarabien

Saudiarabien har inte skrivit under FN:s flyktingkonvention och precis som de andra Gulfländerna ges inte palestinska flyktingar tillstånd att uppehålla sig i landet om inte personen kommer på grund av arbete.⁶⁹⁸

Det finns uppskattningsvis mellan 240 000– 500 000 palestinier i landet, de källor som Lifos har konsulterat ger olika uppgifter.⁶⁹⁹ De flesta har resedokument från Jordanien, Libanon, Syrien, Egypten och Irak.

⁶⁹⁶ Global Detention Project, *Kuwait Immigration Detention*, jan 2016, <https://www.globaldetentionproject.org/countries/middle-east/kuwait> (hämtad 2018-10-02).

⁶⁹⁷ Immigration and Refugee Board of Canada, *Responses to Information Request*, 2017-11-24, <https://www.justice.gov/eoir/page/file/1035136/download> (hämtad 2018-10-02).

⁶⁹⁸ Landinfo, 2016-08-25, s. 1 –2.

⁶⁹⁹ Utrikesdepartementet anger siffran 300 000–400 000, se UD, *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Saudiarabien, 2015-2016*, 2017-04-26, s. 19, <https://www.regeringen.se/498cd8/contentassets/073cdefd6b3341788bfc0409f8d65b0b/saudiarabien---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2015-2016.pdf> (hämtad 2018-06-26). Kanadas migrationsmyndigheter anger två siffror från olika källor. Den ena källan är US Department of State och människorättsrapporten för Saudiarabien 2016, som anger samma siffra som UD (och också kan vara UD:s källa, UD anger inte källor i sina rapporter). Den andra källan anger en halv miljon palestinier i Saudiarabien. Se Immigration and Refugee Board of Canada, *Palestine and Saudi Arabia: Residence status of stateless Palestinians, including access to employment, education, health care and other services, and the ability to travel in and out of the country; the requirements and procedures to renew residence status; including whether stateless Palestinians whose permits have expired face deportation and detention (2015-November 2017)*, 2017-11-14, <http://www.refworld.org/docid/5afadfd94.html>, (hämtad 2018-06-26). I Lifos rapport om sponsorsystemet i Gulfstaterna anges siffran 240 000 palestinier.

Tillgången till förmåner såsom statligt subventionerad sjukvård och utbildning gäller främst saudiska medborgare, även om uppehållstillståndet (*iqama*) ger rätt till vissa förmåner.⁷⁰⁰ I likhet med andra utlänningar, måste palestinier betala för sina barns utbildning och har begränsade möjligheter att läsa på universitet. Detta gäller dock inte palestinier som kommer från Syrien, vilka får tillgång till utbildning.⁷⁰¹ Palestinier och övriga utlänningar är också exkluderade från regeringspositioner, vissa yrken, att äga fastigheter och egendomar m.m.⁷⁰²

Palestinier har i allmänhet inte haft det svårare än andra utlänningar bosatta i Saudiarabien. Palestinier är oftast välutbildade och konkurrerar på samma villkor som andra på arbetsmarknaden. Situationen har dock blivit tuffare för palestinier och andra utlänningar i allmänhet sedan lanseringen av ”saudiseringskampanjen”, som innebär att myndigheterna vidtar vissa åtgärder för att fler av arbetstillfällena ska gå till saudier (se mer i Lifos rapport [Sponsorsystemet \(kafala\) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten](#), kapitel 3.1.1 i rapporten). De hårdare reglerna som införts under 2017 har inneburit ökade avgifter och högre kostnader för att arbeta och sponsra någon i Saudiarabien. Det har blivit osäkert och dyrt, varför många utlänningar överväger att lämna landet, eller redan har lämnat.⁷⁰³ Lifos källor i Saudiarabien gör också gällande att det på sistone, i samband med saudiseringskampanjen, har blivit mycket svårt för palestinier att få visum för att komma in i landet (se mer under in-/utresa nedan).

13.4.1. Medborgarskap

Enligt en källa har många av de palestinier som kom på 1940- och 1950-talet blivit naturaliserade och fått saudiska medborgarskap men det gäller inte palestinier som kommit efter detta.⁷⁰⁴ För en person som inte har en saudisk förälder är det mycket svårt att bli naturaliserad och få saudiskt medborgarskap.⁷⁰⁵

Generellt gäller i Saudiarabien att endast barn som föds av en saudisk far blir saudisk medborgare. Barn till saudisk mor och icke-saudisk far blir således inte medborgare. Söner till dessa par kan dock, vid myndig ålder, ansöka om medborgarskap. Processen är dock komplicerad och lång och det finns inga garantier att medborgarskap ges.⁷⁰⁶

⁷⁰⁰ Immigration and Refugee Board of Canada, 2017-11-14.

⁷⁰¹ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 27 –28.

⁷⁰² Immigration and Refugee Board of Canada, 2017-11-14.

⁷⁰³ Migrationsverket, Lifos. 2018-05-23, s. 26 –27.

⁷⁰⁴ Immigration and Refugee board of Canada, 2018-11-14.

⁷⁰⁵ Gulf News, *Saudi Arabia's new citizenship law welcomed*, 2014-05-12, <https://gulfnews.com/news/gulf/saudi-arabia/saudi-arabia-s-new-citizenship-law-welcomed-1.322091>, (hämtad 2018-06-26).

⁷⁰⁶ United States Department of State, *Saudi Arabia 2017 Human Rights Report*, 2018, s. 33–34, <https://www.state.gov/documents/organization/277507.pdf> (hämtad 2018-06-27); Immigration and Refugee board of Canada, *Saudi Arabia: Residence status of foreign husbands married to Saudi women and children born to foreign fathers and Saudi mothers, including access to employment, education, health care and other services, and the ability*

Immigration Board of Canada anger att sedan år 2004, då tillägg till den saudiska medborgarskapslagen infördes, blir en person som föds av saudisk mor men okänd eller statslös far, saudisk medborgare. Dock är det ovanligt att denna regel implementeras.⁷⁰⁷

13.4.2. Uppehållstillstånd

Sponsorsystemet i Saudiarabien kretsar kring tillgång och rätt till arbete samt att det finns en ansvarig sponsor för varje utlänning i landet. Samma sak gäller för palestinier som andra utlänningar.

En utlänning som avser bosätta sig i Saudiarabien måste ha ett arbete ordnat innan inresa i landet. Hittar man arbete, skickas en arbetserbjudan från den kommande arbetsgivaren, som i de flesta fall är sponsorn. Därefter kan utlänningen ansöka om en inresevisering. Erbjudan om arbete och ett läkarintyg från hemlandet ska bifogas ansökan.⁷⁰⁸

Under ansökningsprocessen, och efter att man sökt i hemlandet och fått bekräftelse (*attest certificate*), kan man resa in i Saudiarabien. Vid inresan har utlänningen 90 dagar (tre månader) på sig att slutföra processen med att ansöka om ett uppehållstillstånd (*iqama*). Inreseprocessen kan förlängas upp till 180 dagar (sex månader) om arbetsgivaren vill utvärdera arbetsinsatsen. Utlänningen är också ålagd att teckna en obligatorisk sjukförsäkring, lämna fingeravtryck och genomföra en ögonskanning. Därtill ska vederbörande bifoga ett certifikat över gott uppförande (*certificate of good conduct*).⁷⁰⁹

Uppehållstillståndet som beviljas är normalt giltigt i fem år, vilket är nytt sedan två år tillbaka. Innan dess var giltighetstiden normalt två år. Tillståndet måste dock förnyas varje år.⁷¹⁰ Utlänningen får ett uppehållskort (*iqama card*, sedan 2015 heter det officiellt *muqeen card* men ordet *iqama* och *iqama card* verkar finnas kvar i folkmun, Lifos anmärkning) av vilket framgår personuppgifter, sponsorns namn och ett uppehållstillstandsnummer (*iqama number*). Allt kan skötas digitalt på inrikesministeriets hemsida och proceduren går relativt fort. Det är sponsorn som sköter processen och likaså förnyelsen av uppehållstillståndet. Sponsorn är således ansvarig för att uppdatera utlänningens status i landet. Underlåtelse att göra det medför böter, på motsvarande 500 saudiska riyal (SAR), drygt 1200 SEK.⁷¹¹

to travel in and out of the country (2015-February 2018), 2018-01-31, <http://www.refworld.org/docid/5aa91e304.html>, (hämtad 2018-06-26).

⁷⁰⁷ Immigration and Refugee board of Canada. *Saudi Arabia: Situation of Bidoons, including ability to obtain a passport; whether a person born to a Saudi mother and Bidoon father can obtain Saudi citizenship, and would be issued a Saudi passport as a minor* (2014-June 2016), 2016-06-06, <http://www.refworld.org/docid/584406344.html> (hämtad 2018-06-27); US Department of State, 2018, s. 33 –34.

⁷⁰⁸ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 21.

⁷⁰⁹ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 22.

⁷¹⁰ Advokatfirma specialiserad på migrations- och arbetsrätt, Riyadh, 2017-12-12; Immigration and refugee board of Canada, 2018-11-14.

⁷¹¹ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 22.

En utlänning kan se sin status på inrikesministeriets hemsida genom numret på uppehållstillståndet. Där kan man bl.a. se tillståndets giltighetstid samt in-/utresevisering.⁷¹² För mer detaljerad information, se s. 23–24 i Lifos rapport [*Sponsorsystemet \(kafala\) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten*](#).

Det blir svårare och svårare att få arbetstillstånd i Saudiarabien. Ett antal positioner och sektorer är inte tillåtna för utlänningar då regeringen försöker ersätta utländska arbetskraft med inhemsk. Detta drabbar också palestinier.⁷¹³

13.4.2.1. *Deportering och olovlig vistelse*

År 2016 skärpte Saudiarabien straffsatsen för personer som olovligt vistas (illegalt) i landet med utgångna uppehållstillstånd (*overstayers*). Både utlänningen och sponsorn är numera straffskyldiga och kan således bötfällas på 10 000 till 50 000 SAR (23 000–115 000 SEK) samt riskera fängelsestraff på upp till sex månader och deportation vid upprepade överträdelser.⁷¹⁴

Enligt uppgifter hos Immigration Board of Canada, kan det faktum att palestinier som har resedokument från andra stater, som ofta kan vara svåra att förnya, vara ett skäl till att de deporteras. Å andra sidan ska också den saudiska staten ha möjlighet att deportera palestinier vilket ofta är komplicerat. Saudiarabien kan t.ex. inte deportera en palestinier till Palestina.⁷¹⁵ En företrädare för en FN-organisation som Lifos mött i Riyadh framhåller att palestinier med egyptiska resedokument och palestinier med jordanska resedokument med två års giltighetstid inte deporteras. Inte heller de som fälls för brott. De får inte permanent uppehållstillstånd, men tillståndet kommer troligen att förlängas så länge vederbörande befinner sig i landet. I december 2017 uppgav också det saudiska arbetsmarknadsministeriet att palestinska innehavare av egyptiska resedokument är en av fyra ”nationaliteter” som inte riskerar deportation. Däremot lär en palestinier från t.ex. Syrien, Libanon eller Jemen som begår ett brott riskera deportation till ”hemlandet” efter avtjänat straff, oavsett situationen i aktuellt land.⁷¹⁶

13.4.2.2. *Sponsring av anhöriga*

En utlänning som har ett uppehållstillstånd kan sponsra sin maka och sina barn. Saudiarabien har sedan 2017 infört avgifter för tillstånden. Avgiften avser både den som arbetar och av honom sponsrade familjemedlemmar. Att avgiften idag ligger på cirka 150 USD per person och månad har inneburit

⁷¹² Ibid.

⁷¹³ Immigration and Refugee board of Canada, 2018-11-14; Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 19–21.

⁷¹⁴ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 25–26.

⁷¹⁵ Immigration and Refugee Board of Canada, 2017-11-14.

⁷¹⁶ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 27.

en stor ekonomisk belastning för många barnfamiljer, varför många har börjat skicka hem familjemedlemmar för att dra ner kostnaderna. Månadsavgifterna kommer att dubblas för varje år, och beräknas att fyrdubblas till år 2020, 400 SAR (930 SEK). Det är uttalat att detta görs för att bereda arbetstillfällen för saudier. En skild kvinna *kan* sponsras av sin far om hon återvänder till Saudiarabien. Pensionärer *kan* ansluta sig till sina eventuella barns *iqama*.⁷¹⁷

13.4.3. Resedokument

De flesta palestinier i Saudiarabien har resedokument från Jordanien, Libanon, Syrien, Egypten och Irak.⁷¹⁸

13.4.4. Identitetshandlingar

Nationellt ID-kort ges endast till saudiska medborgare och är obligatoriska för personer över 15 år.⁷¹⁹ *Muqeen card* för utlänningar (tidigare *iqama card*) är också sedan 2015 ett nationellt ID-kort som har ersatt *residency visas*, men utfärdas alltså bara för utlänningar.⁷²⁰

13.4.5. In- och utresa

För inresa krävs att arbete och sponsor är ordnat innan, se mer under [Uppehållstillstånd, 13.4.2](#), ovan.

För att resa ut ur och tillbaka in i Saudiarabien krävs ett *exit/re-entry visa*. Enligt uppgift utfärdas alla sådana viseringar på basis av önskemål från en sponsor, som alltså ansvarar för att initiera processen och begära *exit* eller *exit/re-entry visa* för sina anställdas räkning hos inrikesministeriets passavdelning. Så länge den anställda har ett giltigt *exit/re-entry-visum*, fortlöper normalt även uppehållstillståndets (*iqama*) giltighet. Viseringen är emellertid beroende av sponsorns inställning till vederbörandes uppträdande, laglydighet etc., och även om återresetillstånd utfärdats innan utresan, kan sponsorn eller myndigheterna också återkalla det efter att den anställda lämnat landet.⁷²¹

Det förekommer både *single* och *multiple exit/re-entry visas*. Vilken typ som utfärdas beror, enligt uppgift, på den anställdes nationalitet och profession. När viseringen väl utfärdats måste den användas inom dess giltighetstid – vanligen sex månader (180 dagar) fr.o.m. planerat utresedatum. I annat fall bötfälls företaget/arbetsgivaren.

⁷¹⁷ Ibid., s. 24 – 25.

⁷¹⁸ Immigration and Refugee board of Canada, 2018-11-14.

⁷¹⁹ Gemalto, *Gemalto Provides National e-ID Cards to the Kingdom of Saudi Arabia*, odaterad, https://www.gemalto.com/press/Pages/news_528.aspx (hämtad 2018-06-28).

⁷²⁰ Emirates 24/7, *Saudi to replace expat visas with ID card*, 2015-06-29, <https://www.emirates247.com/news/region/saudi-to-replace-expat-visas-with-id-card-2015-06-29-1.595214> (hämtad 2018-06-28).

⁷²¹ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 23.

En utlänning som avser att lämna landet permanent måste ansöka om en slutlig *exit*-visering. Annars riskerar vederbörande att inte kunna ansöka om en saudisk visering igen i framtiden.⁷²²

Man kan inte återvända till Saudiarabien om man inte har en sponsor, oavsett hur länge man tidigare vistats i landet, således även om man levt i Saudiarabien hela livet. Vistelsetiden har ingen betydelse.⁷²³

Källor som Lifos talat med menar, att det sedan hösten 2017 blivit närmast omöjligt för palestinier att komma in i Saudiarabien, då inresa inte tillåts för ”nya” palestinier (och syrier) eller palestinier som lämnat landet och söker på nytt. Detta enligt en advokatfirma som Lifos träffat i Riyadh.

Advokatfirman sa att det eventuellt kunde bero på vilka resedokument palestinier hade.⁷²⁴ Detta har även drabbat FN-anställda. Om en palestinier som haft sponsor reser ut ur landet och inte återvänder inom sex månader, menar en källa att personen ”aldrig kan komma tillbaka till Saudiarabien”, inte ens om denne skaffar sig en ny sponsor och oavsett hur länge personen bott i Saudiarabien innan. Detta ska enligt uppgift gälla samtliga palestinier, såväl dem med egyptiska resedokument som dem med syriska, libanesiska eller andra. Om man befinner sig i landet med uppehållstillstånd, verkar man visserligen generellt få stanna kvar. Palestinier som lämnat landet och som söker på nytt verkar dock betraktas som ”nya” ärenden och beviljas då inte uppehållstillstånd på nytt.⁷²⁵

Färska information från september 2018 gör också gällande att Saudiarabien ska sluta att utfärda inresevisum till palestinier som har resedokument utfärdade från andra länder, t.ex. Libanon, Irak, Egypten och Syrien. Detta ska även gälla palestinier med jordanska T-pass. Inget officiellt tillkännagivande har gjorts men uppgifterna finns i flera olika nyhetsmedier och sägs ha kommunicerats officiellt till turistbyråer i samband med visumansökningar för pilgrimsfärder.⁷²⁶ Lifos har ingen mer information i nuläget men fortsätter att bevaka frågan.

⁷²² Ibid., s. 23 – 24.

⁷²³ Ibid.

⁷²⁴ Advokatfirma specialiserad på migrations- och arbetsrätt, Riyadh,

⁷²⁵ Migrationsverket, Lifos, 2018-05-23, s. 27 – 28.

⁷²⁶ Middle East Eye, 2018-09-19; Al Jazeera English, *Saudi Arabia bars Palestinians in Jordan from Umrah and Hajj* [Youtubevideo], 2018-09-20, <https://www.youtube.com/watch?v=TYVWviTV4ZI> (hämtad 2018-10-18).

14. Sammanfattande analys

I samband med de arabisk-israeliska krigen 1948 och 1967 flydde flera hundra tusen palestinier från det som blev Israel, och även från Västbanken och Gaza. De flesta av dem bosatte sig i andra arabländer. I och med Casablancaprotokollet från 1965 åtog sig arabstaterna att ta sig an de palestinska flyktingarna från 1948 och att ge dem ett antal privilegier liksom landets medborgare, dock utan att bevilja dem medborgarskap. Jordanien är undantaget och där gavs medborgarskap till palestinier i samband med den jordanska ockupationen av Västbanken. Palestinier som bodde inom det landområde som kom att tillhöra Israel efter 1948 har också fått israeliskt medborgarskap.

Anledningen till att inte bevilja medborgarskap berodde dels på ett svagt intresse från Arabförbundets medlemmar att verkligen integrera palestinerna, men syftade dels också till att bevara palestiniernas identitet och värna om deras rätt att återvända. Detta var också då det begav sig en viktig aspekt för PLO. Ju längre tiden går, desto mer ter det sig orimligt att palestinier som i vissa fall bott i ett land i generationer, inte kan bli medborgare. Vissa länder applicerade aldrig protokollet, t.ex. Libanon, och där är palestinerna också tydligt utsatta och diskriminerade. Många av arabstaterna har med åren allt mer frångått Casablancaprotokollet och allt mer reducerat palestiniernas rättigheter, ofta i samband med skiftande politiska strömningar och även konflikter med palestinerna på grund av politiska lojaliteter. Exempel på detta är Egypten, Kuwait, Libyen och Irak. I Irak har palestinska lojaliteter till den f.d. regimen gjort dem till offer för våld från framförallt shiamilitanta grupper.

Palestiniernas möjligheter att få dokument utfärdade beror på var i Mellanöstern de befinner sig. Sedan etableringen av den palestinska myndigheten och efter att PA börjat utfärda pass år 1995, kan en palestinier som är född på Västbanken eller i Gaza av en palestinsk förälder (och därmed finns registrerad i befolkningsregistret), få utfärdat ID och pass. De är dock inte palestinska medborgare i laglig mening eftersom Palestina inte är en officiellt erkänd stat med erkända gränser eller har medborgarskapslagstiftning. Palestinier på Västbanken och Gaza har istället permanent uppehållstillstånd i Palestina, som är ett mer instabilt tillstånd, och som teoretiskt sett skulle kunna dras tillbaka av Israel, även om så inte sker i dagsläget.

Palestinska flyktingar som bosatt sig i andra delar av Mellanöstern innan 1995 har andra typer av dokumentation. Många av dem är statslösa och innehar resedokument från Egypten, Libanon, Jordanien, Syrien och Irak, eller 00-pass som utfärdas av palestinska myndigheter. En statslös palestinier kan också ha egyptiska resedokument även om hen aldrig har bott där, eftersom dessa utfärdades till Gazabor under tiden Gaza var under egyptisk administration 1949–1967.

I många länder skiljer sig också möjligheterna och typen av dokument mellan olika palestinier. T.ex. gör Egypten, Jordanien, Libanon, Syrien och Irak skillnad mellan palestinier som kom 1948 eller 1967 och detta påverkar vilket uppehållstillstånd eller resedokument de får. I fallet med Egypten finns även ytterligare kategorier av uppehållstillstånd för palestinier som kom efter 1967. I Libanon utfärdas resedokument av olika längd beroende på palestiniernas legala status och registrering hos de libanesiska myndigheterna och/eller UNRWA. Även i Syrien varierar möjligheten att få olika dokument och dess längd beroende på när palestiniern anlände till Syrien, likaså i Irak. Detta bidrar till komplexiteten vad gäller palestiniernas dokumentation, inte minst när det rör sig om palestinska gifta par med olika status och kanske även dokumentation från olika länder.

Palestinier i Gulfstaterna behandlas som vilken annan utlänning som helst och på samma premisser, därför finns inte heller några särskilda förfaranden för att utfärda handlingar för palestinier såsom i t.ex. Jordanien, Libanon och Egypten. Upphållstillståndet är kopplat till arbete och sponsor. Palestinier i Gulften har oftast resedokument men de utfärdas inte av Gulfländerna utan är egyptiska, jordanska, libanesiska, syriska, irakiska eller PA-utfärdade 00-pass. Palestinier som förlorat sina jobb tvingas ofta lämna landet och även om möjligheten att finna en ny sponsor finns, är det oftast svårt från utlandet. Saudiarabien har också börjat begränsa utländsk arbetskraft till förmån för inhemsk.

För palestinier som bor i områden av konflikt är situationen oftast svår men också utfärdandet av dokumentation är ett problem, vid sidan av den humanitära situation som råder. Palestinska ambassader är bl.a. behjälpliga i att utfärda 00-pass till syriska palestinier som förlorat sina handlingar på grund av kriget och använder sig av efterforskningar för att befästa att personen är palestinier. I Libyen har den palestinska ambassaden hittat kreativa lösningar och utfärdar egna temporära ID-kort till palestinier med resedokument från andra länder som inte har kunnat förnyas. Detta då ländernas ambassader eller konsulat lämnat Libyen på grund av rådande konflikt.

Resmöjligheterna för palestinierna är inte bara avhängigt utfärdandet av dokument utan även regler för in- och utresa i det land de har dokumentation ifrån. Som exempel måste en palestinier med egyptiskt uppehållstillstånd och resedokument återvända till Egypten inom sex månader för att inte riskera att förlora sitt uppehållstillstånd. En palestinier med egyptiskt resedokument utan uppehållstillstånd i Egypten, kan heller inte automatiskt resa in i Egypten, utan visering krävs. En palestinier med PA-utfärdat pass möter också svårigheter att resa då det är ett av de pass i världen som kräver visering från flest länder.

Palestinska flyktingars möjligheter till dokument är också i vissa fall, bl.a. i Libanon och Syrien, beroende av UNRWA:s registreringar eller att dokumenten varierar beroende på om UNRWA-registrering finns eller inte. I dagsläget befinner sig UNRWA i organisationens värsta kris någonsin,

sedan USA, som var organisationens största givare, beslutat att avsluta sitt bistånd till organisationen. USA kräver också att UNRWA:s mandat omdefinieras och även deras definition av vad en Palestinaflykting är. Andra givare har sagt att de ska skjuta till extra pengar men frågan är om dessa givare över tid kan ersätta det amerikanska stödet fullgott, så att inte organisationens verksamhet blir för drabbad. I nuläget riskerar beslutet att få allvarliga humanitära konsekvenser, då UNRWA står för sjukvård för ca 3,5 miljoner personer och skolgång för över en halv miljon barn samt drabbar personer som utan UNRWA:s assistans inte har tillräckligt med mat för dagen.⁷²⁷ Det riskerar också att drabba UNRWA:s verksamhet med att registrera flyktingar och utfärda UNRWA-kort, vilket i sin tur kan ställa till problem när de ska utfärda andra handlingar från värdlandet. För mer information om UNRWA:s tjänster och organisationens finansiella kris, se kapitel 4. [UNRWA](#), i denna rapport samt Landinfos rapport: [UNRWA:s tjänster](#).

Palestinska flyktingar är en sårbar grupp som påverkas av politiska beslut i de länder där de är bosatta, från Israel eller Israelkontrollerade områden till grannländerna och Gulfstaterna samt av relationerna mellan de palestinska ledarnas och värdländerna. Deras status i de länder de är bosatta i kan således komma att variera över tid, likaså deras möjligheter att få dokument.

⁷²⁷ Informationen är tagen från ett citat från UNRWA:s talesperson Chris Guness som publicerats i Al Jazeera, *Analysis: UNRWA and Trump's attempt to erase the Palestinian people*, 2018-09-03, <https://www.aljazeera.com/indepth/opinion/unrwa-trump-attempt-erase-palestinian-people-180903135218614.html> (hämtad 2018-09-04).

15. Källförteckning

15.1. Elektroniska källor

ACAPS & Syria Needs Analysis Project (SNAP), *Palestinians from Syria*, 2014-03-01,

https://www.acaps.org/sites/acaps/files/products/files/14_palestinians_from_syria_march_2014.pdf (hämtad 2018-09-18)

Aftonbladet, *Omstridd lag antagen i Israel*, 2018-07-19,

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/8wkbz2/omstridd-lag-antagen-i-israel> (hämtad 2018-09-12)

Al Jazeera English, *Saudi Arabia bars Palestinians in Jordan from Umrah and Hajj* [Youtubevideo], 2018-09-20,

<https://www.youtube.com/watch?v=TYVWviTV4ZI> (hämtad 2018-10-18)

Al Jazeera, *Analysis: UNRWA and Trump's attempt to erase the Palestinian people*, 2018-09-03, <https://www.aljazeera.com/indepth/opinion/unrwa-trump-attempt-erase-palestinian-people-180903135218614.html> (hämtad 2018-09-04)

Al Monitor, *Jordan takes steps to support Jerusalem's Palestinians*, 2018-09-19,

https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2018/09/jordan-passports-palestinians-jerusalem.html?utm_campaign=20180919&utm_source=sailthru&utm_medium=email&utm_term=Daily%20Newsletter (hämtad 2018-09-20)

Al Monitor, *Israel's controversial citizenship law persists*, 2017-07-29,

<https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2017/06/israel-extend-citizenship-law-arabs-palestinians.html> (hämtad 2018-01-30)

Al Monitor, *Will 1967 Palestinian refugees ever return?*, 2016-09-22,

<https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/09/israel-palestinians-uprooted-in-1967-ignored.html> (hämtad 2018-01-10)

Al-Qadi, Nasser, *The Israeli Permit Regime: Realities and Challenges*. The Applied Research Institute-Jerusalem (ARIJ), 2018,

<https://www.arij.org/files/arijadmin/2018/permits1.pdf> (hämtad 2018-10-09)

Al-Quds Center for Political Studies, *Listening to Palestinian Refugees/Displaced persons in Jordan: Perceptions of their political and socio-economic status*, jan. 2014,

http://www.academia.edu/6485941/LISTENING_TO_PALESTINIAN_REFUGEES_S_DISPLACED_PERSONS_IN_JORDAN_PERCEPTIONS_OF THEIR POLITICAL_AND_SOCIO-ECONOMIC_STATUS (hämtad 2018-10-25). [betaltjänst]

Amman 2 Jerusalem, *Crossing the Border FAQs*, odaterad,

<http://www.amman2jerusalem.com/crossing-allenby-king-hussein> (hämtad 2018-10-25)

Amnesty International, *'Circles of Hell' domestic, public and state violence against women in Egypt*, 2015-01-21 <http://www.refworld.org/docid/54c25ab04.html>

(hämtad 2015-10-01)

Applied Research Institute - Jerusalem (ARIJ), *Israeli Occupation: A Business Enterprise - The case of Magnetic Cards and Permits of Entry to Israel*, juni 2013, <https://www.arij.org/files/admin/latestnews/MAGNETIC.pdf> (hämtad 2018-10-09)

ARDD-Legal aid, *Mapping the Legal Obstacles Palestinians Face in Jordan*, 2015-05-01, https://ar-dd-jo.org/sites/default/files/resource-files/mapping_the_legal_obstacles_palestinians_face_in_jordan_en.pdf (hämtad 2018-09-10)

Australian Government, Department of Foreign Affairs and Trade, *DFAT Thematic Report: Palestinians in Jordan and Lebanon*, 2015-03-02, <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-lebanon-jordan-thematic.pdf> (hämtad 2018-09-20)

Badil, *Closing Protection Gaps: Handbook on Protection of Palestinian Refugees in States Signatories to the 1951 Refugee Convention*, 2015-02-01, <http://www.badil.org/phocadownloadpap/badil-new/publications/Handbook-art1d/Art1D-2015Handbook.pdf> (hämtad 2018-08-29)

Haddad, Toufic, "Palestinian Forced Displacement from Kuwait: The Overdue Accounting", i *Forced Secondary Displacement: Palestinian Refugees in Arab host countries*, nr 44, 2010, <http://www.badil.org/en/component/k2/item/1514-art07> (hämtad 2018-04-03)

Badil, *Survey of Palestinian Refugees and Internally Displaced Persons 2008–2009*, 2009-12-01, <http://www.badil.org/en/publication/survey-of-refugees.html> (hämtad 2018-05-24)

Britannica, *Jordan*, odaterad, <https://www.britannica.com/place/Jordan/From-1967-to-civil-war>, (hämtad 2018-05-28)

B'Tselem, *East Jerusalem*, 2017-11-11, <https://www.btselem.org/jerusalem> (hämtad 2018-09-04)

B'Tselem, *Restrictions on movement*, 2017-11-11, https://www.btselem.org/freedom_of_movement (hämtad 2018-09-04)

B'Tselem, *Israel bars thousands of Palestinians from traveling abroad; many other don't even bother to make the attempt*, 2017-05-15, https://www.btselem.org/freedom_of_movement/20170515_thousands_of_palestinians_barred_from_traveling_abroad (hämtad 2018-10-16)

B'Tselem, *Residents without Status*, 2013-07-21, https://www.btselem.org/gaza_strip/stateless (hämtad 2018-09-04)

B'Tselem & Hamoked, *So Near and Yet So Far: Implications of Israeli-Imposed Seclusion of Gaza Strip on Palestinians' Right to Family Life*, jan. 2014, https://www.btselem.org/publications/summaries/201401_so_near_and_yet_so_far (hämtad 2018-06-27)

Bundeszentrale für politische Bildung, *Länderprofile Migration: Daten – Geschichte – Politik, Second class refugees: Palestinians in Lebanon*, 2016-08-31,

<http://www.bpb.de/gesellschaft/migration/laenderprofile/233349/palestinians-in-lebanon>, hämtad 2018-05-28)

Cairo Post, *5 Egyptians stripped of citizenship, 3 for becoming Israeli*, 2015-08-24, <http://www.thecairopost.com/news/164917/news/5-egyptians-stripped-of-citizenship-3-for-becoming-israeli> (hämtad 2015-10-01)

Centre for Refugees Rights/Aidoun (CRR), *Palestinian Refugees' Rights Series (5): Undocumented Palestinians in Lebanon (Non-ID Refugees)*, 2014, <http://www.aidoun.org/en/wp-content/uploads/2014/01/No-ID-E.pdf> (hämtad 2018-05-24)

Coordination of Government Activities in the Territories (COGAT), Operations and Coordination Department, *Unclassified Status of Authorizations for the Entry of Palestinians into Israel, their Passage between Judea and Samaria and the Gaza Strip and their Travel Abroad*, Unofficial translation by Gisha, 2017-09-18, <http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/general/50en.pdf> (hämtad 2018-09-20)

Coordination of Government Activities in the Territories (COGAT), *Procedure for issuing entry permits - Temporary Procedure*, 2013-06-13, <http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/general/49en.pdf> (hämtad 2018-10-09)

Coordination of Government Activities in the Territories (COGAT), ICA Judea and Samaria Operations Branch, *Procedure of Palestinian residents' passage at the border crossings*, 2012-12, publicerad av Gisha: http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/movement_between_israel_and_the_west_bank/48en.pdf (hämtad 2018-10-24)

Country Reports Travel Edition, *How to enter Israel - Entry/Exit Requirements for U.S. Citizens*, odaterad, <https://www.countryreports.org/travel/Israel/entry.htm> (hämtad 2018-09-20)

The Daily Star, *Biometric documents for Palestinians*, 2016-11-18, <http://www.dailystar.com.lb/News/Lebanon-News/2016/Nov-18/381825-biometric-documents-for-palestinians.ashx> (hämtad 2018-05-25)

Dagens Nyheter, *USA:s biståndsbeslut rör upp känslor i Palestina*, 2018-09-01, <https://www.dn.se/nyheter/varlden/usas-bistandsbeslut-ror-upp-kanslor-i-palestina/> (hämtad 2018-09-03)

Danish Immigration Service, *Stateless Palestinian Refugees in Lebanon*, okt. 2014, <http://www.refworld.org/docid/558421344.html> (hämtad 2018-05-25)

Economist, *The end of Yarmouk - Syria is erasing the Palestinians' largest refugee camp*, 2018-05-02, <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2018/05/03/syria-is-erasing-the-palestinians-largest-refugee-camp> (hämtad 2018-09-26)

El Abed, Orub, "Illegal residents in Jordan: stateless persons, illegal migrants and refugees", i *Statelessness and Nationality Discrimination in the Middle East and North Africa*, 2012,

http://www.academia.edu/6226404/Illegal_Residents_in_Jordan_stateless_persons_illegal_migrants_and_refugees (hämtad 2018-10-25)

El Abed, Orub. "Palestinian refugees in Egypt", *Forced Migration Online (August 2011)*, <http://www.forcedmigration.org/research-resources/expert-guides/palestinian-refugees-in-egypt/fmo028.pdf> (hämtad 2018-03-07)

El Abed, Orub, "The Invisible Community: Egypt's Palestinians", i *Al Shabaka briefs*, 2011-06-08, <https://al-shabaka.org/briefs/invisible-community-egypts-palestinians/> (hämtad 2018-03-07)

Orub El Abed, "Palestinians in Egypt: Identity, Basic Rights and Host State Policies", *Refugee Survey Quarterly*, Volume 28, Issue 2-3, 2009-01-01, s. Pages 531–549, <https://doi.org/10.1093/rsq/hdp044> (hämtad 2018-10-01)

El Abed, Oroub, "Palestinians Refugees in Jordan," i *Forced Migration Online (February 2004)*, feb. 2004:4, <http://www.forcedmigration.org/research-resources/expert-guides/palestinian-refugees-in-jordan> (hämtad 2018-04-16)

Embassy of Israel Australia, The Embassy Consular Services Department, *Passports and Travel Documents*, odaterad, <http://embassies.gov.il/canberra/ConsularServices/Pages/Passports-TravelDocuments.aspx> (hämtad 2018-09-11)

Emirates 24/7, *Saudi to replace expat visas with ID card*, 2015-06-29, <https://www.emirates247.com/news/region/saudi-to-replace-expat-visas-with-id-card-2015-06-29-1.595214> (hämtad 2018-06-28)

Euro-Mediterranean Human Rights Network, *Asylum and Migration in the Maghreb, Country Fact Sheet: Libya*, 2012-12-18, <http://www.refworld.org/docid/514d77462.html> (hämtad 2018-07-04)

European Asylum Support Office, EASO. *Palestinians in Iraq*, 2018-01-04, https://www.ecoi.net/en/file/local/1422959/1226_1517219186_easo-query-palestinians-in-iraq-for-coi-portal-public.pdf (hämtad 2018-09-11).

European Institute for Security Studies (EUISS), *Israeli-Palestinian security cooperation: what next?*, maj 2017, https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/Alert_12_Israel_and_Palestine.pdf (hämtad 2018-10-25)

European Parliament, Directorate-General for External Policies – Policy Department. *Shackled at home: The Palestinian minority in Israel*, 2012-09-01, http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/dplc/dv/palestinian_minority/palestinian_minority_en.pdf (hämtad 2018-09-12)

European University Institute, Migration Policy Centre, *Migration Facts Palestine*, april 2013, http://www.migrationpolicycentre.eu/docs/fact_sheets/Factsheet%20Palestine.pdf (hämtad 2018-07-05)

FIDH, Nazra for Feminist Studies, New Women Foundation & Uprising of Women in the Arab World, *Keeping Women Out – Sexual violence in the public sphere*, april 2014, http://www.fidh.org/IMG/pdf/egypt_sexual_violence_uk-webfinal.pdf (hämtad 2018-03-07)

Finnish Immigration Service, *Palestinians in the West Bank*, 2015-08-20, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35534> (hämtad 2018-01-25)

Gemalto, *Gemalto Provides National e-ID Cards to the Kingdom of Saudi Arabia*, odaterad, https://www.gemalto.com/press/Pages/news_528.aspx (hämtad 2018-06-28)

Gisha, *Legal documents, procedures for movement*, dec. 2012, http://www.gisha.org/UserFiles/File/LegalDocuments/procedures/movement_between_israel_and_the_west_bank/48en.pdf (hämtad 2018-07-05)

Global Detention Project, *Kuwait Immigration Detention*, jan. 2016, <https://www.globaldetentionproject.org/countries/middle-east/kuwait> (hämtad 2018-10-02)

Global Detention Project, *Kuwait Immigration Detention*, jan. 2016, <https://www.globaldetentionproject.org/countries/middle-east/kuwait> (hämtad 2018-10-02)

Haaretz, *Israel to close West Bank, Gaza during upcoming holidays*, 2018-09-06, <https://www.timesofisrael.com/israel-to-close-west-bank-gaza-during-upcoming-holidays/> (hämtad 2018-10-18)

Haaretz, *Israel Closes Gaza Crossing After Violent Protests Near Border*, 2018-09-05, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-israel-closes-gaza-crossing-after-violent-protests-near-border-1.6451381> (hämtad 2018-09-27)

Haaretz, *Israel Passes Law Allowing It to Revoke Permanent Residency of East Jerusalem Palestinians*, 2018-03-07, <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium-israel-can-now-revoke-permanent-residency-status-of-palestinians-1.5886477> (hämtad 2018-07-05)

Haaretz, *How many Palestinians live in Gaza and the West Bank?*, 2018-03-28, <https://www.haaretz.com/israel-news/how-many-palestinians-live-in-gaza-and-the-west-bank-it-s-complicated-1.5956630> (hämtad 2018-09-03)

Haaretz, *Lebanon Census Finds Number of Palestinian Refugees Only a Third of Official UN Data*, 2017-12-25, <https://www.haaretz.com/israel-news/lebanon-census-finds-number-of-palestinian-refugees-only-a-third-of-official-un-data-1.5629560> (hämtad 2018-05-21)

Haaretz, *Israel Makes it Hard for Palestinians' Foreign Spouses to Stay in the West Bank*, 2017-09-13, <https://www.haaretz.com/middle-east-news/palestinians/.premium-israel-makes-it-hard-for-palestinians-foreign-spouses-to-stay-in-w-bank-1.5449374> (hämtad 2018-10-09)

Haaretz, *Israel Admits It Covertly Canceled Residency Status of 140 000 Palestinians*, 2011-05-11, <https://www.haaretz.com/1.5010328> (hämtad 2018-09-15)

Haaretz, *In Egypt, kids with Palestinian fathers to get citizenship*, 2011-05-11, <https://www.haaretz.com/1.5010392> (hämtad 2018-03-07)

Haaretz, *Report: UAE to Deport Hundreds of Palestinians by Month's End*, 2009-09-04, <https://www.haaretz.com/1.5469186> (hämtad 2018-06-16)

Haaretz, *The Yearnings for a Magnetic Card*, 2007-05-09, <https://www.haaretz.com/1.4819750> (hämtad 2018-10-09)

Hamoked, *Ministry of Interior denies permanent residency to Palestinian schoolchildren in Jerusalem*, 2010-11-24, <http://www.hamoked.org/document.aspx?did=updates1065> (hämtad 2018-10-01)

Hashemite Kingdom of Jordan, *Issuing temporary residency cards instead of damaged for the Gazan people who residents in the Jordan*, odaterad, [https://jordan.gov.jo/wps/portal/Home/GovernmentEntities/Ministries/MinistryServiceDetails_en/ministry%20of%20interior/civil%20status%20and%20passports%20department/services/issuing%20temporary%20residence%20card%20instead%20of%20damaged%20for%20the%20people%20of%20gaza%20strip%20who%20residents%20in%20the%20jordan?lang=en&content_id=com.ibm.workplace.wcm.api.WCM_Content/Issuing temporary residence card instead of damaged for The people of Gaza Strip who residents in the jordan/aa5282e4-3241-4061-ada6-51b237e220c8/PUBLISHED](https://jordan.gov.jo/wps/portal/Home/GovernmentEntities/Ministries/MinistryServiceDetails_en/ministry%20of%20interior/civil%20status%20and%20passports%20department/services/issuing%20temporary%20residence%20card%20instead%20of%20damaged%20for%20the%20people%20of%20gaza%20strip%20who%20residents%20in%20the%20jordan?lang=en&content_id=com.ibm.workplace.wcm.api.WCM_Content/Issuing+temporary+residence+card+instead+of+damaged+for+The+people+of+Gaza+Strip+who+residents+in+the+jordan/aa5282e4-3241-4061-ada6-51b237e220c8/PUBLISHED) (hämtad 2018-05-18)

Henley & Partners, *Henley & Partners Passport Index*, 2018-05-22, <https://www.henleyglobal.com/files/download/HPI2018/PI%202018%20INFOGRAPHS%20GLOBAL%20180518.pdf> (hämtad 2018-06-21)

Home Office, *Country Policy and Information Note Lebanon: Palestinians*, 2018-06, [https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/718557/Lebanon - Palestinians in Lebanon - CPIN_v1.0_June_2018_External.pdf](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/718557/Lebanon_-_Palestinians_in_Lebanon_-_CPIN_v1.0_June_2018_External.pdf) (hämtad 2018-10-25)

Home Office, *Country Policy Information Note, Egypt: Background Information, including actors of protection, and internal relocation*, version 2.0, juli 2017, <http://www.refworld.org/docid/5979e7d14.html> (hämtad 2018-03-07)

Human Rights Watch, *"I just want him to live like other Jordanians" – Treatment of non-citizen children of Jordanian mothers*, 2018-04-24, <https://www.hrw.org/report/2018/04/24/i-just-want-him-live-other-jordanians/treatment-non-citizen-children-jordanian> (hämtad 2018-04-28)

Human Rights Watch, *World Report 2018: Israel and Palestine – events of 2017*, <https://www.hrw.org/world-report/2018/country-chapters/israel/palestine> (hämtad 2018-10-17)

Human Rights Watch, *Israel: Jerusalem Palestinians Stripped of Status*, 2017-08-08, <https://www.hrw.org/news/2017/08/08/israel-jerusalem-palestinians-stripped-status> (hämtad 2018-08-27)

Human Rights Watch, *Not welcome – Jordans treatment of palestinians escaping Syria*, 2014-08-07, <https://www.hrw.org/report/2014/08/07/not-welcome/jordans-treatment-palestinians-escaping-syria> (hämtad 2018-03-16)

Human Rights Watch, *Stateless again – Palestinian-origin Jordanians deprived of their nationality*, 2010-02-01, <https://www.hrw.org/report/2010/02/01/stateless-again/palestinian-origin-jordanians-deprived-their-nationality> (hämtad 2018-09-07)

Human Rights Watch, *Treatment and Rights in Arab Host States*, 2002-04-23, <https://www.hrw.org/news/2002/04/23/treatment-and-rights-arab-host-states> (hämtad 2018-01-22)

Husseini, Bocco & Brunner, *The Legal Status of Palestinian Refugees in the Near East: Formal Aspects and Perceptions*, aug. 2007, <https://www.cmi.no/file/?120> (hämtad 2018-10-08)

Identity Center, *Policy Paper: The 1988 Disengagement Regulations and Their Effects on Identity and Participation in Jordan*, 2014, <http://identity-center.org/en/node/273> (hämtad 2018-04-16)

Immigration and Refugee board of Canada, *Saudi Arabia: Residence status of foreign husbands married to Saudi women and children born to foreign fathers and Saudi mothers, including access to employment, education, health care and other services, and the ability to travel in and out of the country (2015-February 2018)*, 2018-01-31, <http://www.refworld.org/docid/5aa91e304.html>, (hämtad 2018-06-26)

Immigration and Refugee Board of Canada, *Kuwait and Palestine: residence status of stateless Palestinians, including access to employment, education, health care and other services, and the ability to travel in and out of the country; the requirements and procedures to renew residence status; treatment of stateless Palestinians whose residency status has expired (2015-November 2017)*, 2017-11-24, <http://www.refworld.org/docid/5a84030f4.html> (hämtad 2018-03-23)

Immigration and Refugee Board of Canada, *Responses to Information Request*, 2017-11-24, <https://www.justice.gov/eoir/page/file/1035136/download> (hämtad 2018-10-02)

Immigration and Refugee Board of Canada, *Palestine and United Arab Emirates: residence status of stateless Palestinians, including access to employment, education, health care and other services, and the ability to travel in and out of the country; the requirements and procedures to renew residence status; treatment of stateless Palestinians whose residence status has expired (2015-November 2017)*, 2017-11-24, <http://www.refworld.org/docid/5a8400294.html> 2017-11-24 (hämtad 2018-06-16)

Immigration and Refugee Board of Canada, *Palestine and Saudi Arabia: Residence status of stateless Palestinians, including access to employment, education, health care and other services, and the ability to travel in and out of the country; the requirements and procedures to renew residence status; including whether*

stateless Palestinians whose permits have expired face deportation and detention (2015-November 2017), 2017-11-14,
<http://www.refworld.org/docid/5afadfd94.html>, (hämtad 2018-06-26)

Immigration and Refugee board of Canada. *Saudi Arabia: Situation of Bidoons, including ability to obtain a passport; whether a person born to a Saudi mother and Bidoon father can obtain Saudi citizenship, and would be issued a Saudi passport as a minor (2014-June 2016)*, 2016-06-06,
<http://www.refworld.org/docid/584406344.html>, (hämtad 2018-06-27)

Immigration and Refugee Board of Canada, *Egypt: Information on national identity cards including appearance; requirements and procedures to obtain the card, and whether documents required to apply for a card can be obtained by a proxy (2010-June 2016)*, 2016-05-26,
<http://www.refworld.org/docid/57b6f63f4.html> (hämtad 2018-08-23)

Immigration and Refugee Board of Canada, *Israel and Palestine: Whether a Palestinian who has lived outside of the Occupied Palestinian Territory (OPT) for a number of years can return to reside in the OPT; whether the returnee requires an Israeli-issued identity card and whether it is possible to obtain the card from abroad; whether someone born in Gaza faces particular challenges returning to the OPT*, 2016-04-26, <http://www.refworld.org/docid/585a7db14.html> (hämtad 2018-08-16)

Immigration and Refugee Board of Canada, *Palestine and Jordan: Passports issued to stateless Palestinians by the government of Jordan, including procedures, entitlements, differences between Jordanian passports issued to Jordanian nationals and those issued to stateless Palestinians; passports issued to Palestinians by the Palestinian Authority, including requirements and procedures, and entitlements*, 2015-10-29,
<http://www.refworld.org/docid/5652e15c4.html> (2018-09-10)

Immigration Board of Canada, *Egypt and Palestine: The status of a Palestinian with an Egyptian Travel Document for Palestinian Refugees in Egypt, including rights to residency, employment and education; ability to travel between Gaza and Egypt with this document (2009-2014)*, 2014-09-11,
<http://www.refworld.org/docid/55dec5094.html> (hämtad 2018-03-01)

Immigration and Refugee Board of Canada, *Jordan: Rights and obligations of Palestinians living in Jordan without Jordanian citizenship, not including Palestinian refugees fleeing Syria since 2011, including employment, mobility and access to social services (2013-May 2014)*, 2014-05-09,
<http://www.refworld.org/docid/53ecc8004.html> (2018-09-10)

Immigration Board of Canada, *Egypt: Treatment of Palestinians who have returned to Egypt from abroad after previously residing legally in Egypt, particularly if the authorities are aware that the person made a refugee claim abroad*, 2002-06-14, <http://www.refworld.org/docid/3df4be2e0.html> (hämtad 2018-08-21)

Institute on Statelessness and Inclusion (ISI), *The World's Stateless*, dec. 2014,
<http://www.institutesi.org/worldsstateless.pdf> (hämtad 2018-05-16)

Institute on Statelessness and Inclusion (ISI) & Norwegian Refugee Council (NRC), *Refugees from Syria in Lebanon*, odaterad, <http://www.syrianationality.org/index.php?id=33> (hämtad 2018-05-21)

Ir Amim, *Permanent Residency - A Temporary Status Set in Stone*, maj 2012, <http://www.ir-amim.org.il/sites/default/files/permanent%20residency.pdf> (hämtad 2018-10-09)

IRIN, *The Middle East's "invisible refugees"*, 2012-01-31, <http://www.irinnews.org/analysis/2012/01/31/middle-east-invisible-refugees> (hämtad 2018-07-04)

IRIN, *Palestine refugees: locations and numbers*, 2010-01-16 (uppdaterad 2018-01-16), <http://www.irinnews.org/report/89571/middle-east-palestinian-refugee-numberswhereabouts> (hämtad 2018-10-08)

Iraqi nationality law, 2006-03-07, <http://www.refworld.org/docid/4b1e364c2.html> (hämtad 2018-10-25)

Iraqi Law 26, Travel Documents for Palestinians; and General Passport Law No.55/1959, 1961, <http://wiki.dorar-aliraq.net/iraqilaws/law/463.html> (hämtad 2018-07-14)

Israel Airports Authority, *About, Landborder Jordan River*, odaterad, <http://www.iaa.gov.il/en-us/borders/neharyarden/pages/about.aspx> (hämtad 2018-10-18)

Israel Ministry of Foreign Affairs, *Acquisition of Israeli Nationality*, odaterad, <http://www.mfa.gov.il/mfa/aboutisrael/state/pages/acquisition%20of%20israeli%20nationality.aspx> (hämtad 2018-02-22)

Jerusalem Post, *Capital Punishment? Nearly half of Jerusalem's residents aren't citizens*, 2018-04-28, <https://www.jpost.com/jerusalem/The-Israelization-of-east-Jerusalem-552835> (hämtad 2018-09-15)

Jerusalem Post, *Israel transitions to biometric passports and ID's*, 2017-06-01, <http://www.jpost.com/Israel-News/Israel-transitions-to-Biometric-passports-and-IDs-494535> (hämtad 2018-02-22)

Jordan Times, *'Gov't to lower renewal fees of Gazans' two-year passports'*, 2017-02-23, <http://www.jordantimes.com/news/local/gov%E2%80%99t-lower-renewal-fees-gazans%E2%80%99-two-year-passports%E2%80%99> (hämtad 2018-09-20)

Jordan Times, *Special ID-cards be issued to children of Jordanian women married to foreigners*, 2016-03-27, <http://ftp.jordantimes.com/news/local/special-id-cards-be-issued-children-jordanian-women-married-foreigners> (hämtad 2018-03-26)

Jordan Times, *'No residency permits required for Gazans with temporary passports'*, 2016-01-23, <http://www.jordantimes.com/news/local/no-residency-permits-required-gazans-temporary-passports%E2%80%99> (hämtad 2018-03-14)

Jordan Times, *Validity of Gazans' temporary passports extended to 5 years*, 2017-02-22 http://www.jordantimes.com/news/local/validity_gazans%E2%80%99-temporary-passports-extended-5-years (hämtad 2018-04-13)

Keesing Document Checker, *Jordan - JOR - temporary travel document for aliens* [åtkomstbegränsad], odaterad, <https://lifosintern.migrationsverket.se/externa-tjanster/keesing-documentchecker.html> (hämtad 2018-04-19)

Keesings document checker, *Palestinian Authority passport* [åtkomstbegränsad], odaterad, <https://lifosintern.migrationsverket.se/externa-tjanster/keesing-documentchecker.html> (hämtad 2018-02-02)

Kingdom of Jordan: *Law No. 24 of 1973 on Residence and Foreigners' Affairs*, 1973-01-01, artikel 26 a-g <http://www.refworld.org/docid/3ae6b4ed4c.html> (hämtad 2018-04-12)

Kingdom of Jordan; *Law No. 6 of 1954 on Nationality (last amended 1987)*, 1954-01-01, <http://www.refworld.org/docid/3ae6b4ea13.html> (hämtad 2018-03-26)

Kuwait Nationality Law of 1959, <http://www.refworld.org/docid/3ae6b4ef1c.html> (hämtad 2018-09-24)

Kuwait Times, *Minimum Salary for Visit Visas Raised to KD 200*, 2016-10-16, <http://news.kuwaittimes.net/website/minimum-salary-visit-visas-raised-kd-200/> (hämtad 2018-04-20)

Kuwait visa, *Civil Identity Card*, odaterad, <https://kuwaitvisa.com/civil-identity-card/> samt *Civil ID Registration Procedures*, odaterad, <https://kuwaitvisa.com/civil-id-registration-procedures/> (hämtade 2018-04-17)

Landinfo, *Temanotat Syria: Militærtjeneste for palestinere*, 2018-08-15, <https://landinfo.no/wp-content/uploads/2018/08/Syria-temanotat-Militærtjeneste-for-palestinere-15082018.pdf> (hämtad 2018-09-18)

Landinfo, *Respons Jordan: Løsning fra statsborgerskap*, 2017-04-24 https://landinfo.no/asset/3548/1/3548_1.pdf (hämtad 2018-09-02)

Landinfo, *Respons: Syrere i golfstatene*, 2016-08-25, https://www.ecoi.net/en/file/local/1113405/1788_1474551153_3410-1.pdf (hämtad 2018-09-07)

Landinfo, *Respons: Jordan: Oppholdstillatelse i familiegjenforening*, 2015-11-26 https://landinfo.no/asset/3261/1/3261_1.pdf (hämtad 2018-04-12)

Landinfo, *Respons: Gulfstatene: Fornyelse av egyptiske reisedokument for statsløse palestinere*, 2015-02-23, https://landinfo.no/asset/3078/1/3078_1.pdf (hämtad 2018-04-10)

Landinfo, *Temanotat: Palestinske flyktninger i Syria: Identitetsdokumenter*, 2016-11-23, https://landinfo.no/asset/3470/1/3470_1.pdf (hämtad 2018-09-17)

Landinfo, *Temanotat: Israel: Folkeregistrering og utstedelse av ID- og reisedokumenter*, 2012-02-28, https://landinfo.no/asset/3614/1/3614_1.pdf (hämtad 2012-01-19)

Landinfo, *Temanotat: De palestinske flyktningene i Syria: Registreringsrutiner og identitetsdokumenter*, 2011-05-20, https://landinfo.no/asset/3575/1/3575_1.pdf (hämtad 2018-09-17)

Landinfo, *Temanotat: Palestinerne på Vestbredden og i Gaza: Folkeregistrering og identitetsdokumenter*, 2011-02-10, https://landinfo.no/asset/1543/1/1543_1.pdf (hämtad 2018-01-10)

Landinfo, *Temanotat: Palestinerne i Jordan - Statsborgerskap og reisedokumenter*, 2010-09-23, https://landinfo.no/asset/1406/1/1406_1.pdf (hämtad 2018-01-09)

Landinfo, *Temanotat: Palestinerne i Libanon: Registering og identitetsdokumenter*, 2010-09-22, https://landinfo.no/asset/1405/1/1405_1.pdf (hämtad 2018-05-21)

Landinfo, *Bakgrunnsnotat om de palestinske flyktningene i Midtøsten*, 2010-05-21, 10, http://landinfo.no/asset/1257/1/1257_1.pdf (hämtad 2018-10-25)

Landinfo & Migrationsverket, Lifos, *Temanotat Palestina: Passering av grenseovergangene Rafah och Erez til og fra Gazastripen*, 2017-05-09, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39507> (hämtad 2018-02-22)

Landinfo & Migrationsverket, *Statsløse palestinere i Kuwait – Rapport fra Landinfos og Migrationsverkets reise til Kuwait City 20-26 oktober 2011*, 2013-03-18, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=27362> (hämtad 2018-04-04)

League of Arab States, *Protocol for the treatment of Palestinians in Arab States (Casablanca Protocol)*, 1965-09-11, <http://www.refworld.org/docid/460a2b252.html> (hämtad 2018-01-22)

Lebanese Palestinian Dialogue Committee (LPDC), *Lebanon Conducts first ever census of Palestinian refugees*, 2017-12-26, <http://www.lpdc.gov.lb/selected-articles/lebanon-conducts-first-ever-census-of-palestinian/401/en> (hämtad 2018-05-25)

Lebanese Palestinian Dialogue Committee (LPDC), *Palestinian refugee*, odaterad, <http://www.lpdc.gov.lb/palestinian-refugee/2/en> (hämtad 2018-05-24).

Lebanese General Security, General Directorate of General Security, *A new travelling document*, odaterad, <http://www.general-security.gov.lb/en/posts/151> (hämtad 2018-05-24)

Lebanese General Security, General Directorate of General Security, *Essential requirements*, odaterad, <http://www.general-security.gov.lb/en/posts/88> (hämtad 2018-05-24)

Lebanese General Security, General Directorate of General Security, *Travel documents and transit passes*, odaterad, <http://www.general-security.gov.lb/en/posts/21> (hämtad 2018-05-24)

Lebanese General Security, General Directorate of General Security, *The instructions related to biometric passports granted to Palestinian refugees in Lebanon*, odaterad, <http://www.general-security.gov.lb/en/posts/196> (hämtad 2018-05-24)

Legal Agenda, *Nationality and cases of statelessness in the Middle East and North Africa*, 2016, <http://www.legal-agenda.com/uploads/Eng%20Stateless%20Report%20.pdf> (hämtad 2018-03-26)

Ma'an News Agency, *Egyptian media: Children with Palestinian fathers granted citizenship*, 2011-09-26, <http://www.maannews.com/Content.aspx?id=423589> (hämtad 2018-03-07)

Middle East Eye, *For Palestinians, Jewish holidays means uncertainty, closed roads and lost income*, 2018-09-21, <https://www.middleeasteye.net/news/palestinians-jewish-holidays-mean-uncertainty-closed-roads-and-lost-income-1490753711> (hämtad 2018-10-18)

Middle East Eye, *Saudi Arabia bars 600,000 Palestinians from Hajj and Umrah with passport ban*, 2018-09-19, <https://www.middleeasteye.net/news/saudi-arabia-bans-issuing-visas-600000-palestinians-visiting-mecca-929133513> (hämtad 2018-09-24)

Middle East Eye, *Saudi Arabia bars Palestinan refugees in Lebanon from visiting Mecca*, 2018-10-17, <https://www.middleeasteye.net/Saudi-Arabia-ban-visa-Palestinian-pilgrimage-Mecca-Madina> (hämtad 2018-10-25)

Middle East Eye, *Lebanons nationality law set to change, but critics say doesn't go far enough*, 2018-04-03, <http://www.middleeasteye.net/news/lebanon-nationality-law-1732890336> (hämtad 2018-05-23)

Middle East Forum, "Kuwait Expels Thousands of Palestinians", i *Middle East Quarterly Fall 2012*, vol. 19, 2012-09-01, <https://www.meforum.org/articles/2012/kuwait-expels-thousands-of-palestinians> (hämtad 2018-04-04)

Middle East Monitor, *Palestinians and Jordanian citizenship*, 2015-12-09, <https://www.middleeastmonitor.com/20151209-palestinians-and-jordanian-citizenship/> (hämtad 2018-03-15)

MIFTAH, *Fact sheet: family reunification*, 2017-07-13, <http://www.miftah.org/Display.cfm?DocId=14464&CategoryId=4> (hämtad 2018-02-02)

Migrationsverket, *Återvändande och resehandlingar – Gaza* [åtkomstbegränsning], 2018-07-09, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=25824> (hämtad 2018-09-20)

Migrationsverket, *Återvändande och resehandlingar – Palestinska området Västbanken* [åtkomstbegränsning], 2018-05-03,
<https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=25825>
(hämtad 2018-09-20)

Migrationsverket, *Rättsligt ställningstagande angående prövningen av ansökningar om asyl från statslösa personer efter Migrationsdomstolens avgörande MIG 2018:3* (SR 13/2018), 2018-03-29,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41062> (hämtad 2018-09-26)

Migrationsverket, *Återvändande och resehandlingar – Kuwait*, [åtkomstbegränsning], 2017-11-29,
<https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=25849>
(hämtad 2018-04-10)

Migrationsverket, *Återvändande och resehandlingar. Egypten*, [åtkomstbegränsning], 2017-04-07
<https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=25836>
(hämtad 2018-02-09)

Migrationsverket, *Återvändande och resehandlingar. Förenade Arabemiraten*, [åtkomstbegränsning], 2016-02-24,
<https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33268>
(hämtad 2018-06-26)

Migrationsverket, *Rättsligt ställningstagande angående de migrationsrättsliga konsekvenserna av Sveriges erkännande av Palestina* (11/2015), 2015-03-27,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=34414> (hämtad 2018-01-23)

Migrationsverket, *Fråga-svar: Egypten. Medborgarskapslagstiftning och palestinier*, 2012-02-08.
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=36363> (hämtad 2018-09-21)

Migrationsverket, *Uppehållstillstånd för palestinier i Egypten*, 2012-01-11,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=36232>
(hämtad 2018-02-09)

Migrationsverket, *Landrapport. Libyen. Identitet*, 2010-03-22,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=22562> (hämtad 2018-03-26)

Migrationsverket, *Landprofil – palestinska områdena*, 2009-11-11,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=21882> (hämtad 2018-01-22)

Migrationsverket, *Lifos. Syrien – Medborgarskap och officiella dokument*, version 2.0, 2018-09-12,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=41978> (hämtad 2018-09-17)

Migrationsverket, Lifos. *Lifosrapport: Sponsorsystemet (kafala) i Saudiarabien, Qatar och Förenade Arabemiraten*, 2018-05-23,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentAttachmentId=45799> (hämtad 2018-06-02)

Migrationsverket, Lifos. *Lägesanalys: Palestina efter USA:s erkännande av Jerusalem som Israels huvudstad*, 2018-01-17,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40785> (hämtad 2019-09-20)

Migrationsverket, Lifos, *Reguljär och irreguljär syrisk militärtjänst (v. 3.0)*, 2017-05-30, <https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39733> (hämtad 2018-09-18)

Migrationsverket, Lifos. Landinfo, *Temarapport: Våld mot kvinnor i Palestina och möjligheter till skydd*, 2017-05-05,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=39419> (hämtad 2018-03-21)

Migrationsverket, Lifos. *Militär utveckling och territoriell kontroll i Syriens 14 provinser (version 1.0)*, 2017-01-12,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=38773> (hämtad 2019-09-26)

Migrationsverket, Lifos, *Thematic Report: Palestinians and Syrians in Libya*, 2016-02-23,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=36776> , (hämtad 2018-03-23)

Migrationsverket, Lifos. *Lägesanalys. Israel och Palestina*, 2015-10-19,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35944> (hämtad 2018-10-09)

Migrationsverket, Lifos. *Temarapport: palestinier i Bagdad*, 2015-09-18,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=35734> (hämtad 2018-05-16)

Migrationsverket, Lifos. Landinfo, *Palestinians in Iraq*, 2014-03-07,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=31827> (hämtad 2018-08-25)

Minority Rights Group, *Lebanon – Palestinians*, odaterad,
<http://minorityrights.org/minorities/palestinians-3/> (hämtad 2018-05-23)

Minority Rights Group, *Palestinians (Israel)*, 2018-08-01,
<https://minorityrights.org/minorities/palestinians/> (hämtad 2018-09-12)

Nederländerna. Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons, Ministry of Foreign Affairs, Immigration and Naturalisation Service,; Norge. Landinfo & Sverige. Migrationsverket. *Libya: Nationality, Registration and Documents*, 2014-12-19,
<https://lifos.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=33806> (hämtad 2018-03-23)

New York Times, *Lebanon's Palestinian Refugees Resist from the Sidelines*, 2017-12-17, <https://www.nytimes.com/2017/12/17/world/middleeast/lebanon-palestinians-jerusalem-trump.html> (hämtad 2018-05-21)

Norwegian Refugee Council (NRC), *Undocumented and Stateless: The Palestinian Population Registry and Access to Residency and Identity Documents in the Gaza Strip*, jan. 2012, <https://www.nrc.no/globalassets/pdf/reports/undocumented-and-stateless.pdf> (hämtad 2017-11-27)

OCHA, *Recent Trends in Palestinian Access from Gaza: Erez and Rafah Crossings*, 2018-10-08, <https://www.ochaopt.org/content/recent-trends-palestinian-access-gaza-erez-and-rafah-crossings> (hämtad 2018-10-16)

OCHA, *Gaza crossings' operations status: monthly update – July 2018*, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_crossings_operations_status_july_2018.pdf (hämtad 2018-08-17)

OCHA, *Gaza Strip: Access and movement*, aug. 2016, https://www.ochaopt.org/sites/default/files/gaza_a0_2016_draft_16_08_2016_final.pdf (hämtad 2018-09-26)

OCHA, *West Bank Access Restrictions 2017*, jan. 2017, <https://www.ochaopt.org/content/west-bank-access-restrictions-january-2017> (hämtad 2018-09-26)

OCHA, *East Jerusalem*, odaterad, <https://www.ochaopt.org/location/east-jerusalem> (hämtad 2018-09-10)

OHCHR, Human Rights Committee, *List of issues in relation to the fifth periodic report of Jordan*, 2017-04-11, http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR/C/JOR/Q/5&Lang=en (hämtad 2018-03-16)

Palestinian Return Centre, *Palestinians in Egypt – Assessing the Impact of Egyptian State Policies and Regulations on Palestinian Refugees*, Diana Naoum, 2016-12, <https://prc.org.uk/en/post/3568/new-report-palestinians-in-egypt-assessing-the-impact-of-egyptian-policies-and-regulations> (hämtad 2018-03-07)

Reuters, *Abbas wins renewed EU backing for Palestinian capital in East Jerusalem*, 2018-01-22, <https://www.reuters.com/article/us-usa-israel-abbas/abbas-wins-renewed-eu-backing-for-palestinian-capital-in-east-jerusalem-idUSKBN1FB1NR> (hämtad 2018-9-10)

Reuters, *Egypt-Gaza border opens under PA control for first time in a decade*, 2017-11-18, <https://www.reuters.com/article/us-palestinians-reconciliation-rafah/egypt-gaza-border-opens-under-pa-control-for-first-time-in-a-decade-idUSKBN1DI0C9> (hämtad 2018-07-06)

Shiblak, Abbas, "Stateless Palestinians". i *Forced Migrations Review*, nr 26, aug. 2006, <https://www.fmreview.org/sites/fmr/files/FMRdownloads/en/palestine/shiblak.pdf> (hämtad 2018-08-15)

The Elders, *Palestine Refugees in Syria: A Recurring Tragedy*, 2015-11-27, <https://www.theelders.org/article/palestine-refugees-syria-recurring-tragedy> (hämtad 2018-09-17)

Times of Israel, *In rare move, Egypt said to keep Gaza crossing open for 2 more months*, 2018-06-19, <https://www.timesofisrael.com/in-rare-move-egypt-said-to-keep-gaza-crossing-open-for-2-more-months/> (hämtad 2018-09-12)

Times of Israel, *EU: Jerusalem residency law could make Palestinians' status "precarious"*, 2018-03-09, <https://www.timesofisrael.com/eu-jerusalem-residency-law-could-make-palestinians-status-precarious/> (hämtad 2018-09-27)

Times of Israel, *Israel eases entry criteria for West Bank Palestinians*, 2015-03-15, <https://www.timesofisrael.com/israel-eases-entry-criteria-for-west-bank-palestinians/> (hämtad 2018-10-25)

UD, *Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Saudiarabien*, 2015-2016, 2017-04-26, <https://www.regeringen.se/498cd8/contentassets/073cdefd6b3341788bfc0409f8d65b0b/saudiarabien---manskliga-rattigheter-demokrati-och-rattsstatens-principer-2015-2016.pdf> (hämtad 2018-06-26)

UD, *Migrationsrelaterade frågor- Jordanien [åtkomstbegränsad]*, 2011-07-04, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=29344> (hämtad 2018-09-20)

UD, *Rutiner kring verkställigheter till Jordanien och Västbanken [åtkomstbegränsad]*, 2009-04-29, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=20847> (hämtad 2018-09-20)

UN Committee on the Elimination of Discrimination Against Women (CEDAW), *Concluding observations on the sixth periodic report of Jordan*, 2017-03-09 <http://www.refworld.org/docid/596f495b4.html> (hämtad 2018-03-26)

UNHCR, *The Situation of Palestinian Refugees in Lebanon*, 2016-02, <http://www.refworld.org/pdfid/56cc95484.pdf> (hämtad 2018-05-21)

UNHCR, *Mixed Migration: Libya at the Crossroads – Mapping of Migration Routes from Africa to Europe and Drivers of Migration in Post-revolution Libya*, 2013-12-13, <http://www.refworld.org/pdfid/52b43f594.pdf> (hämtad 2018-07-03)

UNHCR, Elena Fiddian-Qasmiyeh, *Invisible refugees: protecting Sahrawis and Palestinians displaced by the 2011 Libyan uprising*, Refugee Studies Centre, University of Oxford, nov. 2011, <http://www.unhcr.org/research/working/4eb945c39/invisible-refugees-protecting-sahrawis-palestinians-displaced-2011-libyan.html> (hämtad 2018-07-04)

UNHCR, *The State of the Worlds Refugees – A Humanitarian Agenda*, 1997, <http://www.unhcr.org/3eb7ba7d4.pdf> (hämtad 2018-08-30)

United Arab Emirates, Federal Authority for identity and citizenship, *ID Services Guide*, <https://www.ica.gov.ae/userfiles/assets/AeBsRV0Vp0s.pdf> (hämtad 018-06-16)

United Arab Emirates, Federal Authority for identity and citizenship, *Service policies*, odaterad, <https://www.ica.gov.ae/en/services/services-for-individuals/R/A/request-to-apply-for-a-new-id-card.aspx> (hämtad 018-06-16)

UNRWA, *Syria: UNRWA - Humanitarian Snapshot*, juli 2018, <https://www.unrwa.org/resources/reports/syria-unrwa-humanitarian-snapshot-july-2018> (hämtad 2018-09-26).

UNRWA, *Where We Work, Gaza Strip*, 2016-10-31, <https://www.unrwa.org/where-we-work/gaza-strip> (hämtad 2018-09-26)

UNRWA, *Where we work – Jordan*, odaterad, <https://www.unrwa.org/where-we-work/jordan> (hämtad 2018-09-07)

UNRWA, *Where we work – Syria*, odaterad, <https://www.unrwa.org/where-we-work/syria> (hämtad 2018-09-17)

UNRWA, *Who we are*, odaterad, <https://www.unrwa.org/who-we-are> (hämtad 2018-09-17)

UNRWA, *UNRWA in Figures 2017*, 2017-01-01, https://www.unrwa.org/sites/default/files/content/resources/unrwa_in_figures_2017_english.pdf (hämtad 2018-09-03)

UNRWA, *Consolidated eligibility and registration instructions*, 2009-01-01, <https://www.unrwa.org/userfiles/2010011995652.pdf> (hämtad 2018-08-24)

UNRWA & Lifos, *Verification of Palestine Refugee registration in the UNRWA mandate area (Jordan, Lebanon, Syria, West Bank and Gaza [åtkomstbegränsad]*, 2017-08-18, <https://lifosintern.migrationsverket.se/dokument?documentSummaryId=40041> (hämtad 2017-11-25)

United States Consulate General in Jerusalem, *Entering and Exiting Jerusalem, the West Bank, and Gaza*, odaterad, <https://jru.usconsulate.gov/u-s-citizen-services/local-resources-of-u-s-citizens/entering-exiting/> (hämtad 2018-07-05)

United States Department of State, *Saudi Arabia 2017 Human Rights Report*, 2018, <https://www.state.gov/documents/organization/277507.pdf> (hämtad 2018-06-27)

United States Department of State, *2017 Country report on Human Rights Practices – Israel and the Golan Heights*, 2018-03-03, <https://www.state.gov/documents/organization/277489.pdf> (hämtad 2018-09-12)

United States Department of State, *2016 Country Reports on Human Rights Practices - Jordan*, 2017-03-03 <http://www.refworld.org/docid/58ec8a1c13.html> (hämtad 2018-03-27)

United States Department of State, *Country Report on Human Rights Practices 2016, Kuwait*, <https://www.state.gov/documents/organization/265718.pdf> (hämtad 2018-04-18)

United States Department of State, *Lebanon 2016 Human Rights Report*, 2017-03-03, <https://www.state.gov/documents/organization/265720.pdf> (hämtad 2018-05-28)

United States Department of State, *2014 Country Reports on Human Rights Practices - Lebanon*, 2015-06-25, <http://www.refworld.org/docid/559bd55a12.html> (hämtad 2018-05-23)

Utrikespolitiska institutet, *Landguiden: Palestina - Befolkning*, [betaltjänst], 2016-06-17, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/palestina/befolkning/> (hämtad 2018-09-03)

Utrikespolitiska institutet, *Landguiden: Palestina – Äldre historia*, [betaltjänst], 2016-06-17, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/palestina/aldre-historia/> (hämtad 2018-08-29)

Utrikespolitiska institutet, *Landguiden: Israel – Befolkning och språk*, [betaltjänst], 2016-06-07, <https://www.ui.se/landguiden/lander-och-omraden/asien/israel/israel-befolkning-och-sprak/> (hämtad 2018-09-03)

Ynet news, *Is Jordan hiding how many Palestinians are in the country?*, <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-4751617,00.html> (hämtad 2018-09-10)

15.2. Tryckta källor

El Abed, Oroub, *Unprotected: Palestinians in Egypt Since 1948*, Washington, DC: Institute for Palestine Studies & Ottawa: International Development Research Centre, 2009

Open Society Foundation, *Citizenship Law in Africa – A comparative Study*, Bronwen Manby, 2016

Takkenberg, Lex, *The Status of Palestinian Refugees in International Law*, Oxford: Claredon Press, 1998

Vicente Pérez, Michael, "Human rights and the rightless: the case of Gaza refugees in Jordan", i *The International Journal of Human Rights*, 15:7, 2011

Wibeck, Sören, *Ett land två folk*, Lund: Historisk media, 2009

Zohry, Ayman. "Egypt: Immigration to Egypt" i Segal, Elliott & Mayadas (red) *Immigration Worldwide: Policies, Practices, and Trends*, 2010, Oxford University Press.

15.3. Otryckta- och muntliga källor

Advokatfirma specialiserad på migrations- och arbetsrätt, Riyadh, 2017-12-12.

Al-Qader Yaseen, Abed., palestinsk politisk historiker, Kairo. Telefonintervju, 2018-04-07

Alfarra, Haya, palestinsk statsvetare och Egyptenkunnig, Melbourne, telefonintervju, 2018-03-30

Anonym källa 1, Irak, aug. 2018

Anonym källa 2, Förenta Arabemiraten, 2017-12-17

Coordination of Government Activities in the Territories (COGAT), [israeliska myndigheter], intervju i Beit El, 2016-11-02

El Abed, Oroub, forskare och författare, telefonintervju, 2018-05-12

Gisha, e-post, 2018-08-21

Gisha, möte i Tel Aviv, 2016-11-02

Initierad källa i Migrationsverket, Operativ verksamhet, Vidarebosättning/Lifos

Initierad källa, Bagdad, aug. 2018

Initierad källa, Kairo, mars 2018

Lifos landanalytiker med ansvar för Syrien, e-post, 2018-09-27

Migrationsverket, Enheten för återvändandesamordning (EÅS), 2018-09-27

Ministry of Interior, Dept. for Civil Affairs, möte i Damaskus, sept. 2016

Ministry of Labor and Social Affairs (MoLSA), General Administration/Authority for Palestine Arab Refugees (GAPAR), möte i Damaskus, maj 2017

Ministry of Labor and Social Affairs (MoLSA), General Administration/Authority for Palestine Arab Refugees (GAPAR), möte i Damaskus, 2015-09-02

Palestinsk advokat, Ramallah, telefonintervju, 2018-08-03

Palestinsk advokat 2, telefonintervju, 2018-10-18

Palestinska inrikesministeriet, möte i Ramallah, 2016-10-30

Palestinska inrikesministeriet, Ramallah, 2015-03-03, informationen erhållen via e-post från Landinfo 2018-09-11, vilka genomfört intervjun

Representant från den palestinska ambassaden i Bagdad, telefonintervju, 2018-08-15

Representant från den palestinska ambassaden i Libyen, telefonintervju, 2018-06-05

Representant från den palestinska ambassaden, Kairo, telefonintervju 2018-03-16

Representant från den palestinska ambassaden i FAE, Abu Dhabi 2017-12-17

Representant från UNHCR i Libyen, telefonintervju, 2018-06-01

UNRWA Lebanon Field Office, möte i Beirut, 2017-05-12

UNRWA Front Office, Syria Field Office, möte i Damaskus, maj 2017

UNRWA Front Office, Syria Field Office, möte i Damaskus, sept. 2016

Utrikespolitiska institutet, "*Palestinska flyktingar: humanitär kris och avbrutna förhandlingar*"[seminarium], 2018-08-30

Om Lifos

Lifos är ett center för landinformation och omvärldsanalys. Vi samlar in, analyserar och upprätthåller expertkunskap om länder och regioner från vilka människor söker sig till Sverige.

Lifos mission: Lifos är ett expertorgan, vilket agerar opartiskt och proaktivt för att bidra till rättssäkra och effektiva migrationsprocesser genom tillförlitlig, relevant och lättillgänglig landinformation och omvärldsanalys.

Migrationsverket • 601 70 Norrköping

gb-lifos@migrationsverket.se

<http://lifos.migrationsverket.se> • www.migrationsverket.se